

Pyhä-Häkin kansallispuiston ja Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma

Översättning: Tmi Pimma Åhman.

Kansikuva: Pyhä-Häkin ikimetsissä puut ovat saaneet syntyä, kasvaa ja kuolla omaan tahtiinsa.
Kuva: Metsähallitus / Jyri Lehtonen

© Metsähallitus 2010

ISSN 1796-2943
ISBN 978-952-446-812-1 (nidottu)
ISBN 978-952-446-813-8 (pdf)

80 kpl
Kopijyvä Oy, Jyväskylä 2010

Pyhä-Häkin kansallispuiston ja Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma

KUVAILULEHTI

JULKAISJA	Metsähallitus	JULKAISUAIKA	2010
TOIMEKSIANTAJA	Metsähallitus	HYVÄKSYMISPÄIVÄMÄÄRÄ	6.10.2010
LUOTTAMUKSELLISUUS	julkinen	DIAARINUMERO	119/623/2008
SUOJELUALUETYYPPI/ SUOJELUOHJELMA	kansallispuisto, Natura 2000 -alue, vanhojen metsien suojeleuohjelma		
ALUEEN NIMI	Pyhä-Häkin kansallispuisto		
NATURA 2000 -ALUEEN NIMI JA KOODI	Pyhä-Häkin alue FI0900069		
ALUEYKSIKKÖ	Etelä-Suomen luontopalvelut		
TEKIJÄ	Metsähallitus		
JULKAISUN NIMI	Pyhä-Häkin kansallispuiston ja Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma		
TIIVISTELMÄ	<p>Pyhä-Häkin Natura-alue sijaitsee Keski-Suomessa Saarijärven kaupungin alueella. Suunnittelualue käsittää Pyhä-Häkin kansallispuiston, Poika-ahon vanhan kruunumetsätorpan, Pyhä-Häkin ympäristöarvometsän, Tulijärvenkankaan ja Saarikkaankankaan suojeleuun varatut alueet, Kylmämäen vanhojen metsien suojeleuohjelma-alueen sekä eteläosassaan harjualueen, joka on yksityismaalla.</p> <p>Pyhä-Häkin kansallispuisto on eteläisen Suomen huomattavimpia vanhan metsän alueita ja suunnittelualan keskeisin suojelukohde. Poika-ahon entinen kruunumetsätorppa ympäristöineen on arvokas kulttuuriperintökohde. Kylmämäen vanhojen metsien alueella on mm. arvokasta kääpälajistoa. Tulijärvenkankaan ja Saarikkaankankaan alueet, samoin kuin ympäristöarvometsä, on liitetty Naturaan pienvesiensä ja harjuluontonsa vuoksi. Ympäristöarvometsässä on metsätalouskäytön rinnalla tavoitteena luonnon monimuotoisuuden suojeleminen.</p> <p>Keskeisten suojeleuarvojen turvaamiseksi suunnitelmassa on asetettu seuraavat päämäärät:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Vanhojen metsien ja erityisesti lahoppulajiston elinympäristöjen kytkeytyvyyden lisääminen. – Suoluonnon palauttaminen luonnontilaan. – Retkeilyrakenteiden sopeuttaminen erämaiseen ympäristöön ja palveluvarustuksen parantaminen. – Puiston tunnettuuden ja retkeilypalveluiden parantaminen. – Poika-ahon perinnebiotooppiarvojen lisääminen ja rakennusten historiallisen arvon säilyttäminen. <p>Suunnitelmalla pyritään siihen, että Pyhä-Häkin kansallispuisto on tulevaisuudessa eteläisen Suomen huomattavin aarniometsä, jossa on vanhoja, karuja männiköitä, reheviä luonnontilaisia korpia ja vähäravinteisia nevoja. Reitit keskitetään kansallispuiston keskiosaan ja rakenteita on vähän, joten alueen erämaaluonne säilyy. Lähialueen metsien suojeleminen, talousmetsien metsän- ja luonnonhoitotoimenpiteet sekä vapaaehtoiset suojeleuohjelmat liittyvät kansallispuiston luontevasti ympäröiviin metsätalousalueisiin ja suojeleuohjelma-alueeseen.</p> <p>Natura-alueelle on osoitettu kolme retkeily- ja luontomatkailualue: kansallispuiston keskusalue, Poika-aho sekä Tulijärvenkangas. Puiston keskusalueelle sijoittuu pääosa puiston retkeilyreiteistä sekä Kotajärven tulentekopaikka. Poika-ahosta tehdään varaustupa, jonka varustelutaso pidetään matalana. Tulijärvenkankaan alue rakenteineen mahdollistaa päiväretkien ohella myös viikonloppuvaellukset Pyhä-Häkissä. Pääosa suunnittelualueesta (mm. eteläosan yksityismaat) on syrjävyöhykettä. Siellä liikkuminen on sallittua jokamiehenoikeuksien mukaisesti ja sen läpi kulkee joitakin retkeilyreittejä. Syrjävyöhykkeelle ei sijoiteta retkeilyn palvelurakenteita eikä uusia reittejä.</p> <p>Lisäksi esitetään suojeleuohjelmien laajentamista liittämällä Tulijärvenkangas ja Saarikkaankangas kansallispuistoon ja perustamalla Kylmämäki luonnonsuojeleuohjelmaksi. Retkeilyn ja luontomatkailun kehittämiseksi esitetään henkilöopastuksen jatkamista, luontoon.fi -sivujen tehokkaampaa käyttöä, palveluvarustuksen pienimuotoista täydentämistä sekä yhteistyötä matkailuyrittäjien kanssa.</p>		
AVAINSANAT	kansallispuisto, Natura 2000 -alue, Pyhä-Häkin, hoito- ja käyttösuunnitelma		
MUUT TIEDOT	Suunnitelman on kirjoittanut Arja Halinen.		
SARJAN NIMI JA NUMERO	Metsähallituksen luonnonsuojeleujulkaisuja. Sarja C 88		
ISSN	1796-2943	ISBN (NIDOTTU)	978-952-446-812-1
		ISBN (PDF)	978-952-446-813-8
SIVUMÄÄRÄ	104 s.	KIELI	suomi
KUSTANTAJA	Metsähallitus	PAINOPAIKKA	Kopijyvä Oy
JAKAJA	Metsähallitus, luontopalvelut	HINTA	10 €

PRESENTATIONSBLAD

UTGIVARE	Forststyrelsen	UTGIVNINGSDATUM	2010
UPPDRAGSGIVARE	Forststyrelsen	DATUM FÖR GODKÄNNANDE	6.10.2010
SEKRETESSGRAD	Offentlig	DIARIENUMMER	119/623/2008
TYP AV SKYDDSOMRÅDE/ SKYDDSPROGRAM	nationalpark, Natura 2000-område, skyddsområde för gamla skogar		
OMRÅDETS NAMN	Pyhä-Häkki nationalpark		
NATURA 2000-OMRÅDETS NAMN OCH KOD	Pyhä-Häkkiområdet FI0900069		
REGIONENHET	Södra Finlands naturtjänster		
FÖRFATTARE	Metsähallitus		
PUBLIKATION	Skötsel- och användningsplan för Pyhä-Häkki nationalpark och Natura 2000-område		
SAMMANDRAG	<p>Pyhä-Häkki Naturaområde ligger i Saarijärvi stad i mellersta Finland. Planområdet omfattar Pyhä-Häkki nationalpark, Poika-aho kronoskogstorp, Pyhä-Häkki miljövärdeskog, de för skydd reserverade områdena Tulijärvenkangas och Saarikkaankangas, Kylmämäki skyddsområde för gamla skogar och ett åsområde på privat mark i planområdets södra del.</p> <p>Pyhä-Häkki nationalpark hör till de mest betydande områdena med gamla skogar i södra Finland och utgör det viktigaste skyddsobjektet inom planområdet. Poika-aho före detta kronoskogstorp med omgivning är ett värdefullt kulturarvsobjekt. På Kylmämäki område för skydd av gamla skogar finns bl.a. värdefulla tickor. Områdena Tulijärvenkangas och Saarikkaankangas, liksom också miljövärdeskogen, har införlivats i Natura på grund av sina småvatten och åsnatur. I miljövärdeskogen idkas inte endast skogsbruk utan målet är också att skydda den biologiska mångfalden.</p> <p>I planen har följande mål uppställts för att trygga de viktigaste skyddsvärdena:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Att öka kontakten mellan livsmiljöer i gamla skogar och i synnerhet mellan livsmiljöer för arter som lever på död ved. – Att återställa myrnaturen i naturtillstånd. – Att anpassa friluftsstrukturer till den ödemarksartade miljön och att förbättra serviceutrustningen. – Att öka parkens välkändhet och att förbättra dess friluftstjänster. – Att utöka Poika-aho vårdbiotopers värden samt att bevara byggnadernas historiska värden. <p>Syftet med planen är att Pyhä-Häkki nationalpark i framtiden är södra Finlands viktigaste urskog med gamla, karga tallskogar, frodiga grankärr i naturtillstånd och fattigmyrar. Lederna koncentreras till nationalparkens mittdelar och anordningarna är få, så att områdets ödemarksartade karaktär bevaras. Skyddet av skogar i närområdena, skogs- och naturvårdsåtgärderna i ekonomiskogarna samt de frivilliga skyddslösningarna förenar nationalparken på ett naturligt sätt med de omgivande skogsbruksområdena och nätverket av skyddsområden.</p> <p>I Natura-området har utsetts tre rekreations- och naturturismzoner: nationalparkens mittområde, Poika-aho och Tulijärvenkangas. I parkens mittområde finns största delen av parkens vandringsleder och Kotajärvi eldplats. Poika-aho hyresstuga görs om till en reserveringsstuga med tämligen anspråklös utrustning. Tulijärvenkangasområdet med sina servicestrukturer möjliggör veckoslutsvandringar i Pyhä-Häkki. Huvudparten av planområdet (inklusive de privatägda markerna i söder) ingår i grundzonen. Det är tillåtet att röra sig inom grundzonen med stöd av allemansrätten och det går ett par vandringsleder genom den. I grundzonen placeras inga servicestrukturer eller nya leder.</p> <p>Därtill förslås att skyddsområdena utvidgas genom att införliva Tulijärvenkangas och Saarikkaankangas med nationalparken och genom att grunda ett naturskyddsområde av Kylmämäki. För att utveckla friluftslivet och naturturismen föreslås att man fortsätter med guidningar, utnyttjar webbsidorna utinaturen.fi (luontoon.fi) mer effektivt, utökar serviceutrustningen i någon mån och samarbetar med turistföretagarna.</p>		
NYCKELORD	nationalpark, Natura 2000-område, Pyhä-Häkki, skötsel- och användningsplan		
ÖVRIGA UPPGIFTER	Planen är skriven av Arja Halinen		
SERIENS NAMN OCH NUMMER	Metsähallituksen luonnonuojelujulkaisuja. Sarja C 88		
ISSN	1796-2943	ISBN (NIDOTTU) ISBN (PDF)	978-952-446-812-1 978-952-446-813-8
SIDANTAL	104 s.	SPRÅK	finska
FÖRLAG	Forststyrelsen	TRYCKERI	Kopijyvä Oy
DISTRIBUTION	Forststyrelsen, naturtjänster	PRIS	10 €

SISÄLLYS

NYKYTILAN KUVAUS.....	13
1 Suunnittelualueen kuvaus ja suunnittelutilanne.....	13
2 Perustamistarkoitus.....	18
3 Osallistaminen.....	19
4 Vesistöt ja merialueet.....	21
5 Geologia.....	24
6A Natura 2000 -luontotyytit.....	26
6B Kansalliset uhanalaiset luontotyytit (LUTU).....	30
7 Lajisto.....	32
8 Kulttuuriperintö.....	35
9A Luonnon virkistyskäyttö: retkeily ja luontomatkailu.....	38
9B Luonnon virkistyskäyttö: opastusviestintä.....	42
10 Erätalous: nykytila.....	44
11 Tutkimus.....	46
12 Muu luonnonvarojen käyttö, rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset.....	47
KESKEISET ARVOT JA UHAT.....	49
13 Keskeiset suojelu- ja käyttöarvot.....	49
14 Uhka-analyysi.....	50
TAVOITTEEN ASETTELU.....	53
15 Uhkatekijöiden torjuminen.....	53
16 Kehittämismahdollisuudet.....	56
17 Visio.....	57
18A Vyöhykejako: Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke.....	58
18B Vyöhykejako: Syrjävyöhyke.....	59
TOTEUTUS.....	61
19 Luonnonsuojelun ja -hoidon toimenpiteet.....	61
20 Kulttuuriperinnön suojelun toimenpiteet.....	63
21A Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet.....	65
21B Luonnon virkistyskäyttö: palveluvarustus.....	66
22 Erätalouden toimenpiteet.....	68
23 Muun luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet.....	70
24 Hallinto.....	72
25 Rakennuskanta.....	74
26 Resurssit.....	75
YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI.....	76
27 Ympäristövaikutusten arviointi.....	76
SEURANTA.....	81
28A Suunnitelman toteutuksen seuranta.....	81
28B Suunnitelman vaikuttavuuden seuranta.....	83
LÄHTEET.....	85
LIITTEET.....	88
Liite 1. Ote maakuntakaavakartasta.....	89
Liite 2. Suunnittelualueella esiintyvät uhanalaiset, silmälläpidettävät ja direktiivilajit.....	90
Liite 3. Luonnos Pyhä-Häkin kansallispuiston uudeksi järjestyssäännöksi.....	95
Liite 4. Lausunntokooste.....	97
Liite 5. Ympäristöministeriön vahvistuskirje.....	103

YHTEENVETO

Suunnittelualan nimi, sijainti ja pinta-ala

Pyhä-Häkin Natura 2000 -alue Saarijärven kaupungin ja Kannonkosken kunnan alueella Keski-Suomessa, 2 157 ha.

I Nykytilan kuvaus

Suunnittelualan yleiskuvaus

Suunnitteluala kattaa Pyhä-Häkin Natura-alueen. Siihen sisältyvät Pyhä-Häkin kansallispuisto, Poika-ahon vanha kruununmetsätorppa, Pyhä-Häkin ympäristöarvometsä, Natura-alueen luoteisosan suojeluun varatut pienvedet ja rannat (Tulijärvenkankaan ja Saarikkaankankaan alueet), Kylmämäen vanhojen metsien suojeluohjelma-alue sekä Natura-alueen eteläosa, joka on yksityismaalla.

Pyhä-Häkin kansallispuisto on perustettu 1956 ja sitä on laajennettu merkittävästi vuonna 1982. Pyhä-Häkki on eteläisen Suomen huomattavimpia vanhan metsän kohteita: puiston ikimetsät kilpikaarnaisine mäntyineen ovat pääosin luontaisesti syntyneitä ja vuosisatojen aikaisten kulojen ja myrskyjen muokkaamia. Kansallispuiston ydinosa erotettiin kruununmetsästä ja rauhoitettiin säästömetsäksi jo 1912. Pääosa puustosta on mäntyä, jolta kuusi on vähitellen valtaamassa alaa. Puistosta on löytynyt yli 80 kääpälajia, joukossa lukuisia harvinaisia ja uhanalaisia lajeja. Puisto sijaitsee karun Suomenselän tuntumassa. Verraten tasaisessa maisemassa vuorottelevat metsät sekä suot, joista pääosa on säästynyt ojituksilta. Puiston laajennusosan, Kotanevan, suot on ennallistettu.

Pyhä-Häkin ympäristöarvometsä ja siihen rajoittuvat Tulijärvenkankaan ja Saarikkaankankaan alueet ovat pienten järvien kirjavoimaa harjuluontoa: männikköiset harjukankaat, suot, pienet järvet ja lammet vuorottelevat maisemassa. Ympäristöarvometsässä on metsätaloustyön rinnalla tavoitteena luonnon monimuotoisuuden suojelu.

Natura-alueen eteläosan harjualueeseen kuuluu useita rinnakkaisia, mäntyvaltaisten metsien peittämiä harjuselänteitä sekä näiden välisiä harjukuoppia ja pitkiä harjuhautoja.

Erillään sijaitseva Kylmämäen vanhojen metsien kohde on pääosin mäntyvaltaista varttunutta ja ikääntyvää kangasmetsää. Aiemman puusukupolven mäntymaapuiden kääpälajisto on arvokas. Alueella on pieniä metsälampia ja niitä reunustavia soita.

Perustamistarkoitus

Suunnittelualan keskeinen suojelukohde on kansallispuisto vanhoine luonnontilaisine metsineen.

Kansallispuiston länsirajalla sijaitseva Poika-ahon entinen kruununmetsätorppa rakennuksineen ja peltoineen on hankittu takaisin valtiolle 1977, mutta arvokasta kulttuuriympäristöä ei ole kokonaisuudessaan liitetty kansallispuistoon, koska liittämistarkoitusta ei ole kirjattu kaupunkikirjaan.

Kylmämäen vanhojen metsien suojeluohjelmakohde ja Natura-alueen luoteisosan suojeluun varatut harjut ja pienvedet ovat Metsähallituksen luontopalvelujen hallinnassa, ja ne on tarkoitettu suojella luonnonsuojelulla.

Pyhä-Häkin ympäristöarvometsä sisältyy Naturaan pienvesien ja harjuluonnon perusteella. Luonnon monimuotoisuuden suojelu toteutetaan maa-aines-, maankäyttö-, rakennus-, metsä- ja vesilakien avulla.

Natura-alueen eteläosan yksityismailla harjuluonnon suojelu toteutetaan maa-aines- ja metsälakien keinoin.

Vesistöt

Kansallispuistossa sijaitsevat järvet ja lammet ovat arvokkaita, koska ne ovat luonnontilaisia: valuma-alueet ovat luonnontilaisia, rannat ovat rakentamattomia ja kalastuskin on puiston järvissä ja lammissa kielletty. Myös puiston alueen purot ovat luonnontilaisia eli perkaamattomia. Natura-alueen pohjoisosan järvet (Aitto-, Tuli-, Saarikas- ja Majajärvi) muodostavat luode-kaakko-suuntaisen harjun kupeeseen ketjun, joka ulottuu luoteessa myös Natura-alueen ulkopuolelle aina ns. Rakennuslampien alueelle asti.

Geologia

Kahden geomorfologisen alueen rajalle sijoittuvan Pyhä-Häkin Natura-alueen merkittävin geologinen arvo on sen luoteis- ja eteläosat lävistävä harjujakso. Harjualue on huomioitu Naturan toteutuksessa maa-aineslain perusteella.

Luontotyypit

Pyhä-Häkin alueen merkittävin luontoarvo on edustavat ja luonnontilaiset boreaaliset luonnonmetsät. Vaikka Pyhä-Häkki on Suomen pienimpiä kansallispuistoja, on sen vanhojen luonnonmetsien pinta-ala kuitenkin huomattava, erityisesti verrattuna eteläisen Suomen metsiin yleensä. Metsäluontoa täydentävät puustoiset suot, aapa- ja keidassuot sekä pienvedet, jotka yhdessä muodostavat Pyhä-Häkkiin arvokkaan luontokokonaisuuden. Poika-aho on hyvin säilyneen, runsaan lajistonsa ja virkistyskäyttöarvojen vuoksi Keski-Suomen valtionmaiden parhaita perinnebiotooppeja.

Lajit

Natura-alueen huomattavimmat lajistoarvot liittyvät alueen vanhoihin luonnonmetsiin: Järeää, lahoa puuainesta elinympäristökseen, ravinnon hankintaan tai lisääntymiseensä hyödyntävät käävät, sammalet, kovakuoriaiset ja muut hyönteiset sekä kolopesijälinnut ovat Pyhä-Häkin tyyppilajistoa. Pyhä-Häkin ikimetsät ovat turvapaikka monille harvinaisille ja uhanalaisille lajeille, jotka muualla eteläisessä Suomessa ovat vähentyneet metsäluonnon muutosten myötä.

Kulttuuriperintö

Pyhä-Häkin kulttuuriperintöarvot perustuvat olemassa olevan tiedon mukaan Poika-ahon rakennettuun kulttuuriympäristöön. Arkeologinen inventointi toisi lisätietoa alueen maakäytön historiasta ja sitä kautta myös monipuolisuutta alueen opastus- ja opetustoimintaan. Esimerkiksi Poika-ahon pihapiirissä on havaittavissa useita kivirakenteita, joiden tarkempi tarkastelu olisi hyvä tehdä, jolloin myös niiden hoito ja suojele voitaisiin varmistaa. Tämä vahvistaisi myös kohteen arvoa maakuntatasolla.

Retkeily, luontomatkailu ja opastusviestintä

Pyhä-Häkki muodostaa Salamajärven kansallispuiston, Peuran polku -retkeilyreitistön sekä Kismanniemen virkistysmetsän kanssa laajan kokonaisuuden, joka on merkitty Keski-Suomen maakuntakaavassa erämaisen retkeilyn ja luontomatkailun kehittämisalueeksi. Pyhä-Häkin kansallispuisto on kansainvälisestikin tunnettu vanhan metsän kohde, johon tehdään paljon päiväretkiä. Vuosittain noin 15 % puiston kävijöistä saapuu ulkomailta.

Kansallispuiston vetovoimatekijöitä ovat erämaisuus ja vanhat metsät. Puisto soveltuu päiväretkikohteeksi läpi vuoden. Alueen luonnosta saa monipuolisen läpileikkauksen retkeilemällä maastoon merkityillä retkeilypoluilla, jotka muodostavat kolme rengasreittiä. Kansallispuiston keskeisiä nähtävyyksiä ovat isot vanhat petäjät, Poika-ahon kruununmetsätorppa sekä Mastomäen ikimetsät, joiden keski-ikä on 270 vuotta.

Pyhä-Häkissä on vain vähän rakennettua palveluvarustusta. Osaltaan rakenteiden tarvetta vähentää se, ettei kansallispuistossa järjestyssäännön mukaan saa leirytyä. Kotajärven keittokatokselle mahtuu tarvittaessa taukoa pitämään isompikin ryhmä. Toisaalta se on puiston ainoa rakennettu, jokamiesretkeilijöitä palveleva taukopaikka, joka saattaa aika ajoin ruuhkaantua. Kävijöiden arvostama erämaisuus ei kuitenkaan salli kovin mittavaa palveluvarustusta.

Poika-aholle ei ole päivätupana muodostunut merkittävää käyttöä. Osaltaan tähän vaikuttanee torpan sijainti hiekan erillään puiston muusta reitistöstä, joskin se on puiston läpi kulkevan maakuntauran varrella.

Puiston opastuspisteessä on pienimuotoinen näyttely, jonka avulla voi tutustua puiston luontoon ja alueen historiaan. Henkilöopastusta on paikan päällä tarjolla kesäaikaan. Internetissä puistosta kertovat Luontoon.fi- ja Retki-kartta.fi-sivustot sekä yksityinen Puisto.info-sivusto.

Natura-alueen muista osista Tulijärvenkankaalla on retkeilyn palveluvarustusta: Keski-Suomen maakuntaura kulkee kansallispuiston läpi Tulijärven rantaan, missä on laavu ja tulentekopaikka.

Erätalous

Pyhä-Häkissä ei ole merkittäviä erätalouteen perustuvia arvoja.

Tutkimus

Pyhä-Häkin vanhat metsät erityisine luontoarvoineen voivat tarjota mielenkiintoisia tutkimusaiheita. Alueen historiaa ja metsäpalojen vaikutusta metsiin on tutkittu mm. Joensuun ja Oulun yliopistoissa. Tällä hetkellä alue ei kuitenkaan ole aktiivisessa tutkimuskäytössä.

Muu käyttö

Suunnittelualueesta suurin osa on valtionmaata, johon ei kohdistu merkittäviä rasitteita. Suunnittelualueella ei retkeilyyn perustuvia käyttömuotoja ja ympäristöarvometsän ja yksityismaiden metsätaloutta lukuun ottamatta ole merkittävää muuta luonnonvarojen käyttöä.

II Keskeiset arvot ja uhat

Luonnontilaisen metsäluonnon kokonaisuus

Pyhä-Häkin kansallispuiston aarniometsät ja puustoiset suot ovat luonnontilaista metsää, jota vuosisatojen aikaiset palot ja myrskyt ovat muokanneet. Pyhä-Häkin suoluonnossa erityistä ovat luonnontilaisina säilyneet korvet ja rämeet. Kivennäismaiden metsien ja suometsien mosaikki tarjoaa monipuolisia elinympäristöjä metsien lajeille. Natura-alueen metsäluontoon kohdistuvia uhkatekijöitä ovat alueen (kansallispuisto poisluettuna) ja sitä ympäröivien metsien rakennepiirteiden muuttuminen metsätalouden harjoittamisen vuoksi, vanhojen luonnonmetsien heikko kytkeytyneisyys muihin vastaaviin vanhan metsän kohteisiin ja pieni pinta-ala, sekä ilmastonmuutos.

Vanhan metsän lajisto

Linnustonsa sekä kovakuoriais-, kääpä-, jäkälä- ja sammallajistonsa perusteella Pyhä-Häkin kansallispuisto on poikkeuksellisen arvokas luontokohde. Vanhan metsän lajistoa uhkaavia tekijöitä ovat ympäröivien alueiden metsätaloudesta johtuva elinympäristöjen laadun heikkeneminen ja luonnonmetsien pirstoutuminen, soiden ojitus sekä ilmastonmuutos.

Retkeily- ja nähtävyyshoito

Aarniometsä on kiinnostava nähtävyys paitsi suomalaisille, myös ulkomaisille matkailijoille: 15 % puiston kävijöistä on ulkomaalaisia. Kansallispuiston keskeisiä nähtävyyshoitoja ovat isot puut ja järeät ikimetsät. Pyhä-Häkin erämaiseen ympäristöön osin sopimattomat palvelurakenteet ja alueen heikko markkinointi voivat johtaa kävijämäärien jäämiseen verrattain alhaisiksi, mikä uhkaa kansallispuiston palvelujen säilymistä ja vaikeuttaa lähialueen matkailupalvelujen kehittämistä. Toisaalta erämaiseen luontoon perustuva retkeily ei edellytä mittavaa palveluvarustusta.

Poika-aho

Poika-ahon entinen kruununmetsätorppa on hyväkuntoinen ja toimii tällä hetkellä päivätupana. Sen rakennuskanta edustaa metsänkäytön historiaa ja muodostaa perinnebiotooppien kanssa arvokkaan kulttuuriympäristökokoisuuden. Poika-aho on myös osa puiston retkeilykäytön palveluvarustusta. Poika-ahon kulttuuriperintö-, perinnebiotooppi- ja maisema-arvoja uhkaavat etenkin käytön ja hoidon puute, kulttuuriperinnön turmeltuminen esimerkiksi virheellisen korjausrakentamisen seurauksena sekä perinteisen laidunnuksen ja maanviljelyn lakkaaminen.

III Tavoitteenasettelu

Suunnitelman päämäärät

Suunnittelun keskeisiin arvoihin kohdistuvien uhkien torjumiseksi suunnitelmassa on asetettu seuraavat päämäärät:

1. Vanhojen metsien ja erityisesti lahopuulajiston elinympäristöjen kytkeytyvyyden lisääminen
2. Suoluonnon palauttaminen luonnontilaan
3. Retkeilyrakenteiden sopeuttaminen erämaiseen ympäristöön ja palveluvarustuksen parantaminen
4. Puiston tunnettuutta ja retkeilypalveluita parannetaan
5. Poika-ahon perinnebiotooppiarvojen lisääminen ja rakennusten historiallisen arvon säilyttäminen

Suunnittelun kehittäminen ohjataan siten, että lähiseudulle muodostuu matkailupalveluita tarjoavaa yritystoimintaa. Metsähallitus tekee aktiivisesti yhteistyötä yrittäjien kanssa ja kehittää puiston nähtävyyshoitoa tukevia matkailun palvelutuotteita.

Suunnittelun visio

Suunnitelmalla pyritään siihen, että Pyhä-Häkin kansallispuisto on tulevaisuudessa eteläisen Suomen huomattavin aarniometsä, jossa on sekä vanhoja, karuja männiköitä että reheviä luonnontilaisia korpia ja vähäravinteisia nevoja. Aarniometsässä retkeilijä pääsee kokemaan eteläsuomalaisen metsäluonnon sellaisena kuin se olisi ilman ihmistoiminnan vaikutusta. Reittien keskittyminen kansallispuiston keskiosaan ja rakenteiden vähäisyys auttavat alueen erämaaluonnon säilyttämisessä tarjoten kuitenkin retkeilijöille ja matkailijoille mahdollisuuden kulkea metsän siimeksessä kuunnellen ikihonkien huminaa, ihailien karua suoluontoa ja tarkkaillen metsän ja suon eläinten, kasvien ja sienten elämää. Lähialueen metsien suojeleminen sekä talousmetsien metsän- ja luonnonhoitotoimenpiteet ja mm. Metso-ohjelman vapaaehtoiset suojelemissuoritteet liittyvät kansallispuiston luontevasti ympäröiviin metsätalousalueisiin ja suojelemissuoriteverkkoon.

Vyöhykkeiden keskeiset ratkaisut

Pyhä-Häkin Natura-alueella on kolme retkeily- ja luontomatkailuvyöhykettä: kansallispuiston keskusalue, Poika-aho sekä Tulijärvenkangas. Puiston keskusalueelle sijoittuu pääosa puiston retkeilyreiteistä sekä Kotajärven tulenteleopaikka, joka on tällä hetkellä puiston ainoa huollettu taukopaikka. Poika-ahosta tehdään varaustupa, jonka varustelutaso pidetään matalana. Tulijärvenkankaan alue rakenteineen mahdollistaa päiväretkien ohella myös viikonloppuvaellukset Pyhä-Häkissä.

Pääosa suunnittelun alueesta (mm. eteläosan yksityismaat) on syrjävyöhykettä. Syrjävyöhykkeellä liikkuminen on sallittua jokamiehenoikeuksien mukaisesti, ja sen läpi kulkee joitakin retkeilyreittejä. Vyöhykkeelle ei sijoiteta retkeilyn palvelurakenteita eikä uusia reittejä.

IV Toteutus ja toimenpiteet

Suunnitelmassa esitettyjä luonnonsuojelun ja -hoidon toimenpiteitä ovat soiden ennallistaminen, perinnebiotooppien hoito sekä metsätalouskäytön ohjaaminen huomioimalla vanhojen metsien luontoarvot ja kytkeytyneisyys. Lisäksi esitetään suojelemissuoriteiden laajentamista liittämällä Tulijärvenkangas ja Saarikkaankangas kansallispuistoon ja perustamalla Kylmämäki luonnonsuojelemissuoritealueeksi.

Kulttuuriperinnön suojelemiseksi suunnitelmassa esitetään rakennusperinnön kunnostamista ja suojelemista.

Retkeilyn ja luontomatkailun kehittämiseksi esitetään palveluvarustuksen rakentamista, virkistyskäytön edistämistä ja luontomatkailun yhteistyösopimusten solmimista. Alueen palveluiden tasoa ei merkittävästi muuteta nykyisestä.

Yksityismaiden hallinta ja hoito ovat maanomistajien vastuulla. Yksityismaiden metsien suojeleminen on mahdollista hakea kestävän metsätalouden rahoituslain mukaista ympäristötukea.

V Ympäristövaikutusten arviointi

Hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetyistä toimista suojelualueen laajentaminen ja käytön ohjaaminen parantavat Natura-luontotyyppien ja lajien tilaa. Ennallistaminen voi aikanaan johtaa Natura-luontotyyppien pinta-alan kasvamiseen. Suunnitelmassa esitettävillä toimenpiteillä ei aiheuteta haittoja alueen Natura-suojelualueille.

Suunnitelman ekologiset vaikutukset ovat positiivisia: Suunnittelualan luonnontilaisuus lisääntyy, suojelualueen pinta-ala kasvaa ja luontotyyppien ja lajien elinolosuhteet sekä alueen kytkeytyvyys muihin suojelualueisiin paranevat. Sosiokulttuuriset vaikutukset ovat positiivisia: Kansallispuistossa suojellaan luonnon ohella myös kulttuuriperintöä. Alue tarjoaa kävijöille mahdollisuuksia luonnossa rentoutumiseen ja fyysiseen sekä henkiseen virkistäytymiseen. Suunnitelman taloudelliset vaikutukset ovat vähäisiä.

VI Suunnitelman seuranta

Suunnitelman seuranta toteutetaan osana laajempaa suojelualueiden tilan seurantaa. Hoito- ja käyttösuunnitelman osalta seurataan suojelualueiden yleisen tilan ohella suunnitelmassa esitettyjen tavoitteiden ja toimenpiteiden toteuttamista sekä suunnitelman vaikuttavuutta. Suunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista seurataan vuosittain. Suunnitelman vaikuttavuutta eli suunnitelmassa asetettujen päämäärien toteutumista arvioidaan määräajoin, viiden kuuden vuoden välein.

Suunnitelman vahvistaminen

Ympäristöministeriö vahvisti tämän hoito- ja käyttösuunnitelman 6.10.2010 (liite 5).

Lisätietoa hoito- ja käyttösuunnittelusta

Hoito- ja käyttösuunnitelma on kohdealueen maankäytön pitkän aikavälin strateginen suunnitelma ja linjaus. Sen avulla toteutetaan laeissa säädettyjen perustamistavoitteiden lisäksi alueiden hoidolle ja käytölle asetettuja tavoitteita. Suunnitelman avulla sovitetaan yhteen luonnonsuojelun, virkistyskäytön ja alueen muun käytön tavoitteet. Suunnitelmakausi on noin 15 vuotta.

Hoito- ja käyttösuunnittelu on Metsähallituksen ja ympäristöhallinnon periaatteiden mukaista osallistavaa suunnittelua. Osallistumistilaisuuksia ja palautemahdollisuuksia järjestetään koko suunnitteluprosessin ajan. Tavoitteena on saada mahdollisimman paljon tietoa, taitoa ja näkemyksiä pohjaksi hoidon ja käytön ratkaisuille. Keskustelun avulla pyritään saamaan tavoitteille ja toiminnalle yleinen ja hyväksyntä sekä luomaan pysyvä yhteistyö ja vuorovaikutus eri toimijoiden kesken.

I NYKYTILAN KUVAUS	11. Tutkimus	IV TOTEUTUS	VI SEURANTA
1. Suunnittelualueen kuvaus ja suunnittelutilanne	12. Muu luonnonvarojen käyttö, rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset	19. Luonnonsuojelun ja -hoidon toimenpiteet	28A. Suunnitelman toteutuksen seuranta
2. Perustamistarkoitus	II KESKEISET ARVOT JA UHAT	20. Kulttuuriperinnön suojelun toimenpiteet	28B. Suunnitelman vaikuttavuuden seuranta
3. Osallistaminen	13. Keskeiset suojelu- ja käyttöarvot	21A. Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkaillen toimenpiteet	VII LÄHTEET
4. Vesistöt ja merialueet	14. Uhka-analyysi	21B. Luonnon virkistyskäyttö: palveluvarustus	29. Lähteet
5. Geologia	III TAVOITTEEN ASETTELU	22. Erätalouden toimenpiteet	VIII LIITTEET
6A. Natura 2000 -luontotyytit	15. Uhkatekijöiden torjuminen	23. Muu luonnonvarojen ja alueiden käyttö: toimenpiteet	Liite 1. Ote maakuntakaavakartasta
6B. Uhanalaisuusarvioinnin mukaiset luontotyytit (LUTU)	16. Kehittämismahdollisuudet	24. Hallinto	Liite 2. Suunnittelualueella esiintyvät uhanalaiset, silmälläpidettävät ja direktiivilajit
7. Lajisto	17. Visio	25. Rakennuskanta	Liite 3. Luonnos Pyhä-Häkin kansallispuiston uudeksi järjestysäännöksi
8. Kulttuuriperintö	18A. Retkeily- ja luontomatkailluvyöhyke	26. Resurssit	Liite 4. Lausunntokooste
9A. Luonnon virkistyskäyttö: retkeily ja luontomatkaillu	18B. Syrjävyöhyke	V YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI	Liite 5. Ympäristöministeriön vahvistuskirje
9B. Luonnon virkistyskäyttö: opastusviestintä		27. Ympäristövaikutusten arviointi	
10. Erätalous			

NYKYTILAN KUVAUS

1 Suunnittelualueen kuvaus ja suunnittelutilanne

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	☒	Kuvat 1 ja 2
Selite	Lomakkeella luodaan yleiskuva suunnittelualueesta, maankäytön nykytilanteesta, kaavoituksesta ja muusta maankäytön suunnittelusta, saamelaisten kotiseutuasioista ja suunnittelutilanteesta. Lomake muodostaa perustan muiden jäljempänä seuraavien aiheiden käsittelylle.			
Suunnittelualueen nimi	Pyhä-Häkin Natura 2000 -alue	Pinta-ala (ha)	2 157	
		Josta vesialuetta (ha)		
Maakunta	Keski-Suomi	Kunta	Kannonkoski, Saarijärvi (suurin osa suunnittelualueesta)	

Suunnittelualueeseen sisältyvät Natura 2000 -alueet

Nimi	Koodi	Alueen kokonaispinta-ala (ha)	Tyyppi ¹	Toteutustapa	Suunnitelman kattavuus
Pyhä-Häkin alue	FI0900069	2 125	SCI, SPA	Luonnonsuojelulaki, maa-aineslaki, maankäyttö- ja rakennuslaki, metsälaki, vesilaki	Sisältyy kokonaan suunnittelualueeseen

Suunnittelualueen maankäyttö

Perustetut suojelualueet	Valtionmaiden suojelualueet	Päämaankäyttöluokka	Suojelualuetyyppi	Perustamisajankohta	Pinta-ala (ha)	Järjestyssääntö annettu (pvm)
	Pyhä-Häkin kansallispuisto	202	Kansallispuisto	21.12.1956	1 332	9.4.1986
	Yksityiset suojelualueet (YSA)			Kpl	Pinta-ala (ha)	Yhteenveto YSA-kohteiden rauhoitusmääräyksistä on esitetty hoito- ja käyttösuunnitelman liitteessä 3.
	Yksityiset suojelualueet yksityismailla			0	0	
	Valtion yksityiset suojelualueet			0	0	
	Yksityiset suojelualueet, jotka sijoittuvat sekä yksityis- että valtion maille			0	0	

¹ SPA = Special Protection Area = lintudirektiivin nojalla muodostettavat erityiset suojelualueet; SCI = Sites of Community Importance = luontodirektiivin nojalla nimettävät, yhteisön tärkeinä pitämät alueet, joista muodostetaan SAC = Special Area of Conservation = luontodirektiivin nojalla muodostettava erityisten suojelutoimien alue.

	Tyyppi	Päämaankäyttöluokka	Kpl	Pinta-ala (ha)	Lisätietoja
Suojeluun varatut valtion alueet	Luonnonsuojelulailta toteutettavat Natura-alueen luoteisosan kohteet (jatkoksa Tulijärvenkangas ja Saarikkaankangas)	211	2	88	
	Kylmämäen vanhojen metsien suojeluohjelmakohde (myös luonnonsuojelulailta Naturassa)	211	1	119	
	Nimi, tyyppi	Päämaankäyttöluokka	Kpl	Pinta-ala (ha)	Lisätietoja
Muut suunnittelualueeseen kuuluvat kohteet	Pyhä-Häkin ympäristöarvometsä (luonnon virkistyskäyttöä ja luontomatkailua koskevien linjausten osalta)	121	1	440	Perustettu Länsi-Suomen luonnonvarasuunnitelmassa 1997. Kuuluu Pyhä-Häkin Natura-alueeseen, toteutustapana maa-aines-, maankäyttö- ja rakennus-, metsä- ja vesilaki.
	Natura-alueen eteläosan yksityismaat	-	1	167	Toteutustapana maa-aines- ja metsälaki.

Kansainväliset yhteydet ja suojeluohjelmat		
Alue	Tyyppi	Lisätietoja
		Pyhä-Häkin alueella ei ole merkittäviä kansainvälisiä yhteyksiä, eikä alueella ole Naturaa lukuun ottamatta kansainvälisiä suojelukohteita.
Saamelaisten kotiseutualueet		
Suunnittelualue sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella		Lisätietoja
☐ Osittain	☐ Kokonaan	

Kaavoitus ja muu maankäytön suunnittelu			
Kaava tai suunnitelma	Hyväksymisvuosi	Kattavuus	Suunnittelualuetta koskevat kirjaukset suunnitelmassa
Keski-Suomen maakuntakaava ¹	2008	Koko alue	Pyhä-Häkin Natura-alue, Pyhä-Häkin kansallispuisto, Haarajärven maakunnallisesti arvokas harjualue, Pyhä-Häkin-Salamajärven matkailun ja virkistyskehitämissen kohdealue, Keski-Suomen maakuntaura
Keski-Suomen seutukaavan 5. vaihekaava ²	1999	Koko alue	Pyhä-Häkin kansallispuisto (SL), puiston eteläpuolen harjualue (S/ha), Keski-Suomen maakuntaura
Saarijärven pienvesistöjen rantayleiskaava ³	Kaavoitus käynnissä	Saarijärven kaupunki	
Kannonkosken eteläosan vesistöjen rantaosayleiskaava ⁴	2006	Kannonkosken kunta	Kylmämäen metsät (SL, W)
Metsähallituksen suunnitelma			
Länsi-Suomen alueen luonnonvarasuunnitelma ⁵	Hyväksymisvuosi	Kattavuus	Suunnittelualuetta koskevat kirjaukset suunnitelmassa
	2006	Valtion maat suunnittelualueella	Suunnitelmaan on merkitty kansallispuisto ja ympäristöarvometsä. Ei erityisiä alueita koskevia kirjauksia
Pyhä-Häkin kansallispuiston runkosuunnitelma ⁶	1984	Kansallispuisto	Runkosuunnitelmassa on linjattu kansallispuiston kehittämistä, hoitoa ja käyttöä.

Pyhä-Häkin ympäristöarvometsän hoito- ja käyttösuunnitelma ⁷	2007	Ympäristöarvometsä	Suunnitelmassa kuvataan ympäristöarvometsän historia ja luonnon ominaispiirteet sekä linjataan alueen käyttöä Metsätalouden ympäristöoppaan (Metsähallitus 2004) mukaisesti.
Pyhä-Häkin kansallispuistoon kuuluvan Kotanevan ojikon ennallistamissuunnitelma ⁸	1993	Kotanevan alue (kansallispuiston laajennus 1982)	Kansallispuiston laajennusosan, Kotanevan, suot on ennallistettu suunnitelman mukaisesti.
Keski-Suomen luontotiimin perinnebiotooppien hoitosuunnitelma ⁹	2007	Poika-ahon kruununmetsätorpan alue	Suunnitelma tähtää Poika-ahon perinnebiotooppiarvojen säilyttämiseen ja parantamiseen.
Poika-ahon perinnebiotoopin hoitosuunnitelma ¹⁰	2009	Poika-ahon kruununmetsätorpan alue	Suunnitelma tähtää Poika-ahon perinnebiotooppiarvojen säilyttämiseen ja parantamiseen em. yleissuunnitelmaa tarkentaen.
Länsi-Suomen alueen luonnonvarasuunnitelma ¹¹	1997	Valtion maat suunnittelualueella	Suunnitelmaan on merkitty kansallispuisto. Suunnitelmassa on perustettu Pyhä-Häkin ympäristöarvometsä

Kytkeytyneisyystarkastelu

Metsähallituksen Länsi-Suomen alueen ekologinen verkosto muodostuu luonnonsuojelualueista ja luonnonsuojeluohjelmakohteista, kaavojen suojeluvarauksista ja Metsähallituksen omalla päätöksellään perustamista suojelumetsistä sekä talousmetsien suojeluratkaisuista. Länsi-Suomen ekologinen verkosto on pinta-alaltaan 174 000 ha ja kattaa Metsähallituksen maa-alasta 39 %. Länsi-Suomen suojelualueverkolle on ominaista suojelualueiden ja -kohteiden suuri lukumäärä ja suhteellisen pieni keskikoko. Verkoston keskimääräinen laikkukoko on 18 ha. Luonnonvarasuunnitelmassa päätettiin, että Länsi-Suomen alueen valtionmaita kehitetään virkistyskäyttöä ja luontomatkailua painottaen⁵.

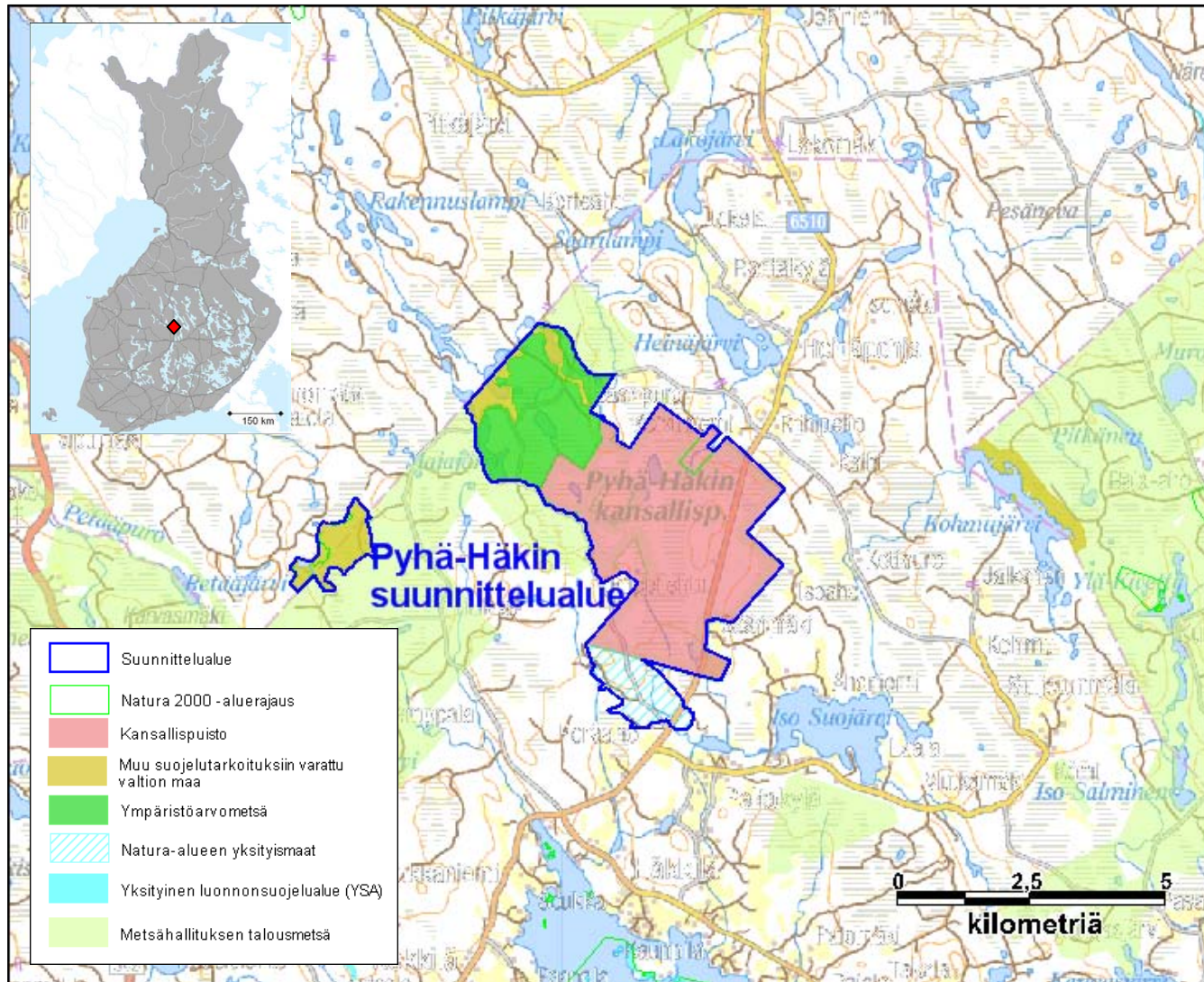
Luonnonvarasuunnitelman välitarkastuksessa kaudelle 2009–2013²⁶ linjattiin, että kansallispuistojen ja valtion retkeilyalueiden palvelut säilytetään tarkoituksenmukaisella tasolla. Luontomatkailun edellytyksiä kehitetään matkailullisesti keskeisillä kohteilla yhteistyössä yrittäjien ja alan muiden toimijoiden kanssa. Suojelualueverkkoa ja sen kytkeytyvyyttä vahvistetaan käyttäen METSO-ohjelman keinoja.

Edellisen hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuminen

Runkosuunnitelma⁶ (1984) on toteutettu kokonaisuudessaan.

Suunnittelualueen yleiskuvaus

Pyhä-Häkin kansallispuisto sijaitsee Keski-Suomessa, Saarijärven kaupungin alueella. Puisto on perustettu 1956 ja sitä on laajennettu merkittävästi vuonna 1982. Pyhä-Häkki on eteläisen Suomen huomattavimpia vanhan metsän kohteita: puiston ikimetsät kilpikaarnaisine mäntyineen ovat pääosin luontaisesti syntyneitä ja vuosisatojen aikaisten kulojen ja myrskyjen muokkaamia. Kansallispuiston ydinosat erotettiin kruununmetsästä ja rauhoitettiin säästömetsiksi jo 1912. Pääosa puustosta on mäntyä, jolta kuusi on vähitellen valtaamassa alaa. Puistosta on löytynyt yli 80 kääpäälajia, joukossa lukuisia harvinaisia ja uhanalaisia lajeja. Puisto sijaitsee karun Suomenselän tuntumassa, ja verraten tasaisessa maisemassa vuorottelevat metsät ja suot, joista pääosa on säästynyt ojituksilta. Puiston laajennusosan, Kotanevan, suot on ennallistettu.

Kuva 1. Pyhä-Häkin sijainti ja suunnittelualue.

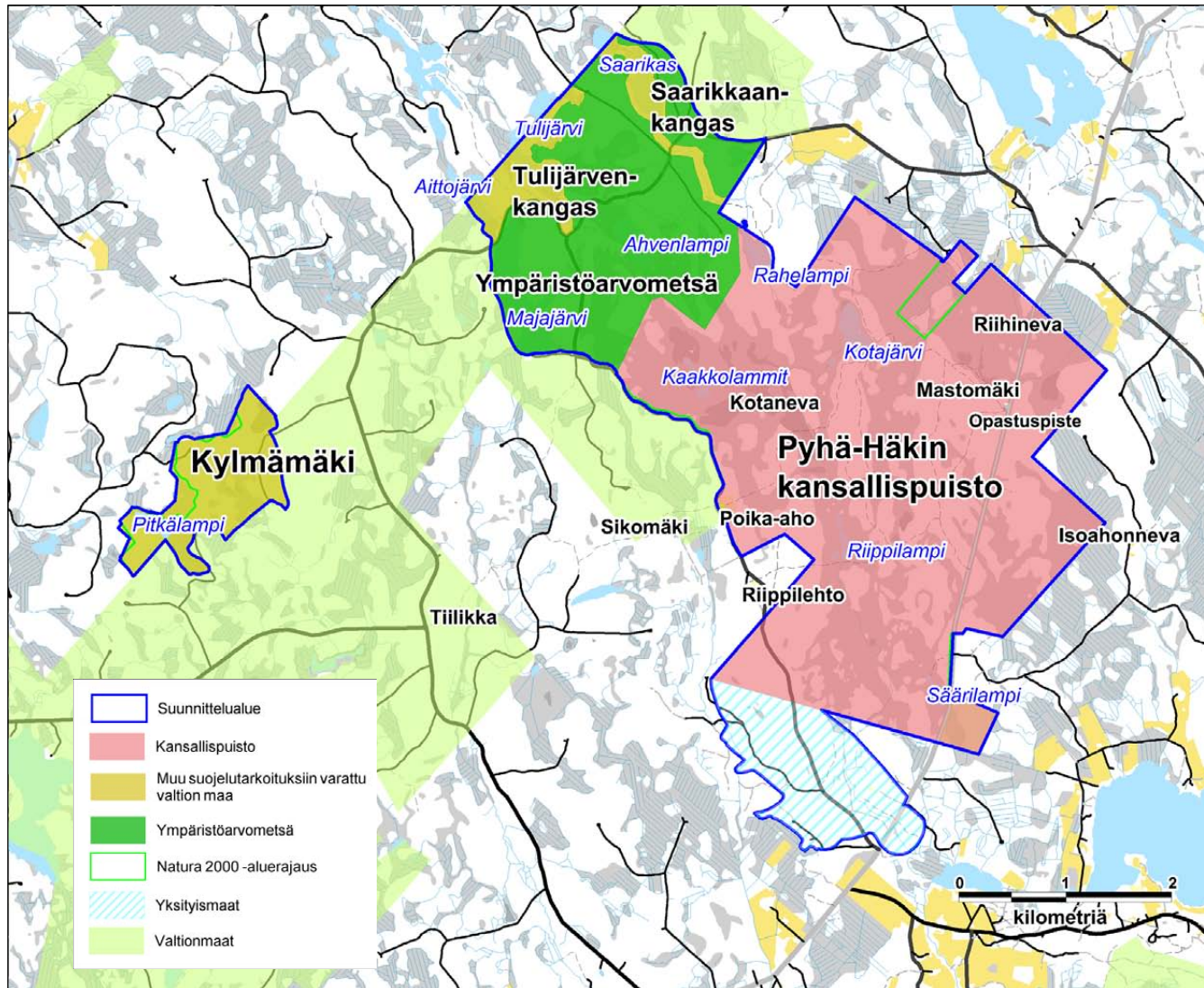
Suunnittelualueeseen sisältyvät Pyhä-Häkin kansallispuisto, Pyhä-Häkin ympäristöarvometsä, Natura-alueen luoteisosan suojellut pienvedet ja rannat, Natura-alueen eteläosan yksityismaat sekä Kylmämäen vanhojen metsien suojeleohjelma-alue. Suunnittelualueen rajaus on sama kuin Pyhä-Häkin Natura 2000 -alueen.

Pyhä-Häkin kansallispuisto sijaitsee valtatie 4 länsipuolella, Jyväskylästä 85 km luoteeseen. Puiston läpi kulkee Saarijärvi-Viitasaari-maantie (tie 6510). Puiston etäisyys Saarijärven kaupungista on 22 km.

Pyhä-Häkki on osa Salamajärven seudulta lounaaseen kulkevaa luonnontilaisen ja luonnontilaisen kaltaisten metsien ketjua. Pyhä-Häkin etäisyys Salamajärven kansallispuistosta on 50 km.

(© Metsähallitus 2010, © Suomen ympäristökeskus 2010, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/10)

Kuva 2. Pyhä-Häkin suunnittelualueen päämaankäyttöluokat sekä yksityiset alueet.

Suunnittelualueeseen kuuluu Pyhä-Häkin Natura 2000 -alue, jonka keskeinen osa on Pyhä-Häkin kansallispuisto. Kansallispuiston pohjoispuolella on Metsähallituksen metsätalousmaalle sijoitettava Pyhä-Häkin ympäristöarvometsä, jossa Naturan toteutuskeinoina ovat maa-aines-, maankäyttö- ja rakennus- sekä metsälait. Natura-alueen luoteisosat, Tulijärvenkangas ja Saarikkaankangas, sekä kansallispuistosta länteen sijaitseva Kylmämäen vanhojen metsien suojeleuhjelmakohde, ovat Metsähallituksen luontopalvelujen hallinnassa, ja niillä Natura toteutetaan luonnonsuojelun keinoin. Natura-alueen eteläosa puiston eteläpuolella on yksityisomistuksessa, ja sen toteutuskeinoina ovat maa-aines- ja metsälait. Suunnittelualueeseen ei sisälly yksityisiä luonnonsuojelualueita.

(© Metsähallitus 2010, © Suomen ympäristökeskus 2010, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/10)

2 Perustamistarkoitus

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	
Selite	Lomakkeella esitetään suunnittelualueeseen kuuluvien suojelualueiden ja -ohjelmakohteiden perustamistarkoitus sekä tiettyjen suunnittelualueita koskevien kansainvälisten sopimusten tavoitteet. Perustamissääädöksessä tai suojeluohjelmassa määritelty suojelualueen perustamistarkoitus on pohjana suunnittelualueen keskeisten arvojen määrittelylle. Perustamistarkoitus vaikuttaa osaltaan myös suunnittelualueen vision määrittelyyn sekä kehittämistavoitteiden asettamiseen (ks. pääluke II Arvot ja uhat). Suojeluohjelmakohteilla, joita ei vielä ole perustettu luonnonsuojelualueiksi, suojelun tarkoitus on määritelty ao. suojeluohjelmassa. Suojelualueisiin kohdistuvia tavoitteita sisältyy mm. kosteikkojen suojelua koskevaan Ramsar-sopimukseen.	
Suunnittelualueen tai sen osan nimi	Perustamissäädös, suojeluohjelma tai -sopimus	Alueen suojelutarkoitus
Pyhä-Häkin Natura-alue	Natura 2000	Luontodirektiivissä mainittujen luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen sekä lintudirektiivissä mainittujen lajien suotuisan suojelutason turvaaminen.
Pyhä-Häkin kansallispuisto	634/1956, 674/1981	Luonnonsuojelulain mukaisen suojelun toteuttaminen; Luonnonkauniin tai muuten luontonsa puolesta huomattavan paikan säilyttäminen sellaisenaan tai eläin- tai kasvilajin rauhoittaminen.
Pyhä-Häkin ympäristöarvometsä	Länsi-Suomen luonnonvarasuunnitelma ¹¹	Metsätalous ja luonnon monimuotoisuuden suojelu. Ympäristöarvometsän metsätalouskäytössä otetaan korostetusti huomioon maisema, kulttuuriarvot sekä virkistyskäyttöä ja luontomatkailua edistävien luonnonpiirteiden säilyminen.
Kylmämäen vanhojen metsien suojeluohjelma-alue	Vanhojen metsien suojeluohjelma	Vanhojen luonnonmetsien sekä niille ominaisten kasvi- ja eläinlajien säilyttäminen.
Yhteenveto		
<p>Suunnittelualueen keskeinen suojelukohde on kansallispuisto vanhoine luonnontilaisine metsineen.</p> <p>Kansallispuiston länsirajalla sijaitseva Poika-ahon entinen kruununmetsätorppa rakennuksineen ja peltoineen on hankittu takaisin valtiolle 1977, mutta arvokasta kulttuuriympäristöä ei ole kokonaisuudessaan liitetty kansallispuistoon, koska liittämistarkoitusta ei ole kirjattu kauppakirjaan.</p> <p>Kylmämäen vanhojen metsien suojeluohjelmakohde ja Natura-alueen luoteisosan suojeluun varatut harjut ja pienvedet ovat Metsähallituksen luontopalvelujen hallinnassa, ja ne on tarkoitus suojella luonnonsuojelulla.</p> <p>Pyhä-Häkin ympäristöarvometsä sisältyy Naturaan pienvesien ja harjuluonnon perusteella. Luonnon monimuotoisuuden suojelu toteutetaan maa-aines-, maankäyttö-, rakennus-, metsä- ja vesilakien avulla.</p> <p>Natura-alueen eteläosan yksityismailla harjuluonnon suojelu toteutetaan maa-aines- ja metsälakien keinoin.</p>		

3 Osallistaminen

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta		
Selite	Kansalaisten ja sidosryhmien kuuleminen suunnittelussa on Metsähallituksen ja ympäristöhallinnon toimintatapa. Osallistamisen tavoitteena on: saada luonnonsuojeluun liittyville tavoitteille ja toiminnalle yleinen hyväksyntä, vähentää ristiriitoja Metsähallituksen ja eturyhmien välillä sekä eri eturyhmien kesken, saada mahdollisimman paljon tietoa, taitoa ja näkemyksiä ratkaisuille pohjaksi, saada yhteistyötahot sitoutumaan suunnitelman tavoitteisiin ja keskeisiin ratkaisuihin sekä luoda pysyvä yhteistyö alueen eri toimijoiden kesken.		
Kohdennettu osallistaminen	Osallistetut tahot		Nimetty edustaja
	Hallinto ja viranomaistahot		
Yhteistyöryhmä	Keski-Suomen ympäristökeskus	Biologi Johanna Hallman	
Yhteistyöryhmä	Keski-Suomen liitto	Ympäristöpäällikkö Reima Väливаara	
Yhteistyöryhmä	Saarijärven kaupunki	Ympäristönsuojelusihteeri Kalle Laitinen	
	Järjestöt ja ryhmät		
Yhteistyöryhmä	Suomen luonnonsuojeluliiton Keski-Suomen piiri ry.	Jari Penttinen (varalla Markku Julkunen)	
	Yritykset		
Kirje yritys yhteistyöstä sekä kutsu yleisötilaisuuteen	Kylpylähotelli Summassaari, Lakomäen Metsäkartano, Luonto-, liikunta- ja nuorisomatkailukeskus Piispala, Saarijärven Eräpalvelu, Saarijärven Seudun Matkailu, Tmi Markus Sirkka		
Lisätietoja			
Yhteistyöryhmä on kokoontunut suunnittelun alussa sekä tutustunut suunnittelun kannalta keskeisiin kohteisiin maastossa.			
Yksityisten maanomistajien osallistaminen (yksityiset suojelualueet ja muut yksityisalueet)			
Natura-alueen yksityisille maanomistajille on tiedotettu suunnittelun aloittamisesta kirjeitse 3.4.2008. Suunnitelmaluonnos on lähetetty maanomistajille tutustuttavaksi ja kommentteja varten 9.11.2009.			
Avoimet osallistamistilaisuudet	Paikka	Pvm	Osallistujat (lkm)
Yleisötilaisuus, suunnittelun aloitusvaihe	Saarijärvi, Summassaari	27.3.2008	11
Maastoretki	Pyhä-Häkin kansallispuisto	7.6.2008	15
Yleisötilaisuus, suunnitelmaluonnoksen valmistumisvaihe	Saarijärvi, kaupungintalo	10.12.2009	20
Osallistujat yhteensä			46
Pydydyt lausunnot (kpl)	15	Saadut lausunnot (kpl)	6
Lausuntoyhteenveto on suunnitelman liitteessä 5.			
Lisätietoja			

Osallistamisen vaikutus suunnitelmaan

Pyhä-Häkin hoidon ja käytön suunnittelun yhteydessä on Saarijärven kaupungin esityksestä tarkasteltu myös läheisen Tiilikan tilan käyttöä ja siihen liittyviä kehittämisajatuksia. Kaupunki omistaa Tiilikan rakennukset, jotka sijaitsevat Metsähallituksen metsätalouden omistamalla kiinteistöllä.

Ympäristökeskuksen aloitteesta hoito- ja käyttösuunnittelussa tarkasteltiin Pyhä-Häkin palojatkumon tilannetta. Suunnitelman yhdeksi päämääräksi asetettiin palojatkumon palauttaminen Pyhä-Häkkiin.

Yleisötilaisuuksissa keskusteltiin mm. retkeilystä, metsästyksestä, lähialueen yritystoiminnan kehittämisestä ja Poika-ahon torpan käytöstä. Kehittämisehdotuksia tuli mm. retkeilyn palveluvarustukseen liittyen. Yleisöpalaute oli valtaosaltaan positiivista.

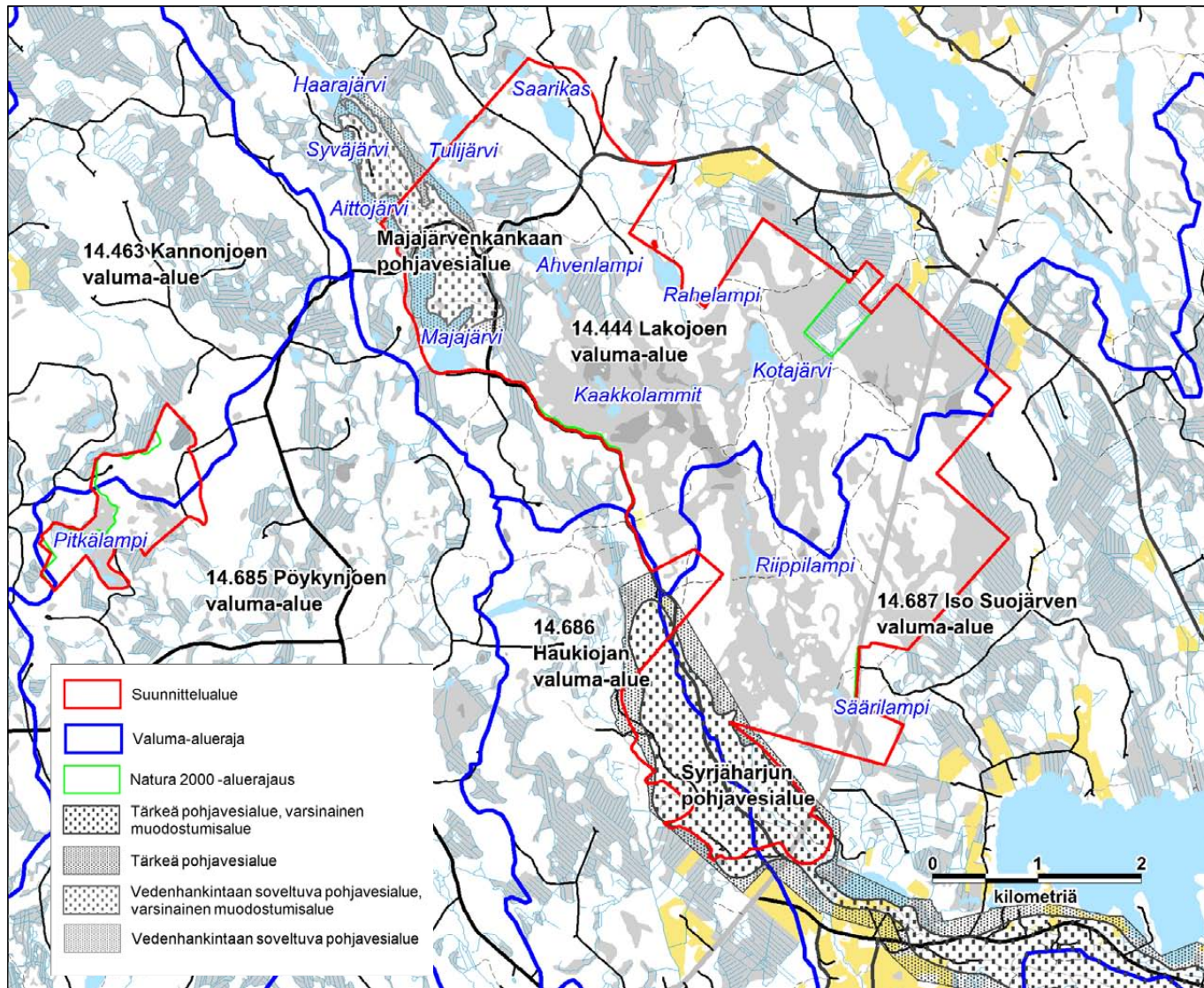
4 Vesistöt ja merialueet

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu	Kartta	☒	Kuva 3	
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen veden laatua ja lintuvesiluonnetta makean veden ja merialueiden osalta. Laatuluokka kuvaa pintavesien ekologista tilaa ja ESA-pisteytys kohteen lintuvesiluonnetta. Lomakkeeseen liittyy kartta, joka kuvaa alueen vesistöjä ja vesistöaluejakoa				
Yleiskuvaus	Suunnittelualueeseen ei kuulu suuria vesistöjä. Alueella on joitakin pieniä järviä ja metsälampia, jotka ovat Kylmämäen alueella sijaitsevaa Pitkälampea lukuun ottamatta Metsähallituksen hallinnassa. Kansallispuiston länsipuolen harjualueelle sijoittuu kaksi pohjavesialuetta.				
Järvet, virtavedet ja pohjavesialueet					
Järvet	Suojeluperuste (rekisterissä)	Vesipuitedirektiivitunnus	Referenssivesistön tunnus	Lintuvesipisteet (ESA)	Laatuluokka
Suunnittelualueeseen ei kuulu suuria järviä					
Virtavedet					
Suunnittelualueeseen ei kuulu suuria virtavesiä					
Pohjavesialueet					
Majajärvenkangas (0972953)					II (vedenhankintaan soveltuva)
Syrjäharju (0972910)					I (vedenhankinnan kannalta tärkeä)

Lisätietoja							
<p>Pyhä-Häkin kansallispuiston metsäjärvet ja -lammet ovat kaikki suorantaisia ja niiden vesi on humuksen ruskeaksi värjäämää ¹². Iso Kotajärvi on niistä suurin, pinta-alaltaan 11,2 ha. Sen rannat ovat loivia ja sara- ja ulpukkavyöhykkeen reunustamia. Puiston laajennusosassa laajan nevan keskellä oleva Iso Kaakkolampi on melko rehevä; siinä kasvaa mm. lummetta ja järviruokoa. Sen itäpäässä on koivu- ja mäntyrämettä ja loiva, sara- ja ulpukkavyöhykkeen reunustama ranta ¹³. Ison Kaakkolammen kaakkoispuolella oleva Pieni Kaakkolampi on karumpi; sen rannat ovat jyrkkiä rämerantoja, eikä sara- ja ulpukkavyöhykettä ole. Puiston keskivaiheilla on pieni ja kapea pohjois-eteläsuuntainen Suolikko, jonka eteläpuolella on tuulensuojainen, nevareunuksinen Iso Riippilampi sekä Pieni Riippilampi. Kansallispuiston kaakkoisosassa oleva Säärilampi on tuulensuojainen ja kapean rämereunuksen ympäröimä ^{12, 13}.</p> <p>Ympäristöarvometsän alueella sijaitsevia vesiä ovat Majajärvi, Ahvenlampi, Pieni Ahvenlampi sekä muutama nimetön pienempi lampi. Niiden rakentamattomat rannat pidetään Metsähallituksen maiden kaavoitusperiaatteiden mukaisesti rakentamattomina ²⁴. Ympäristöarvometsästä luoteeseen on järvien ketju, josta Aitto- ja Tulijärvien kaakkoisosat, Kortelammen kaakkoiskulma, Saarikasjärvi sekä Saarikasjärven laskupuro rantoineen on suojeltu. Järviketju jatkuu edelleen Aittojärveltä luoteeseen. Ympäristöarvometsän luoteispuolella oleva alue on ollut pitkään metsätalouskäytössä, mutta alueen pienvedet ovat silti luonnonsuojelullisesti arvokkaita ²⁴.</p> <p>Pyhä-Häkin kansallispuistossa on joitakin puroja, joiden uomat samoin kuin koko valuma-alue ovat luonnontilaisia. Kotanevan pohjoisosista virtaa puro Rahelampeen ja keski-osasta toinen puro Rupilampeen ja siitä edelleen Isoon Kotajärveen. Isosta Kotajärvestä alkunsa saava isompi Kotapuro laskee itään, pois kansallispuiston alueelta. Myös Riihinevalta laskee kaksi puroa puiston ulkopuolelle. Lisäksi sekä Isosta Riippilammesta että Säärilammesta laskee puro etelään.</p> <p>Riihinevan laidalla on pieni lähdeletto ja Riippilampien eteläpuolella kulkevien pitkospuiden länsipäässä on toinen, laajempi lähteikkö ¹³. Myös Poika-ahon pohjoispuolella on pienialainen lähteikkö.</p>							
Merialueet							
Nimi	Helcom-luokka ²	BSPA-luokka ³	Suojeluperuste (rekisterissä)	Vesipuitedirektiivitunnus	Vertailuvesistön tunnus	Lintuvesipisteet (ESA)	Laatuluokka
Ei ole							
Lisätietoja							
Yhteenveto							
<p>Kansallispuistossa sijaitsevat järvet ja lammet ovat arvokkaita, koska ne ovat luonnontilaisia: valuma-alueet ovat luonnontilaisia, rannat ovat rakentamattomia ja kalastuskin on puiston järvissä ja lammissa kielletty. Myös puiston alueen purot ovat luonnontilaisia eli perkaamattomia. Natura-alueen pohjoisosan järvet muodostavat luode-kaakko-suuntaisen harjun kupeeseen ketjun, joka ulottuu luoteessa myös Natura-alueen ulkopuolelle aina ns. Rakennuslampien alueelle asti.</p>							

² Helcom-luokka = Itämeren vesialueiden laatuluokitus, jonka kriteeristö on kehitteillä ja täsmentyy vuoden 2010 aikana.

³ BSPA = Baltic Sea Protection Area (Helcomin ylläpitämä Itämeren suojelualueiden tietokanta). Kehitteillä olevan kriteeristön mukainen luokitus.

Kuva 3. Pyhä-Häkin vesistöt, valuma-alueet ja pohjavesialueet.

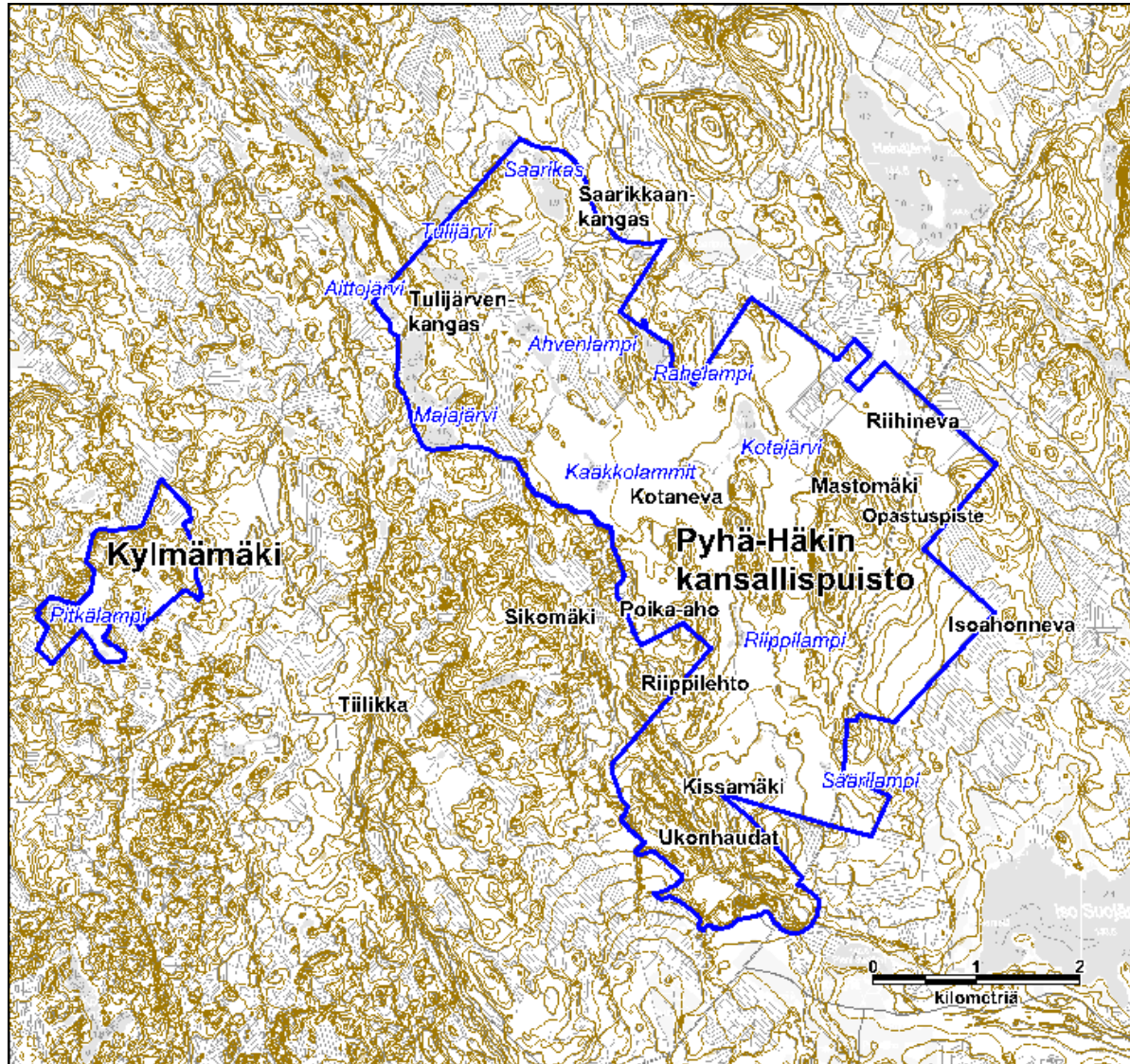
Pyhä-Häkki sijoittuu Kymijoen vesistö-alueelle (14), Viitasaaren reitin valuma-alueelle (14.4) ja Saarijärven reitin valuma-alueelle (14.6). Pyhä-Häkissä ei ole merkittäviä vesistöjä, mutta osittain suunnittelualueelle sijoittuu kaksi pohjavesialuetta, Majajärvenkangas ja Syrjäharju.

(© Metsähallitus 2010, © Suomen ympäristökeskus 2010, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/10)

5 Geologia

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu	Kartta	☒	Kuva 4
Selite	Lomakkeella esitetään suunnittelualueen keskeiset geologiset piirteet: kallioperään, maaperään ja geomorfologiaan liittyvät tiedot.			
Kallioperä	Pyhä-Häkki kuuluu Pohjanmaan, Etelä-Suomen ja Savon liuskeiden rajaamaan happamien syväkivilajien alueeseen. Seudun kallioperä on pääasiassa graniittia, jossa on leveinä sulkeumina porfyriittia, dioriittia ja gabroa. Kansallispuiston alueella ei ole kalliopaljastumia, vaan kallioperä on kauttaaltaan irtaimien maalajien peitossa.			
Maaperä	Alueen maaperä on pääosin moreenia.			
Geomorfologia	<p>Geomorfologisessa aluejaossa Pyhä-Häkin alue sijoittuu Järvi-Suomen vaihtelevan kallioperäreliefin alueeseen, jota luonnehtii kallioperän rikkonainen ja epätasainen kulumiskorkokuva¹⁴. Tämän takia Järvi-Suomen alueelle on ominaista järvien runsaus, lukuisat harjujaksot ja hajanainen moreenipeite. Pyhä-Häkin pohjoispuolelta alkaa Keski-Pohjanmaan – Järvi-Suomen moreenikorkokuvan alue. Tällä alueella on pak-su moreenipeite, joka on suuressa osassa aluetta drumlinisoitunut. Kalliopaljastumia on vain vähän. Soita on runsaasti, harjuja sen sijaan niukasti. Pyhä-Häkin alueella on havaittavissa kummankin geomorfologisen alueen piirteitä.</p> <p>Suunnittelualueen halki kulkee luode-kaakkosuuntainen Kivijärven–Konginkankaan harjujakso. Merkittävin osa siitä on kansallispuiston luoteiskulmassa ja puiston eteläpuolella olevalla alueella. Muodostumassa on useita rinnakkaisia selänteitä, jotka ovat paikoin kasvaneet kiinni toisiinsa. Niiden välissä on harjukuoppia ja pitkiä harjuhautoja. Alueen kaakkoispäässä on noin 10 metriä korkea dyyniharjanne ja noin 5 metriä syvä sulamisvesiuoma. Harjujakso jatkuu puiston luoteispuolella. Harjun kasvillisuus on pääasiassa kanervatyypin kangasta, paikoin puolukka- ja jäkälätyyppejä. Harjumetsät ovat selvästi karumpia kuin kansallispuiston metsät.</p>			
Lisätietoja				
Yhteenveto				
Kahden geomorfologisen alueen rajalle sijoittuvan Pyhä-Häkin alueen merkittävin geologinen arvo on sen luoteis- ja eteläosan harjujakso. Harjualue on huomioitu Naturan toteutuksessa maa-aineslain perusteella.				

Kuva 4. Pyhä-Häkin alueen pinnanmuodot. Natura-alueella ei ole eteläosan harjualueetta lukuun ottamatta erityisiä geologisia muodostumia. Melko suuri osa alueesta on suota.

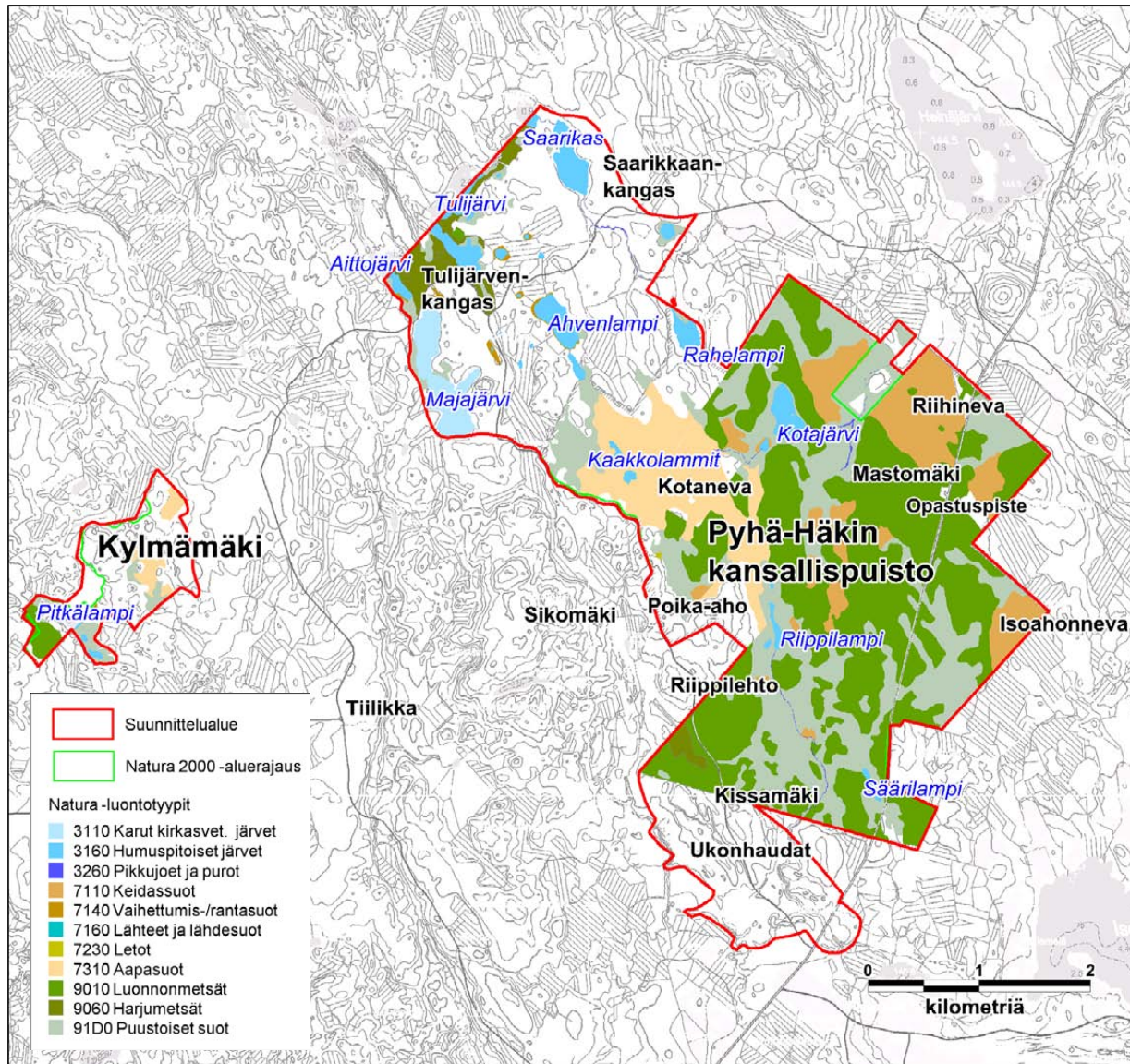
(© Metsähallitus 2010, © Suomen ympäristökeskus 2010, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/10)

6A Natura 2000 -luontotyypit

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu	Kartta	☒	☒	Luontotyypit (kuva 5) Luontotyyppien edustavuus (kuva 6)						
Selite	Lomakkeella kuvataan koko suunnittelualueen Natura 2000 -luontotyypit, niiden pinta-alat ja edustavuudet. Edustavuus -käsitteellä tarkoitetaan tässä yhteen- vetoa Natura-tietolomakkeiden edustavuus- ja luonnontilaisuustiedoista. Edustavuus ilmentää, miten ”tyypillisenä” luontotyyppi alueella on, ja siihen vaikutta- vat mm. luontotyypin rakenne, toiminta ja ennallistamismahdollisuudet. Lomakkeella tarkastellaan myös suunnittelualueen asemaa suojelualueverkostossa ja kytkytyneisyyttä muihin verkoston kohteisiin.										
Luontotyyppi				Luontotyyppien edustavuus luokittain (ha), luontotyypit I ja II ⁴							
Koodi	Luontotyyppi * = ensisijaisen tärkeänä pidetty Natura 2000 -luontotyyppi	Pinta-ala, luontotyyppi I (ha)	Pinta-ala, luontotyyppi II (ha)	Erinomainen		Hyvä		Merkittävä		Ei merkittävä	
				LT I	LT II	LT I	LT II	LT I	LT II	LT I	LT II
3160	Humuspitoiset lammet ja järvet	53		43		10					
3260	Pikkujoet ja purot	3		1				1			
7110	Keidassuot	143				100		43			
7140	Vaihettumissuot ja rantasuot	< 1									
7160	Lähteet ja lähdesuot	< 1									
7230	Letot		< 1								
7310	Aapasuot	170		27		9		118		16	
9010	Boreaaliset luonnonmetsät	548		466		45		20		16	
9060	Harjumetsät	33				6		27			
91D0	Puustoiset suot	337	26	241		34		53	22	8	4
Luontotyyppien pinta-ala yhteensä (ha)		1 288 ha	27 ha	778 ha		204 ha		262 ha	22 ha	40 ha	4 ha
Luontotyyppien osuus suunnittelualueesta (%)		60 %	1 %	36 %		9 %		12 %	1 %	2 %	< 1 %

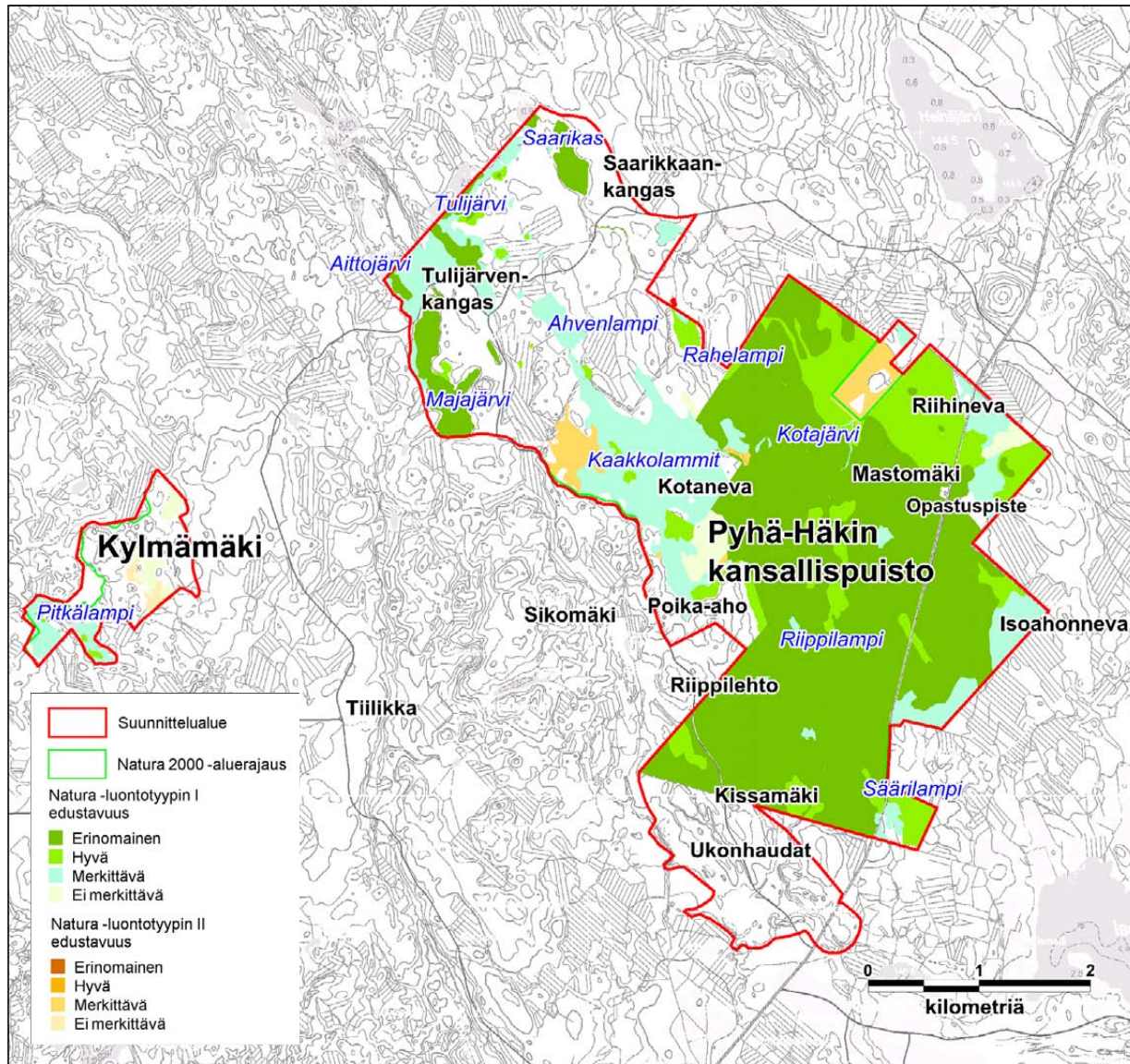
⁴ Luontotyyppi II esiintyy päällekkäisenä luontotyypin I kanssa.

		Pinta-ala (ha)	Lisätietoja
	Muu kuin Natura-luontotyyppi	869 ha*	Lomakkeella on esitetty vain valtion alueiden luontotyyppitiedot. Ne on tallennettu Metsähallituksen SutiGis-paikkatietojärjestelmään ¹⁵ . Yksityismaiden luontotyyppitiedot eivät ole julkisia. Niitä hallinnoivat Keski-Suomen Metsäkeskus ja Keski-Suomen ympäristökeskus. Erot suunnitelmassa ja Natura-tietolomakkeella ilmoitettujen luontotyyppitietojen välillä johtuvat täsmennyksestä ohjeistuksesta ja inventointien myötä täydentyneestä tiedosta. Länsi-Suomen luonnonvarasuunnitelman välitarkastuksen ²⁶ mukaan Metsähallitus laatii luonnon monimuotoisuutta painottavat metsien käytön suunnitelmat luonnonsuojelualueverkon yhtenäisyyden ja kytkeytyvyyden kannalta tärkeille alueille. Yksi kohteista on Pyhä-Häkin ja Kylmämäen välinen Maja-järven alue.
	Ei inventoitu	0 ha	
Kaikki kuvat yhteensä		2 157 ha	
Verkostotarkastelu			
<p>Pyhä-Häkki on osa Salamajärven seudulta lounaaseen kulkevaa luonnontilaisten ja luonnontilaisen kaltaisten metsien ketjua, joka kuitenkin on melko harva. Ketjun luonnonmetsien välit ovat hyvin pitkiä ja välialueilla on vain joitakin luonnontilaisuudeltaan melko heikkoja, osittain suojeltuja alueita²⁵.</p> <p>Pyhä-Häkin kansallispuisto on pinta-alaltaan (n. 1 300 ha) eräs Suomen pienimmistä kansallispuistoista. Puiston ikimetsät poikkeavat suuresti ympäröivistä, eriasteisesti käsitellyistä metsistä: Pääosa puistosta, 1 000 ha, on rauhoitettu ”kaikelta maan ja metsän käytöltä” Metsähallituksen päätöksellä jo vuonna 1914. Rauhoitus perustui metsätaloudentarkastuksen yhteydessä tehtyyn suunnitelmaan. Alueesta muodostettiin kansallispuisto 1956.</p> <p>Kansallispuiston jääminen yksittäiseksi saarekkeeksi talousmetsien keskelle ja heikko kytkeytyneisyys muihin vanhoihin ja luonnontilaisiin metsiin ovat riski alueen lajiston säilymiselle. Liian pienillä, eristyneillä alueilla on vaarana pitkällä aikavälillä kantojen geneettinen sisäsiittoisuus, joka heikentää lajien perimää ja yksilöiden elinkykyä sekä lisääntymismenestystä. Pyhä-Häkin kytkeytyneisyyttä lähialueiden luonnonmetsiin tulisi parantaa ekologisten käytävien ja askelkivien avulla, jotta lajiston leviäminen ja geenivaihto mahdollistuisivat. Ekologisten yhteyksien luomisessa voitaisiin hyödyntää paitsi luonnontilaisia alueita, myös talouskäytöstä poistuvia, ennallistamiskelpoisia metsiä ja soita.</p> <p>Pyhä-Häkin alueelle luonteenomainen metsäpalojatkumo on metsäpalojen torjunnan tehostuttua katkennut, eikä alueella ole palanut metsää 100 vuoteen. Metsäpalojen puuttuessa kuusi on vallannut alaa suunnittelualueen metsissä. Palaneilla alueilla mänty olisi luontainen valtapuu, mutta nyt sen osuus Pyhä-Häkin metsissä on alentunut. Metsäpalojatkumon palauttaminen tarjoaisi elinympäristöjä palanutta puuta vaativille lajeille sekä uudistaisi alueen metsiä luontaista uudistumista jäljitellen. Kansallispuiston alueella puuston hallittu polttaminen olisi kuitenkin vaativaa, sillä riskinä on tulen karkaaminen liian laajalle alueelle. Paloalueen rajaamisen kannalta tarpeellisten palokujien raivaaminen kansallispuistoon olisi kuitenkin puiston luonnolle ja maastolle huomattava häiriö ja metsän polttaminen sekä siihen liittyvät valmistelutoimet kohtaisivat varmasti myös kritiikkiä puiston virkistyskäyttäjien suunnalta. Palojatkumon palauttamiseen sopivia alueita olisikin etsittävä kansallispuiston ulkopuolelta, esimerkiksi puiston lähialueen talousmetsistä. Kansallispuiston lähialueella Sikomäessä, n.1 km puistosta länteen, oli vuonna 1999 pienehkö metsäpalo valtion omistamassa talousmetsässä. Alue on palon jäljiltä jätetty käsittelyn ulkopuolelle.</p>			
Yhteenveto			
<p>Pyhä-Häkin merkittävin luontoarvo ovat alueen edustavat ja luonnontilaiset boreaaliset luonnonmetsät. Vaikka Pyhä-Häkki on Suomen pienimpiä kansallispuistoja, on alueen vanhojen luonnonmetsien pinta-ala kuitenkin huomattava, erityisesti verrattuna eteläisen Suomen metsiin yleensä. Metsäluontoa täydentävät puustoiset suot, aapa- ja keidassuot sekä pienvedet, jotka yhdessä muodostavat Pyhä-Häkkiin arvokkaan luontokokonaisuuden.</p>			

Kuva 5. Pyhä-Häkin valtion alueiden Natura 2000 -luontotyytit. Suunnittelualueella esiintyy 11 Natura-luontotyyppiä, ja ne kattavat 60 % suunnittelualueen pinta-alasta. Vallitsevia luontotyyppiä ovat boreaaliset luonnonmetsät (548 ha) ja puustoiset suot (337 ha), myös aapa- ja keidassoita on melko paljon (170 ja 143 ha). Yksityismaiden luontotyyppitiedot eivät ole julkisia.

(© Metsähallitus 2010, © Suomen ympäristökeskus 2010, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/10)

Kuva 6. Pyhä-Häkin valtion alueiden luontotyypeistä 60 % on edustavuudeltaan erinomaisia. Erityisen edustavia ovat boreaaliset luonnonmetsät ja puustoiset suot. Soiden edustavuuteen vaikuttavat aikanaan suunnittelualueella sekä lähialueilla tehdyt ojitukset; ennallistettu Kotaneva on edustavuudeltaan tällä hetkellä merkittävä, mutta tilanne kohentunee ajan kuluessa, kun suo palautuu asteittain lähemmäksi luontotilaa.

(© Metsähallitus 2010, © Suomen ympäristökeskus 2010, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/10)

6B Kansalliset uhanalaiset luontotyypit (LUTU)

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu			Kartta	☐
Selite	Lomakkeelle kirjataan Suomen luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnin mukaiset luontotyypit, niiden pinta-alat ja prosenttiosuudet. Luokitus perustuu vuosina 2005–2007 toteutettuun tutkimukseen, jonka menetelmät ja tulokset on kuvattu julkaisuissa SY 765 – Suomen luontotyyppien uhanalaisuuden arviointi – menetelmä ja luontotyyppien luokittelu, sekä SY8/2008 – Suomen luontotyyppien uhanalaisuus.				
Koodi	Luontotyyppi	Uhanalaisuusluokka ⁵	Pinta-ala (ha) tai arvio alasta	Osuus alueesta	Kuvaus ja sijainti
7.4	Tuoreet niityt	CR	2,2 ha	< 1 %	Poika-ahon entisellä pellolla on varsin edustavaa suuruhoisen tuoreen niityn kasvillisuutta, jota kuivemmat, pienruhoisemmat laikut erityisesti niityn laidoilla rikkovat. Entiseksi pelloksi niityn lajisto on varsin monipuolista ja nopea reagointi hoitoon kertoo, että pellon ravinnetasot ovat jo valmiiksi olleet varsin matalat. Pihapiiristä löytyy perinteisten istutettujen perennojen lisäksi edustavaa niitylajistoa. Pelto ja pihapiiri raivattiin vuonna 1993 ja niitä on niitetty vuosittain vuodesta 1994 alkaen. Runsaslajinen entinen pelto muodostaa hakamaisen pihapiirin kanssa monipuolisen perinnebiotooppikokonaisuuden, jonka arvo todennäköisesti tulee pitkään jatkuvan hoidon myötä vielä kasvamaan ²⁷ .
Uhanalaiset luontotyypit yhteensä			2,2	< 1 %	

⁵ RE = Hävinnyt = Luontotyyppin kaikki esiintymät ovat hävinneet alueelta

CR = Äärimmäisen uhanalainen = Luontotyyppin esiintymiin tai sen keskeisimpiin laadullisiin piirteisiin kohdistuu äärimmäisen suuri välitön uhka hävitä tarkastelualueelta.

EN= Erittäin uhanalainen = Luontotyyppin esiintymiin tai sen keskeisimpiin laadullisiin piirteisiin kohdistuu erittäin suuri uhka lähitulevaisuudessa hävitä tarkastelualueelta.

VU = Vaarantunut = Luontotyyppin esiintymiin tai sen keskeisimpiin laadullisiin piirteisiin kohdistuu suuri uhka keskipitkällä aikavälillä hävitä tarkastelualueelta.

NT = Silmällä pidettävä = Luontotyyppin esiintymät ovat taantuneet, mutta se ei täytä vaarantuneen kriteereitä tai se on niin harvinainen, että jo satunnaistekijöiden voidaan ajatella uhkaavan sen säilymistä.

LC = Luontotyyppi ei kuulu edellä esitettyihin luokkiin eikä sen esiintymiin ja niiden keskeisimpiin laadullisiin piirteisiin kohdistu keskipitkällä aikavälillä merkittävää uhkaa hävitä tarkastelualueelta.

DD = Puutteellisesti tunnettu = Luontotyyppiä koskevat tiedot eivät riitä kriteerien mukaisen arvion tekemiseen.

Verkostotarkastelu

Keski-Suomen valtionmaiden perinnebiotooppien hoidon priorisoinnissa³⁷ Poika-aho on luokiteltu ensisijaisesti hoidettavaksi kohteeksi. Luokitteluperusteina olivat uhanalaisen lajiston esiintyminen kohteella sekä kohteen edustavuus kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojensa sekä yleisen lajirunsauden ja elinympäristön monimuotoisuuden suhteen.

Valtionmailla, erityisesti kansallispuistoissa olevat perinnemaisemat ovat usein eristyneitä pienehköjä tiloja, kuten vanhoja metsänvartijatiloja. Eristyneisyys ja pieni koko asettavat omat haasteensa perinnebiotooppien lajiston säilymiselle elinvoimaisena ympäröivän metsän, suon tai vesialueiden toimiessa tehokkaana leviämiseenä niin hyönteisille kuin kasveillekin. Tilat koostuvat usein pihapiiristä ja sen lähetyvillä olevista pelloista ja niityistä. Monissa tapauksissa kohteilla ei pihapiirin lisäksi ole varsinaista perinnebiotooppia, mikä usein näkyy vaateliaamman lajiston vähäisyytenä. Toisaalta syrjäseutujen pienet pellot ovat usein olleet melko vähäisellä hoidolla ja muokkauksella ja ovat siksi säilyneet suhteellisen vähäravinteisina. Tällöin myös entiset pellot saattavat tarjota edustavaa lajistollista monipuolisuutta. Poika-aho on hyvä esimerkki kohteesta, jossa pellolle on muodostunut monipuolinen ruohovaltainen lajisto, johon kuuluu muun muassa silmälläpidettävä (NT) ketonoidanlukko (*Botrychium lunaria*)³⁷.

Yhteenveto

Poika-aho on hyvin säilyneen, runsaahkon perinnebiotooppilajistonsa ja uhanalaisten lajien esiintymien vuoksi Keski-Suomen valtionmaiden parhaita perinnebiotooppeja. Muita kohteen arvoa nostavia tekijöitä ovat pihapiirin rakennusten hyväkuntoisuus ja virkistyskäyttömahdollisuudet.

LUTU-tarkastelua muiden luontotyyppien osalta ei ole tehty, sillä kansallisesti uhanalaisia luontotyyppijä ei ole toistaiseksi juurikaan inventoitu. Osin kansalliset uhanalaiset luontotyypit vastaavat Natura-luontotyyppijä, mutta toistaiseksi kansallisesti uhanalaisia luontotyyppijä koskevaa tietoa ei voida suoraan johtaa Natura-tiedoista.

7 Lajisto

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu				Kartta	
Selite	Lomakkeen tarkoituksena on antaa kuva suunnittelualueen keskeisistä lajistoarvoista sekä tuoda esiin lajiston piirteitä, jotka on huomioitava alueen hoidon ja käytön suunnittelussa. Sama laji voi sisältyä useampaan luokitukseen: esimerkiksi useat uhanalaiset lajit ovat myös direktiivilajeja. Kaikissa lajiryhmissä yksikkönä on ryhmään kuuluvien, alueella esiintyvien lajien kpl-määrä. Natura-aluekohtaiset tarkemmat tiedot lajeista esitetään liitteessä 2.					
Luokitus	Linnut	Muut selkärangattomat	Selkärangattomat	Putkilikasvit	Itiökasvit	Sienet
Erityisesti suojeltavat lajit	0	0	12	0	0	2
Muut uhanalaiset lajit	4	1	8	2	13	13
Silmälläpidettävät lajit	12	0	7	4	14	16
Alueellisesti uhanalaiset lajit	5	0	0	4	1	
Lajit, joiden suojelemiseksi osoitetaan Natura-alueita (luontodirektiivin liite II, lintudirektiivin liite I)	17 (4 muuttavaa)	1	4 (liite II: 3, liite IV:1)	0	1	0
Lajit, jotka edellyttävät tiukkaa suojelua, ja joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty (luontodirektiivin liite IV)	0	1	1	0	0	0
Vierasperäiset tai haitallisesti runsastuneet lajit	0	0	0	0	0	0
Lajistotietoa						
<p>Linnut. Vuoden 2005 linjalaskennoissa ³¹ Pyhä-Häkin kansallispuiston, Kylmämäen ja muun Natura-alueen (Saarikkaan- ja Tulijärvenkankaat sekä ympäristöarvometsä) linnuston tyyppilajeja olivat yleiset metsälajit peippo, pajulintu, kirjosieppo, harmaasieppo ja metsäkivinen. Muita yleisiä lajeja alueella ovat hömötiainen, töyhtötiainen, punarinta, pohjansirkku, vihervarpunen, talitiainen, pikkukäpylintu ja leppälintu. Yleisten metsälajien osuus kansallispuiston linnustosta oli 67,4 % ja havumetsälajien osuus 21,1 %. Kansallispuistossa aiemmin yleinen keltävästäräkki on taantunut alueella: sitä ei vuoden 2005 laskennoissa havaittu ollenkaan, vaikka aiemmin alueelta on laskettu 30 paria. Kansallispuiston vanhoissa metsissä viihtyvät mm. puukiipijä, metso ja käpytikka. Kolopesijälintujen osuus kansallispuistossa oli 27,0 % ja vanhan metsän lajien osuus metsälinnuista 11,5 %. Kylmämäen vastaavat luvut olivat 24,3 ja 4,4 % ja muun Natura-alueen 9,1 ja 1,4 %.</p> <p>Pyhä-Häkin alue on myös harvinaistuneen erämaalinnun, kuukkelin, elinaluetta. Kansallispuistossa kuukkelihavaintoja tehdään vuosittain ja alueella arvioidaan olevan vähintään kaksi kuukkelireviiriä. Myös Kylmämäessä on havaintoja kuukkelista ³⁴. Kansallispuiston pesimälinnustoon kuuluu mm. lapinpöllö. Puistossa on muutamana vuotena havaittu myös sinipyrstö, joka on suomalaisessa lintulajistossa merkittävä vanhojen metsien ilmentälaji.</p> <p>Vuoden 1982 linnustoseelvityksessä ³² huomionarvoisimpia lajeja Pyhä-Häkissä olivat kanahaukka, viirupöllö, mehiläishaukka sekä pikkusieppo.</p>						

Nisäkkäät. Pyhä-Häkin nisäkkäslajisto on vanhalla, havupuuvaltaisella metsällä tyypillisesti melko vähäistä. Metsälajistoon kuuluvat mm. myyrät ja päästäiset, orava, metsäjänis, kärppä ja lumikko. Kansallispuistossa on sen verran lehtipuuta, että liito-orava löytää alueelta sopivia pesä- ja ruokailumaastoja. Hirviä alueella ei juuri ole, koska vanhat metsät eivät tarjoa niille ravintoa, ja hirvien puuttuessa myös suurpedot puuttuvat lajistosta.

Kovakuoriaiset. Pyhä-Häkin kovakuoriaislajisto tunnetaan poikkeuksellisen hyvin ja alueelta on tehty havaintoja jo 1900-luvun alusta lähtien. Erityisesti ennen kansallispuiston perustamista 1940- ja 50-luvuilla muutamat hyönteistutkijat (Krogerus ja Stockmann, sekä Saalas ennen heitä) selvittivät aktiivisesti vanhojen kangasmetsien havupuilla elävää lajistoa. Alue todettiin jo tuolloin hyvin arvokkaaksi kohteeksi eteläisen Suomen mittakaavassa. Tuolta ajalta (1940-luvulta) ovat maamme ainoat havainnot kahdesta äärimmäisen uhanalaiseksi luokitellusta lajista, pikkuharjunilurista (*Carphoborus minimus*) ja pitkälaakatylopöstä (*Platysoma elongatum*). Molemmat kuuluvat vanhojen mäntyjen jatkumosta ja luonnonmetsistä riippuvaiseen lajistoon. Näitä kahta lajia ei ole sittemmin tavattu uudelleen Pyhä-Häkistä eikä muualtakaan Suomesta. Vanhojen mäntyjen latvuksissa elävän pikkuharjunilurin löytäminen on tosin sen elintapojen vuoksi hyvin hankalaa, joten on mahdollista, että se edelleen elää Pyhä-Häkissä.

Havupuusto hallitsee Pyhä-Häkin kangasmetsiä ja suometsäsaarekkeitä ja kuivilla kankailla esiintyy useita kuolleilla männyillä eläviä uhanalaisia ja taantuneita kovakuoriaislajeja. Pitkälle lahonneissa järeissä maapuissa elävät mm. nahkuri (*Tragosoma deopsarius*) ja liekohärkä (*Ceruchus chrysomelinus*), vastikään kuolleissa männyissä elävät mm. pötkykaarnakuoriainen (*Orthotomicus longicollis*), lahokapo (*Boros schneideri*) ja kansallispuiston alueella varsin tavalliset lovikerri (*Cerylon impressum*) sekä pitkä- ja isohukka (*Corticeus longulus* ja *C. fraxini*). Kaksi erittäin uhanalaista lyhytsiipislajia, kirjosirkeinen (*Atheta clientula*) ja salopikkukuntikas (*Gabrius bescidicus*) on tavattu alueelta puiden tyvikarikkeista. Elävien paksukuoristen mäntyjen kaarnassa valoisilla mäntykankailla esiintyy harvinaisehkoa kaarnajäärää (*Notorrhina punctata*).

Tuoreilla kankailla ja korvissa tavataan kuusella elävää uhanalaislajistoa, kuten maapuukuusissa kuoren alla ja puuaineksessa elävät idänräätäli (*Monochamus urussovii*), idänlahopoukko (*Euclodes caucasicus*), korpi- ja murroskolva (*Pytho kolwensis* ja *Pytho abieticola*) sekä pystyyn kuolleissa puissa esiintyvä silmälläpidettävä kuusenlaakavilistaja (*Cyphea latiuscula*).

Pyhä-Häkissä esiintyy havupuuvaltaisuudestaan huolimatta paikallisesti haapa- ja koivulahopuuston keskittymiä. Vuonna 2008 kansallispuistossa kartoitettiin haavalla elävää kovakuoriaislajistoa. Kartoituksissa havaittiin muutamia uhanalaisia ja silmälläpidettäviä lajeja, kuten haavansahajumi (*Xyletinus tremulicola*), saloripsikkä (*Ptiliolum caledonicum*), monipistehaapsanen (*Saperda perforata*) ja pikkuperhosiin lukeutuva kookas haavantuhooja (*Lamellocossus terebra*). Valkolahoissa koivupötkkelöissä todettiin elävän varsin yleisesti isomustakeijua (*Melandrya dubia*). Lisäksi aineistosta paljastui yksi tieteelle tuntematon nyhäkäs-laji *Corticaria* n.sp., josta tunnetaan toinen yksilö Kajaanin Talaskankaalta vuodelta 2007. Lajin elintavoista ei ole toistaiseksi tietoa.

Pyhä-Häkin soilta on tavattu maakiitäjäisiin kuuluva rahkahyrrä (*Bembidion humerale*).

Kuusella ja männyllä elävien kovakuoriaislajien tilanne Pyhä-Häkissä näyttää vakaalta, mutta lajien populaatiot ovat eristyneitä ja selvästi reliktiluonteisia. Pyhä-Häkin ja muiden suojelualueiden välillä ei ole juurikaan yksilövaihtoa, joten lajien häviäminen pitkällä aikajänteellä on mahdollista. Lehtipuulajien osalta tilanne vaikuttaa jo nykyisin heikommalta. Haapalajeja uhkaa erityisesti haapajatkumon katkeaminen. Lehtipuuston uudistuminen vanhassa kangasmetsässä ei ole kovin tehokasta ja toisaalta hirvien aiheuttama laidunnuspaine estää uuden lehtipuusukupolven kehityksen tuulenkaatoaukkoihin.

Muut hyönteiset. Pyhä-Häkistä tunnetaan Sten Stockmannin 1940-luvulla keräämä idänsiilikäs (*Borearctia menetriesii*). Lajia on pidetty yhtenä mystisimmistä Suomessa tavattavista perhoslajeista johtuen sen poikkeuksellisen suuresta koosta, komeasta värityksestä ja vähistä havainnoista. Laji on luokiteltu hävinneeksi, mutta 2000-luvulla idänsiilikästä on tehty kaksi havaintoa itärajan läheisyydestä. Näiden yksilöiden alkuperästä ei kuitenkaan ole varmuutta. Ainakin toiseen löytöön liittyvät olosuhteet viittaavat kotimaisen kannan olemassaoloon.

Pyhä-Häkin soiden ja purojen vesiperhoslajistoon kuuluvat mm. pohjansirvikäs (*Arctopsyche ladogensis*), silmäkeputkisirvikäs (*Limnephilus diphyes*), siulasirvikäs (*Semblis atrata*) ja jatulisirvikäs (*Semblis phalaenoides*). Sienisääksilajistoa on tutkittu 2000-luvulla. Aineistoista on löytynyt useita harvinaisia lajeja, joukossa myös yksi tieteelle kuvaamaton sienisääksilaji.

Hämähäkit. Pyhä-Häkin soilta tunnetaan rämeristihämähäkki (*Aculepeira ceropegia*). Niclas Fritzen etsi rämeristihämähäkkiä 2007 Pyhä-Häkistä, mutta tuolloin sitä ei löytynyt selvitettyiltä alueilta.

Nilviäiset. Vuoden 2008 haapakohteille painottuneessa nilviäisinventoinnissa¹⁹ Pyhä-Häkin kansallispuistosta löytyi 10 maakotilolajia. Lajisto oli melko vaatimaton ja yksilömäärä melko alhainen. Inventoitu alue oli pääosin mäntyvaltaista kangasmetsää, joka ei ole kotiloille erityisen suotuisaa elinympäristöä. Maakotiloiden kannalta alue ei kaipaa muita erityisiä toimenpiteitä kuin haapajakumon turvaamisen.

Kääväkäs-lajiston osalta Pyhä-Häkissä on mahdollista nähdä lajistotilanne, joka olisi vallalla luonnontilaisessa ja täysin koskemattomassa suomalaisessa metsäluonnossa. Keski-Suomen mittakaavassa Pyhä-Häkki on ollut jo pitkään kiistatta maakunnan arvokkain metsäalue. Pyhä-Häkistä on löytynyt 25 viime vuoden aikana yksi erittäin uhanalainen, 10 vaarantunutta ja 14 silmälläpidettävää kääväkäs-lajia. Vanhan metsän indikaattorikääväkkäitä on löytynyt 22 ja aarniometsän lajeja 11. Näiden lisäksi puistosta on löytynyt suuri joukko sellaisia lajeja, jotka ovat nykymetsätalouden takia harvinaistuneet ja vaativat vanhan metsän piirteitä kasvuympäristökseen. Piilorakkaan tuore löytö on hyvä esimerkki tällaisesta. Harvinaisimpia Pyhä-Häkistä löytyneitä lajeja ovat kalkkikäpää, lovikäpää, erakkokäpää, sitruunakäpää, lohkokäpää, kitukäpää, talikäpää ja kielinahakka^{16, 33}.

Sammalet. Pyhä-Häkin sammallajistoa on kartoitettu haapakohteilta vuonna 2008²⁸, mutta inventoinnissa käytiin läpi vain kolme kuviota. Jo näiden kuvioiden lajiston perusteella Pyhä-Häkki on sammallajistoiltaan erinomainen kohde. Inventoiduilla kuvioilla oli runsaasti kookasta, eriasteisesti lahonnutta maapuuta, mikä näkyy lahoisuusammallajiston runsautena. Huomionarvoisia, suppeassa kartoituksessa löytyneitä lajeja olivat mm. erittäin uhanalainen, erityisesti suojeltava hitupihtisammal sekä vaarantuneet haapariippu- ja kantopaanusammal.

Jäkälät. Pyhä-Häkin jäkälälajistoa on kartoitettu haapakohteilta vuonna 2008³⁸. Kartoitetuilta neljältä haapavaltaiselta kuviolta löytyi neljä uhanalaista, seitsemän silmälläpidettävää ja neljä puutteellisesti tunnettua lajia. Lisäksi Pyhä-Häkistä löytyi yksi maalle uusi jäkälälaji sekä yhdeksän eliömaakunnalle uutta lajia. Tulosten perusteella Pyhä-Häkin kansallispuisto on jäkälille erittäin merkittävä kohde, joka kaipaa lisätutkimuksia aiheesta. Nyt kartoitetut metsät eivät tarvitse ennallistamis- tai hoitotoimia, vaan jäkälälajiston elinolosuhteet turvataan parhaiten antamalla metsien kehittyä luontaisesti.

Yhteenveto

Pyhä-Häkin huomattavimmat lajistoarvot liittyvät alueen vanhoihin luonnonmetsiin: Järeää, lahoa puuainesta elinympäristökseen, ravinnon hankintaan tai lisääntymiseensä hyödyntävät käävät, sammalet, kovakuoriaiset ja muut hyönteiset sekä kolopesijälinnut ovat Pyhä-Häkin tyyppilajistoa. Pyhä-Häkin ikimetsät ovat turvapaikka monille harvinaisille ja uhanalaisille lajeille, jotka muualla eteläisessä Suomessa ovat vähentyneet metsäluonnon muutosten myötä.

8 Kulttuuriperintö

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu	Kartta	☐
Selite	Kulttuuriperinnön nykytilakuvaus käsittää suunnittelualueen maisema-arvojen sekä rakennusperinnön ja arkeologisten kohteiden kuvauksen. Kuvauksen tavoitteena on tunnistaa suunnittelualueen keskeiset kulttuuriperintöarvot.		
Maisema			
Nimi	Kpl	Luokitus	
	0	Maailmanperintökohde	
	0	Kansallinen kaupunkipuisto	
	0	Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue	
	0	Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö	
	0	Maakunnallisesti merkittävä maisema	
	0	Luonnonsuojelulain mukainen maisema-alue	
Poika-ahon perinnemaisema	1	Muu merkittävä maisema	
Lisätietoja			
Poika-aho käsittää entisen kruununmetsätorpan pihapiirin jäljellä olevine rakennuksineen sekä läheisen entisen pellon, hoidettua pinta-alaa on tällä hetkellä noin 2,2 hehtaaria. Poika-aho on monipuolinen perinnemaisema sisältäen sekä perinnebiotoopiarvoja että kulttuurihistoriallisia arvoja ¹⁰ . Lisäksi Poika-aho on kansallispuistossa tärkeä virkistyskäyttökohde.			
Rakennusperintö			
Nimi	Kpl	Luokitus	
	0	Valtakunnallisesti arvokas rakennus tai rakennusryhmä	
	0	Maakunnallisesti merkittävä rakennus tai rakennusryhmä	
Poika-ahon rakennukset	1	Muu merkittävä rakennus tai rakennusryhmä	

Lisätietoja

Poika-ahon kruununmetsätorpan pihapiirin jäljellä oleva rakennuskanta (asuinrakennus, navetta ja aittarivi) yhdessä avoimina säilyneiden, niittymäisten entisten peltojen kanssa muodostaa maisemallisesti hienon kokonaisuuden. Kohde on lisäksi historiallisesti arvokas osana metsänkätön historiaa.

Nykyinen hirsirunkoinen ja pitkänurkkainen, vuoraamaton asuinrakennus on alun perin valmistunut 1890-luvulla, mutta hirsirunko on purettu huonokuntoisena ja koottu uudelleen 1999 vanhoista hirsistä ja uusimalla huonokuntoisemmat. Ulkoasu on ikkunoita lukuun ottamatta säilytetty alkuperäisenä. Huonejako on alkuperäinen. Tupaan on peruskorjauksen yhteydessä tehty vanhan mallin mukaisesti uusi takkauni. Nykyään Poika-aho on päiväkäyttöön tarkoitettu varaustupa.

Hirsirunkoinen ja pitkänurkkainen kolmiosainen aittarivi sekä hirsirunkoinen ja samoin pitkänurkkainen ja vuoraamaton navetta edustavat asuinrakennuksen ohella perinteistä hirsirakentamista. Rakennukset ovat kaikki hyvässä kunnossa. Navetta ja aittarivi ovat tällä hetkellä varastotiloina.

Arkeologiset kohteet

Luokitus	Asuinpaikat	Hautapaikat	Puolustusvarustukset	Kulttipaikat	Valmistuspaikat ja työpaikat	Taide ja muistomerkit	Liikennekohteet	Vedenalaiset kohteet	Kivi- ja maarakenteet	Ei määritelty	Yhteensä kpl
Muinaisjäännösrekisterissä oleva kohde	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Muu arkeologinen kohde	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	5

Lisätietoja

Alueella ei ole tehty arkeologisia inventointeja. Tehdyn rakennusinventoinnin yhteydessä pihapiirissä havainnoitiin muutamia kivirakenteita, jotka ovat tuhoutuneiden rakennusten pohjia ym. Näitä kohteita (4 kpl) ei ole merkitty Reiska-paikkatietojärjestelmään. Metsän reunassa pellon itäreunalla oleva kiviaita luokitellaan historialliseksi rakennelmäksi ja se on merkitty myös Reiskaan.

Muu kulttuuriperintö

Ympäristöarvometsään kuuluvista Rahe- ja Ahvenlammesta, Saarikkaasta sekä Maja- ja Tulijärvestä on löytynyt kaksi- ja kolmipuisia tukkiruuhia. Niitä on käytetty sekä kalastukseen että vesilintujen metsästyksen. Ruuhet on koottu puunaloilla¹⁸.

Suunnittelualueen lähiympäristö. Majajärven etelärannalla on 1950-luvulla rakennettu metsäkämpä, joka on nykyään yksityisomistuksessa. Kämpän tontti rajautuu ympäristöarvometsään. Kansallispuiston länsipuolella on myös yksityisomistuksessa oleva Riippilehdon entinen kruununmetsätorppa. Riippilehto on merkitty Keski-Suomen maankunta-kaavaan¹ maakunnallisesti arvokkaana rakennettuna kulttuuriympäristönä, mutta sen rakennukset ovat pahoin ränsistyneet. Etenkin päärakennus on romahtamisasteessa.

Pyhä-Häkin Natura-alueesta muutama kilometri länteen sijaitsee Tiilikan tila, jonka rakennukset ovat Saarijärven kaupungin omistuksessa. Tontin omistaa Metsähallitus (Metsätalouden tulosalue). Tiilikka on vanha kruununmetsätorppa, joka perustettiin vuonna 1856 ja josta 1863 muodostettiin metsänvartijan virkatalo²³. Tiilikan nykyiset rakennukset, joita ovat päärakennuksen ohella tallit, aitta, työnjohdon majoitustila ja sauna, ovat melko huonokuntoisia, eikä niillä tällä hetkellä ole merkittävää käyttöä. Rakennusten hyödyntämistä hankaloittaa se, ettei kämpällä ole sähköä eikä asuinrakennuksissa ole uuneja lukuun ottamatta muuta lämmitystä. Tiilikan pihapiiriin on 1990-luvulla rakennettu kota ja nuotiopaikka.

Kävijätutkimus

Vuoden 2007 kävijätutkimuksessa¹⁷ 91 % kaikista vastaajista ilmoitti olevansa kiinnostuneita vähintään yhdestä historia- tai kulttuuriaiheesta. Kiinnostavimpina pidettiin alueeseen liittyviä tarinoita, luonnonsuojelun historiaa sekä vanhaa maankäyttöä. Myös eräkulttuuri ja retkeilyperinne kiinnostivat vastaajia.

Yhteenveto

Kohdealueen kulttuuriperintöarvot perustuvat olemassa olevan tiedon mukaan Poika-ahon rakennettuun kulttuuriympäristöön. Arkeologinen inventointi toisi lisätietoa alueen maakäytön historiasta ja sitä kautta myös monipuolisuutta alueen opastus- ja opetustoimintaan. Esimerkiksi Poika-ahon pihapiirissä on havaittavissa useita kivirakenteita, joiden tarkempi tarkastelu olisi hyvä tehdä, jolloin myös niiden hoito ja suojele voitaisiin varmistaa. Tämä vahvistaisi myös kohteen arvoa maakuntatasolla.

9A Luonnon virkistyskäyttö: retkeily ja luontomatkailu

Vastuuprosessi	Luonnon virkistyskäyttö	Kartta	☐	Palveluvarustus
			☐	Kävijävirrat
Selite	Nykyisestä luonnon virkistyskäytöstä kuvataan retkeilyn ja luontomatkailun toimintaympäristöä, suunnittelualueen vetovoimaa ja merkitystä virkistyskäyttökohteena sekä nykyistä kysyntää, tarjontaa ja matkailun yhteistyötä. Kysyntätietoja ovat mm. tiedot käyntimääristä ja asiakastytyvyydestä. Tarjonnalla tarkoitetaan retkeilyreittien, rakenteiden ja rakennelmien määrää, kapasiteettia ja kuntoa. Tavoitteena on analysoida palvelujen ja palveluketjujen toimivuutta asiakaslähtöisesti.			
Toimintaympäristön kuvaus				
<p>Aluekokonaisuus</p> <p>Pyhä-Häkki kuuluu Keski-Suomen puistoalueeseen. Peuran polku–Salamajärvi–Pyhä-Häkki -aluekokonaisuus sisältää Pyhä-Häkin ja Salamajärven kansallispuistot, Salamajärven alueeseen liittyvän Peuran polku -retkeilyreitistön sekä Piispalan nuorisokeskuksen kupeessa sijaitsevan Kismanniemen virkistysmetsän. Aluekokonaisuus ulottuu pohjoisilta osiltaan Pohjanmaan luontopalvelujen puolelle. Pyhä-Häkin kansallispuisto on kansainvälisestikin tunnettu vanhan metsän kohde, johon tehdään yleensä päiväretkiä. Keski-Suomen maakuntakaavassa¹ Pyhä-Häkki–Salamajärvi-alue on merkitty matkailun ja virkistystyksen kehittämisen kohdealueeksi erämaisen retkeilyn ja luontomatkailun kehittämisen aluekuvauksella.</p> <p>Pyhä-Häkin alue</p> <p>Pyhä-Häkin kansallispuisto soveltuu hyvin päiväretkikohteeksi – myös talviaikaan. Alueen luonnosta saa monipuolisen läpileikkauksen retkeilemällä maastoon merkityillä retkeilypoluilla. Pyhä-Häkin kansallispuistossa on kolme rengasreittiä. Riihinevan polku 1,4 km mittaisena sopii kiireisellekin kävijälle. Puiston suuria petäjiä ja tumman puhuvia palokoroja näkee 3,2 km pituisen Mastomäen polun varrella. 6,5 km mittaisen Kotajärven polun kulkijat tutustuvat myös puiston soihin. Kansallispuiston keskeisiä nähtävyyksiä ovat isot puut (jo 1940-luvulla nähtävyytenä ollut vanha petäjä sekä vuonna 2006 valittu uusi Iso puu), Poika-ahon kruununmetsätorppa sekä Mastomäen ikimetsät, joiden keski-ikä on 250 vuotta.</p>				
Vetovoima ja merkitys				
Pyhä-Häkin vetovoimatekijöitä ovat vanhat metsät ja erämaisuus. Paitsi suomalaisia, Pyhä-Häkin metsät kiinnostavat myös ulkomaisia matkailijoita: vuosittain n. 15 % puiston kävijöistä saapuu ulkomailta.				

Suunnittelualueen kysyntä										
Kävijälaskenta			Kävijätutkimus							
Suunnittelualueen käyntimäärä	Vuosi	13 500	kävijätutkimuksen kohdealueet:			Vuosi	Kävijätyytyväisyysindeksi (asteikolla 1 = erittäin tyytymätön, ... 5 = erittäin tyytyväinen)			
	2008		Pyhä-Häkin kansallispuisto			2007	4,3			
Käyntimäärän kehitys kohteilta:			Pyhä-Häkin kansallispuisto							
Pyhä-Häkin kansallispuisto			Kävijätyytyväisyyden jakautuminen osatekijöihin (asteikolla 1 = erittäin tyytymätön, ... 5 = erittäin tyytyväinen):							
Vuosi	Käyntikerrat	Muutos	Tyytyväisyys palveluihin	4,2	Tyytyväisyys ympäristöön	4,3	Odotusten täyttyminen	4,4	Häiriötekijöiden kokeminen	4,6
2008	13 500	- 500	Alueen kävijöiden jakautuminen eri tyypeihin:							
2007	14 000	- 1 000	Paikalliset kävijät (%)	32	Päiväkävijät	Osuus kävijöistä (%)		Viipymä (h)		
						57		4,5		
2006	15 000	+ 9 000	Kotimaiset matkailijat (%)	47	Yöpyjät	Osuus kävijöistä (%)		Viipymä (vrk)		
						43		4,6		
1975	6 000		Ulkomaiset matkailijat (%)	15	Kävijävuorokaudet	29 190				
Lisätietoja										
<p>Systemaattinen kävijälaskenta kansallispuistossa aloitettiin 2005. Vuoden 1975 kävijämäärä perustuu kävijätutkimuksen yhteydessä kerättyihin havaintoihin. Kävijöiden jaottelu eri tyypeihin perustuu vakioituun kävijätutkimusmenetelmään³⁶. Yöpyjillä tarkoitetaan matkailijoita, jotka ovat viettäneet tutkimusalueella tai sen välittömässä läheisyydessä useita vuorokausia, esimerkiksi mökkeillessään alueella. Siten Pyhä-Häkin kansallispuistonkin kävijöistä lähes puolet voidaan luokitella yöpyjiksi, vaikkakaan itse kansallispuistossa leiriytyminen tai majoittuminen ei ole tällä hetkellä mahdollista.</p> <p>Kävijävuorokaudet = kävijöiden kokonaisviipymä alueella = päiväkävijöiden osuus x kokonaiskäyntimäärä x päiväkävijöiden viipymä alueella (h) /24 + yöpyjien osuus x kokonaiskäyntimäärä x yöpyjien viipymä alueella (vrk).</p>										

Retkeilypalvelujen tarjonta									
Rakennukset	Lkm	Kapasiteetti (hlö)	Kunto			Ylläpito		Muulla kuin valtion alueella	Lisätietoja
			Hyvä	Kesk.	Huono	Mh	Muu		
Päivätupa	1	20	1			1	0	0	Poika-ahon kruununmetsätorppa on päivätupa, jota voi vuokrata päiväkäyttöön. Vuokrauksia on ollut vuosittain alle 10.
Opastuspiste	1	50	1			1	0	0	Puiston opastuspiste sijaitsee tien 6510 varressa ja sen yhteydessä on myös pysäköintialue. Opastuspisteessä on puiston maankäytön historiaa ja luontoa kuvaava näyttely sekä kesäaikaan paikalla opas. Puiston retkeilyreitit lähtevät opastuspisteeltä.
Rakennelmat	Lkm	Kapasiteetti	Kunto			Ylläpito		Muulla kuin valtion alueella	
			Hyvä	Kesk.	Huono	Mh	Muu		
Kotajärven keittokatos	1	30	1			1	0	0	Kotajärven keittokatos on kansallispuiston ainoa rakennettu taukopaikka. Keittokatoksen ohella paikalla on nuotiokehä ja käymälä. Katos sijaitsee Kotajärven rannalla ja rannassa on laitur.
Tulijärven laavu	1	15	1			0	1	0	Kansallispuiston luoteispuolella, Tulijärven länsirannalla, on Saarijärven kaupungin ylläpitämä laavu sekä nuotiokehä ja käymälä. Laavu on maakuntauran varrella ja sen etäisyys kansallispuiston Kotajärven keittokatokselta on 3,5 km.
Maakuntauran tulentekopaikka	1	15			1	0	1	0	Tulijärven etelärannalla on Saarijärven kaupungin ylläpitämä maakuntauran tulentekopaikka.

Reitit	Km	Esteetön (km)	Päällyste (km)	Ylläpito (km)		Muulla kuin valtion alueella	
				Mh	Muu		
Retkeilypolut	14	0	-	14	0	0	Puistossa on kolme rengasreittiä: Riihinevan polku, Mastomäen polku sekä Kotajärven polku. Reittien pituudet ovat 1,4 km, 3,2 km ja 6,5 km.
Keski-Suomen maakunta, kansallispuisto ja lähialueet	57	0	-	5	52	0	Puiston halki kulkee maakunta, jota on Keski-Suomessa n. 400 km. Reittiä ei kuitenkaan ole ylläpidetty, ja se on joitakin osin maastosta lähes kadonnut. Reitti on kuljettavissa Saarijärven Heramäen kuntoradalta (27 km) Pyhä-Häkkiin ja edelleen Kannonkoskelle Haarajärven ja Ilomäentien risteykseen (30 km). Pyhä-Häkin ja Kannonkosken välin sillat on kunnostettu tarpeen mukaan, mutta reitin merkintä on osin puutteellinen. Kansallispuiston ulkopuolella reittiä ylläpitävät Saarijärven kaupunki ja Kannonkosken kunta.
Hiihtolatu	57	-	-	0	57	0	Talvisin kansallispuistossa voi hiihtää Saarijärven kaupungin ja Kannonkosken kunnan ylläpitämällä laduilla. Ladut ovat valaisematomia retkilatuja perinteiseen hiihtoon. Puistossa lähtöpaikkana on kansallispuiston pysäköintialue. Saarijärven kaupungin ylläpitämät ladut ajetaan lumitilanteen mukaan tammikuun puolivälistä maaliskuun loppuun. Ladut kunnostetaan viikonlopuiksi.

Matkailun yhteistyö							
Vuosi	2008	Yhteistyöyritysten lukumäärä	1	Yhteistyöyritysten suunnittelualueella palveleminen asiakkaiden lukumäärä		Yhteistyöyritysten tyytyväisyys palveluihin (asteikolla 1 = erittäin tyytymätön, ... 5 = erittäin tyytyväinen)	
Lisätietoja							
Yhteistyöyrityksen toiminta on vasta alkuvaiheessa, eikä siitä siksi ole esittä asiakastietoja.							

9B Luonnon virkistyskäyttö: opastusviestintä

Vastuuprosessi	Luonnon virkistyskäyttö									
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualuetta koskevan opastusviestinnän keskeiset tunnusluvut sekä Metsähallituksen ja yhteistyökumppaneiden opastusviestinnän keinot. Opastusviestintää tehdään asiakaspalvelupisteissä, Luontoon.fi-sivuilla ja maastossa. Keinoja ovat mm. henkilöopastus, sähköisen ja painetun opastusmateriaalin tuottaminen ja maasto-opasteet.									
Metsähallituksen opastusviestintä suunnittelualueella										
Käyntimäärät			Asiakastyytyväisyys asiakaspalvelupisteissä							
Vuosi	Asiakaspalvelupisteissä	Luontoon.fi-sivuilla	Asiakaspalvelupisteet			Vuosi	Asiakastyytyväisyys (asteikolla 1 = erittäin tyytymätön, ... 5 = erittäin tyytyväinen)			
	Ei ole	Ei tietoja	Alueella ei ole asiakaspalvelupisteitä							
			Asiakkaita opastetuissa ryhmissä asiakaspalvelupisteissä			Asiakkaita opastetuissa ryhmissä maastossa				
			Vuosi		Henkilöä	Koululaisten osuus (%)	Vuosi	2008	Henkilöä	Koululaisten osuus (%)
			Perustiedon tarjonta				Perustiedon tarjonta		1 084	17
			Herättelevä opastus				Herättelevä opastus			
			Syventävä opastus				Syventävä opastus			
Lisätietoja										
Vuonna 2008 puistossa vieraili 42 opastettua ryhmää, joista 7 oli koululaisryhmiä ja 10 oppilaitosten opiskelijaryhmiä. Muita yleisimpiä opastettuja ryhmiä olivat yritysten henkilöstöryhmät (5 kpl) ja matkailijaryhmät (4 kpl). Ryhmän keskikoko oli 26 henkilöä. Vuonna 2007 ryhmiä oli 38 ja niiden keskikoko oli 32 henkilöä.										
Opastusviestinnän keinot suunnittelualueella, Metsähallituksen ylläpitämät			Lkm	Kuvaus						
Asiakaspalvelupisteet			0	Pyhä-Häkissä ei ole asiakaspalvelupisteitä.						
Opastuspisteet			1	Puiston portin infopisteessä tien 6510 varressa on kesäaikaan paikalla Metsähallituksen opas. Pisteessä on pienimuotoinen näyttely, joka kertoo Pyhä-Häkin luonnosta ja historiasta. Näyttely on uusittu vuonna 2007.						
Luontoon.fi-sivut			1	Luontoon.fi/pyha-hakki-sivuilla kerrotaan kansallispuiston luonnosta, historiasta, palveluista ja harrastusmahdollisuuksista.						
Maasto-opasteet			5	Alueella on viisi maasto-opastetaulua: Kelon synty lähellä opastuspistettä, Riihinevaa kuvaava taulu Riihinevalla sekä Aaro Hellaakosken runo Salomaa näköalapaikalla Kotajärven ja Poika-ahon risteuksen välissä. Poika-ahossa on kaksi maasto-opastetta, joista toisessa on kartta, ja toisessa kerrotaan Poika-ahon torpan historiasta ja niittyjen lajistosta ja hoidosta.						
Luontopolut			0	Pyhä-Häkissä ei ole luontopolkuja.						

Esitteet ja muu painomateriaali	1	Kansallispuistosta on julkaistu painettu esite, josta on saatavilla kieliversiot suomi/ruotsi sekä englanti/saksa.
Sähköiset opastustuotteet	1	Retkikartta.fi-sivustolta on saatavissa Pyhä-Häkin kartta.
Yhteistyötahojen opastusviestinnän kuvaus		
www.puisto.info-sivulla on tietoa kansallispuistosta 10 kielellä. Sivuja ylläpitää puiston opas.		
Yhteenveto (Luonnon virkistyskäytön nykytila: Retkeily, luontomatkailu ja opastusviestintä)		
<p>Pyhä-Häkissä on vain vähän rakennettua palveluvarustusta. Osaltaan rakenteiden tarvetta vähentää se, ettei kansallispuistossa järjestyssäännön mukaisesti saa leiriytyä. Kotajärven keittokatokselle mahtuu tarvittaessa taukoa pitämään isompikin ryhmä. Toisaalta se on puiston ainoa rakennettu, jokamiesretkeilijöitä palveleva taukopaikka, joka saattaa aika ajoin ruuhkaantua. Kävijöiden arvostama erämaisuus ei kuitenkaan salli kovin mittavaa palveluvarustusta.</p> <p>Poika-aholle ei ole päivätupana muodostunut merkittävää käyttöä. Osaltaan tähän vaikuttanee torpan sijainti hieman erillään puiston muusta reitistöä: kansallispuistosta katsoen Poika-aho sijaitsee yksittäisen pistoreitin päässä, joskin tämä reitti on osa torpan ohi kulkevaa maakuntauraa.</p> <p>Puiston opastuspisteellä on pienimuotoinen näyttely, jonka kautta voi tutustua puiston luontoon ja alueen historiaan. Henkilöopastusta on tarjolla kesäaikaan, jolloin Metsähallituksen opas on paikalla opastuspisteellä. Internetissä puistosta kertovat Luontoon.fi- ja Retkikartta.fi-sivustot sekä yksityinen Puisto.info-sivusto.</p>		

10 Erätalous: nykytila

Vastuuprosessi	Erä	Kartta	☐	☐	Metsästyskieltoalueet Lupa- ja sopimusmetsästysalueet				
Selite	Lomakkeessa esitetään erätalouden nykykäytännöt ja sopimus- sekä lupatilanne. Lomakkeen tarkoituksena on antaa riittävät tiedot siihen, että alueen käyttöarvoa näiden toimintojen osalta voidaan arvioida.								
Metsästys									
☐	ML 8 § aluetta (kunnan asukkailla oikeus metsästyksen valtion mailla)	Suunnittelualue ei sijoitu ML 8 §:n tarkoittamien kuntien alueelle.							
☐	Yleistä vesialuetta (metsästysoikeus ML 7 § mukaisesti)	Suunnittelualueella ei ole yleisiä vesialueita.							
☒	Metsästys kielletty	Kansallispuistossa metsästys (ml. hirvenajo) on kielletty. Metsästyskielto perustuu asetukseen 932/1981. Hirvenajo voidaan asetuksen mukaan sallia Metsähallituksen luvalla, mutta se on kielletty puiston järjestyssäännössä (9.4.1986).							
☒	Lupametsästysaluetta	Ympäristöarvometsä, Natura-alueen luoteisosan suojelukohteet (Tulijärvenkangas ja Saarikkaankangas) sekä Kylmämäen Saarijärven puoleinen osa kuuluvat Äänekosken pienriistan ja pienpetojen metsästysalueeseen. Metsästettäviä pienriistalajeja alueella ovat metso, teeri, pyy, vesilinnut, jänis, majava, kettu, näätä, supikoira ja minkki.							
☐	Sopimusmetsästysaluetta	Seurat (kpl)	Pinta-ala (ha)	Sopimuskauden pituus	Rajoitukset, lisätietoja				
					Valtion alueilla ei ole voimassa olevia metsästysvuokrasopimuksia.				
☐	Vain hirvenajo	Valtion alueilla ei ole vain hirvenajoalueina toimivia kohteita.							
Alueen merkitys metsästyskohteena		Suunnittelualueen merkitys metsästyskohteena on melko vähäinen. Metsästys on nykymittakaavassaan kestävä eikä aiheuta häiriötä suojelutavoitteille.							
Arvio metsästyspaineesta alueella		☐	Suuri	☐	Keskinkertainen	☒	Pieni	Tarkennus	
Riistakannat	Alueen riistaeläimiä ovat metso, teeri, pyy, vesilinnut, jänis, majava, kettu, näätä, supikoira, minkki ja hirvi.								
Lisätietoja	Natura-alueen yksityismailla metsästysoikeus kuuluu maanomistajalle, joka voi luovuttaa sen edelleen metsästyslain mukaisesti.								
Kalastus									
☐	Yleistä vesialuetta (kalastusoikeus KL 6 § mukaisesti)	Suunnittelualueella ei ole yleisiä vesialueita.							
☐	Yleiskalastusoikeuteen perustuva pilkkiminen ja onkiminen sekä viehekalastus läänikohtaisella luvalla on sallittu (KL 8 § mukaisesti)								
☒	Pilkkiminen, onkiminen ja viehekalastus läänikohtaisella luvalla on sallittu osittain	Kansallispuiston vesissä kalastus on kielletty puiston järjestyssäännössä (9.4.1986). Kielto perustuu asetuksen 932/1981 Metsähallitukselle antamiin valtuuksiin. Muissa alueen vesissä pilkkiminen, onkiminen ja viehekalastus on sallittu.							
☐	Lupakalastusvedet	Suunnittelualueella ei ole lupakalastusvesiä.							
Alueen merkitys kalastuskohteena		Suunnittelualueella ei ole merkittäviä vesistöjä. Alue ei ole kalastuskohteena keskeinen.							

Arvio alueen kalastuspaineesta	☐	Suuri	☐	Keskinkertainen	☒	Pieni	Tarkennus	
Saaliskalat	Ei tietoja (Alue ei ole keskeinen kalastuskohde)							
Kutupaikat	Ei tietoja (Alue ei ole keskeinen kalastuskohde)							
Vaelluskalareitit	Suunnittelualueella ei ole vaelluskalareittejä.							
Ammattikalastus	Suunnittelualueella ei harjoiteta ammattikalastusta.							
Istutukset (kalat, ravut)	Ei tietoja (Alue ei ole keskeinen kalastuskohde)							
Lisätietoja								
Yksityiset suojelualueet								
Suunnittelualueella ei ole yksityisiä suojelualueita.								
Erätalouden yhteenveto								
Pyhä-Häkissä ei ole merkittäviä erätalouteen perustuvia arvoja.								

11 Tutkimus

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu ja alueiden hallinta		
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen nykyinen tutkimuskäyttö ja mahdolliset tutkimuskoealat ja muut vastaavat, jotka tulee huomioida suunnittelussa. Tutkimus sisältää myös esimerkiksi pitkäaikaiset ympäristön tilan seurannat. Mikäli alueella ei ole tutkimuskäyttöä, se todetaan lomakkeella.		
Alueella aikaisemmin tehty tutkimus			
Pyhä-Häkin kansallispuiston metsien historiaa, erityisesti metsäpalohistoriaa, sekä käyttöä on tutkittu mm. Joensuun ja Oulun yliopistoissa ^{20, 21, 22, 23} . Alueen merkitys tutkimuskohteena perustuu alueella tehtyyn tutkimukseen.			
☐	Alue on aktiivisessa tutkimuskäytössä	☒	Alueella ei ole säännöllistä tutkimuskäyttöä
☐	Alue kuuluu ennallistamisen seurantaverkoston	☐	Alue kuuluu luonnonhoidon seurantaverkoston
Nykyinen tutkimuskäyttö	Tällä hetkellä suunnittelualueella ei ole käynnissä tutkimuksia. Yksittäisiä tutkimuslupia myönnetään tutkijoiden tarpeiden mukaan.		
Koealat	Kansallispuistossa on joitakin metsien palohistoriaan liittyviä Metsäntutkimuslaitoksen (Metla) koealoja.		
Tutkimustahot	Pyhä-Häkin kansallispuistoa ovat hyödyntäneet tutkimuskohteina mm. Metsäntutkimuslaitos sekä Joensuun, Jyväskylän ja Oulun yliopistot. Tällä hetkellä suunnittelualueella ei harjoiteta aktiivisesti tutkimusta.		
Tutkimusluvut	Valtion alueille voidaan myöntää tutkimuslupia Metsähallituksen ohjeiden mukaisesti. Vuosina 2006–2008 Pyhä-Häkkiin ei ole haettu tutkimuslupia.		
Merkitys tutkimuskohteena			
☐	Merkittävä	☒	Kohtalaisen merkittävä
☐		☐	Ei merkittävä

12 Muu luonnonvarojen käyttö, rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	☐ ☐	Luonnonvarojen käyttö Rasitteet, käyttöoikeudet, sopimukset
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen luonnonvarojen käyttö (pl. riista- ja kalakannat) sekä alueen kiinteistöihin (lähinnä valtion maalla) kohdistuvat rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset. Lomakkeen tarkoituksena on antaa kuva suunnittelualueelle kohdistuvista, luonnonvarojen käyttöön rasitteisiin, käyttöoikeuksiin ja sopimuksiin liittyvistä maankäytön paineista.			
Marjastus ja sienestys				
☒	Sallittu koko alueella	☐	Kielletty koko alueella	
☐	Sallittu osittain			
Poronhoito				
☐	Suunnittelualue sijoittuu poronhoitoalueelle	☒	Ei sijoitu poronhoitoalueelle	
Paliskunta	Suunnittelualueesta kuuluu paliskuntaan (%)	Paliskunnan suurin sallittu poromäärä	Poromääräarvio suunnittelualueella	Talvilaidunten kunto
Toiminnan kuvaus				
Rakenteet	Porokämpät	Erotusaitaukset	Muut rakenteet	
Kaivoskivennäiset, maa-ainekset, polttopuut, pohjavesi				
Kaivosvaltauokset	Lkm	0	Kaivoskivennäiset	
Kaivospiirit	Lkm	0	Kaivoskivennäiset	
Maa-ainesten otto	Kansallispuistossa maa-ainesten ottaminen on kielletty. Suojeluun varatuilta valtion mailta ei oteta maa-aineksia. Muussa osassa Natura-alueita maa-ainesten ottoa säätelevät maa-aineslain ja luontodirektiivin säännökset.			
Polttopuun otto	Kansallispuistossa polttopuun otto on kielletty. Muilla alueilla maanomistajalla on oikeus ottaa polttopuuta mailtaan.			
Pohjaveden otto	Suunnittelualueelta ei oteta pohjavettä.			
Lisätietoja	Kansallispuiston alueella kaivostoiminta on kielletty.			
Metsätalous				
Ympäristöarvometsässä ja Natura-alueen eteläosan yksityismailla metsätalouden harjoittamista säätelevät metsälain ja luontodirektiivin säännökset. Ympäristöarvometsässä harjoitetaan metsätaloutta noudattaen Metsätalouden ympäristöoppaan ³⁵ linjauksia. Metsätalouksen käyttö on linjattu tarkemmin ympäristöarvometsän hoito- ja käyttösuunnitelmassa ⁷ .				

Rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset				
Vuokra- ja käyttöoikeus-sopimukset	Kpl	1	Lisätietoja	Sopimus koskee Saarijärven kaupungin ylläpitämää kuntolatua kansallispuistossa ja Natura-alueella.
Alueen suojeluun tai käyttöön vaikuttavat rasitteet	Suunnittelualan kiinteistöihin ei kohdistu rasitteita, joilla olisi merkittäviä vaikutuksia alueen suojeluun tai käyttöön.			
Lisätietoja				
Yksityiset suojelualueet				
Suunnittelualueella ei ole yksityisiä suojelualueita.				
Yhteenveto				
Suunnittelualueesta suurin osa on valtionmaata, johon ei kohdistu merkittäviä rasitteita. Kansallispuisto on perustettu suojelualuekiinteistöksi. Suunnittelualan luonnonvarojen käyttö ei retkeilyyn perustuvia käyttömuotoja ja ympäristöarvometsän metsätalouskäyttöä lukuun ottamatta ole merkittävää.				

KESKEISET ARVOT JA UHAT

13 Keskeiset suojelu- ja käyttöarvot			
Vastuuprosessi	Alueiden hallinta; prosessien yhteistyö arvojen määrittelyssä on tärkeää		
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen keskeiset luonto-, kulttuuriperintö- ja käyttöarvot. Suunnittelualueen keskeisten arvojen määrittely tehdään nykytilan kuvauksen pohjalta ottaen huomioon alueen perustamistarkoitus sekä luonnonsuojelulain ja muiden aluetta koskevien säädösten yleiset tavoitteet. Arvojen määrittely on hoito- ja käyttösuunnitelman tärkeimpiä kohtia, sillä suunnitelman päämäärät ja tavoitteet kohdistuvat suunnittelualueen keskeisten arvojen säilyttämiseen ja parantamiseen.		
Nro	Arvoluokka	Arvotyyppi	Kuvaus
1)	Luontoarvot	Ekosysteemit	Luonnontilaisen metsäluonnon kokonaisuus. Pyhä-Häkin aarniometsät ja puustoiset suot ovat luonnontilaista metsää, jota vuosisatojen aikaiset palot ja myrskyt ovat muokanneet. Pyhä-Häkin suoluonnossa erityistä ovat luonnontilaisina säilyneet korvet ja rämeet. Kivennäismaiden metsien ja suometsien mosaiikki tarjoaa monipuolisia elinympäristöjä metsien lajeille.
2)	Luontoarvot	Eliölajisto	Vanhan metsän lajisto. Linnustonsa sekä kovakuoriais-, kääpä-, jäkälä- ja sammallajistonsa perusteella Pyhä-häkin kansallispuisto on poikkeuksellisen arvokas luontokohde.
3)	Virkistys- ja elinkeinoarvot	Luonnon virkistyskäyttö	Retkeily- ja nähtävyyshohde. Aarniometsä on kiinnostava nähtävyys paitsi suomalaisille, myös ulkomaisille matkailijoille: 15 % puiston kävijöistä on ulkomaisia matkailijoita. Pyhä-Häkin keskeisiä nähtävyyshohdeita ovat isot puut ja järeät ikimetsät.
4)	Kulttuuriarvot, luontoarvot, virkistys- ja elinkeinoarvot	Rakennettu kulttuuriympäristö, uhanalaiset luontotyypit, luonnon virkistyskäyttö	Poika-ahon kruununmetsätorpan rakennukset ja niityt. Poika-ahon entinen kruununmetsätorppa on hyväkuntoinen ja toimii tällä hetkellä päivätupana. Sen rakennuskanta edustaa metsänkäytön ja valtiomaiden asutuksen historiaa ja muodostaa perinnebiotooppien kanssa arvokkaan kulttuuriympäristökokonaisuuden.

14 Uhka-analyysi

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta; prosessien yhteistyö on tärkeää									
Selite	Uhka-analyysi kohdistuu suunnittelualueen keskeisiin suojelu- ja käyttöarvoihin sekä maankäyttömuotoihin, joilla voi olla vaikutusta ko. arvoihin. Tavoitteena on tunnistaa ne käyttömuodot ja toiminnot, joilla voi olla kielteisiä vaikutuksia suojelun kohteena oleviin arvoihin. Analyysissä huomioidaan paitsi suunnittelualueen sisäiset paineet ja kehityssuunnat, myös mahdolliset alueen ulkopuolelta tulevat paineet.									
		Uhkan kohdentuminen					Merkittävyys			
Keskeinen suojelu- tai käyttöarvo	Uhkatekijä	Aiempi maankäyttö	Nykyinen maankäyttö	Tuleva maankäyttö	Suunnittelualue	Ulkopuolinen alue	Merkittävä	Erittäin merkittävä	Uhkan syy ja kuvaus	Mahdollisuudet vaikuttaa suunnittelussa
Luonnontilaisen metsäluonnon kokonaisuus. Vanhan metsän lajisto.	Metsätalous	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☐	Pyhä-Häkki on pienimpiä kansallispuistojamme. Vaikka vanhat metsät puistossa ovat turvattuja, on niiden kytkeytyvyys muihin vastaaviin vanhan metsän kohteisiin heikko, koska ympäröivät metsät ovat pääosin metsätalousskäytössä. Suojelualueiden kytkeytyneisyyden puute uhkaa etenkin eliöitä, joille alueiden välillä liikkuminen ja levittäytyminen on hankalaa.	Ei juuri voida vaikuttaa. Valtion maiden osalta suojelualueiden kytkeytyneisyyttä voidaan parantaa luonnonvarasuunnittelussa.
Luonnontilaisen metsäluonnon kokonaisuus. Vanhan metsän lajisto.	Kulutus, kaskeaminen (niiden puute)	☐	☒	☐	☒	☐	☒	☐	Kansallispuiston metsät ovat historian kuluessa palaneet useita kertoja. Uhkana eivät olekaan metsäpalot, vaan niiden puute: kulotusten vähäisyys ja metsäpalojen tehokas sammuus. Metsäpalot uudistavat puustoa luontaisesti ja luovat elinympäristöjä palaneesta puusta riippuvaiselle lajistolle. Palojuoksumon katkettua kuusi on vallannut alaa metsissä; metsäpalon jälkeen valtapuulajina olisi mänty. Metsäpalot myös avaavat tilaa lehtipuulle, ja palojen puuttuessa puusto kehittyy luontaista havupuuvallattemmaksi. Lehtipuiden, kuten haavan, vähentyessä niistä riippuvaisten lajien elinympäristöt supistuvat.	Voidaan vaikuttaa

<p>Luonnontilaisen metsäluonnon kokonaisuus (erit. puustoiset suot)</p>	<p>Vesilojen muuttaminen (soiden ojitus)</p>	☒	☐	☐	☒	☒	☒	☐	<p>Ojittaminen muuttaa soiden vesitaloutta ja tuhoaa suokasvien ja -sammalten kasvupaikkoja. Puistoon 2007 hankittu uusi alue Riihinevan luoteiskulmassa sekä osa ympäristöarvometsän soista ovat ennallistamisen tarpeessa. Natura-aluearjauksiin sisältyvät puustoiset suot luokitellaan Natura-luontotyypeiksi, joiden heikentäminen on kiellettyä. Ympäristöarvometsässä ei siten toteuteta kunnostusojituksia. Ahvenlammen itä- ja länsipuolisia soita on jo päätetty ennallistaa. Suunnittelualan ulkopuolisissa talousmetsissä kunnostusojitukset ovat mahdollisia, mutta ne on suunniteltava ja toteutettava niin, ettei Natura-luonnonarvojen tila heikkene.</p>	<p>Voidaan vaikuttaa</p>
<p>Luonnontilaisen metsäluonnon kokonaisuus. Vanhan metsän lajisto.</p>	<p>Ilmastonmuutos, elinympäristön tai lajin siirtyminen tai häviäminen</p>	☐	☒	☒	☒	☒	☐	☒	<p>Ilmastonmuutoksen myötä ekologisten yhteyksien tarve korostuu lajiston siirtyessä muuttuvien elinympäristöjen mukaisesti. Pääsääntöisesti lajien esiintymisaluiden oletetaan siirtyvän pohjoisemmaksi. Eteläisten metsähoitoalueiden leviäminen alueelle voi uhata ikimetsiä. Ilmastonmuutoksen haitallisia vaikutuksia voidaan torjua edistämällä suojelualueiden kytkeytyvyyttä. Lajien leviämistä voidaan mahdollisesti tehostaa siirtoistutuksin.</p>	<p>Voidaan vaikuttaa jossain määrin</p>
<p>Poika-ahon kruununmetsätorpan rakennukset ja niityt</p>	<p>Perinteisen karjanhoidon (laidunnus) ja maanviljelyksen lopetus</p>	☐	☒	☒	☒	☐	☐	☒	<p>Poika-ahon perinnebiotooppilajisto on riippuvaista perinteisestä maatalouskäytöstä. Ilman hoitoa (laidunnusta ja niittoa) perinnebiotoopit kasvavat umpeen ja niukkoja ravinneoloja suosivat kasvit sekä niihin sidoksissa olevat hyönteiset katoavat. Laidunnus olisi niittoa tehokkaampi hoitomuoto, mutta sen järjestäminen on haasteellisempaa: eläinten pitäminen edellyttää aitauksia, hoitoa ja valvontaa. Syrjäisellä alueella laiduntavien eläinten suojaaminen pelloilta voi olla vaikeaa.</p>	<p>Voidaan vaikuttaa</p>
<p>Poika-ahon kruununmetsätorpan rakennukset ja niityt</p>	<p>Käytön tai hoidon puute (kulttuuriperinnön rapistuminen), kulttuuriperinnön turmeleminen</p>	☐	☒	☐	☒	☒	☐	☒	<p>Poika-ahon rakennukset ja maat edellyttävät jatkuvaa käyttöä ja hoitoa, jotta niiden kulttuuriperintöarvot säilyisivät. Kulttuuriperintöarvoja voidaan tahallisesti tai tahattomasti turmella esim. väärillä kunnostusmenetelmillä tai liiallisella korjausrakentamisella.</p>	<p>Voidaan vaikuttaa</p>
<p>Retkeily- ja nähtävyyshkohde</p>	<p>Retkeilyrakenteet</p>	☒	☒	☐	☒	☐	☒	☐	<p>Retkeilyrakenteet eivät tyyliltään sovellu erämaiseen ympäristöön. Puistossa on yksi huollettu nuotiopaikka, Kotajärvi, joka ruuhkaantuu aika ajoin. Paikan varustus ei riitä palvelemaan isoja ryhmiä, ja rakenteiden ympäristössä maaston kuluminen on voimakasta.</p>	<p>Voidaan vaikuttaa</p>

Retkeily- ja nähtävyyss- kohde	Puutteellinen markkinointi	☐	☒	☐	☒	☐	☒	☐	Kansallispuiston tunnettuutta tulisi parantaa. Puiston luon- to kestäisi nykyistä suuremmankin kävijämäärän. Lähialu- eella on joitakin matkailijoiden palveluja, mutta niiden markkinointia tulisi kehittää paikallistasoa laajemmalle.	Voidaan vai- kuttaa jossain määrin
Retkeily- ja nähtävyyss- kohde	Heikosti kehit- tynyt palvelutar- jonta	☐	☒	☐	☒	☐	☒	☐	Suunnittelualueen ja sen lähiympäristön matkailun palve- lutarjonta on verraten suppeaa ja palvelujen tunnettuus lienee melko heikko. Erämainen retkeily ei toisaalta kai- paa mittavia palvelurakenteita ja -tarjontaa.	
Lisätietoja										

TAVOITTEEN ASETTELU

15 Uhkatekijöiden torjuminen				
Vastuuprosessi	Alueiden hallinta; prosessien yhteistyö tavoitteenasettelussa on tärkeää			
Selite	Lomakkeella määritellään päämäärät, tavoitteet ja toimenpiteet alueen keskeisiin arvoihin kohdistuvien uhkatekijöiden torjumiseksi. Lomake muodostaa perustan suunnitelman toteutusosassa tarkennettaville toimenpiteille. Suojelu- ja käyttöarvot sekä uhkatekijät poimitaan aiemmista lomakkeista. Päämäärä on selkeä kuvaus suojelu- tai käyttöarvon toivotusta kehityksestä pitkällä aikavälillä, ja sitä tarkennetaan edelleen tavoitteen kuvauksessa. Päämäärät kuvaavat alueen hoidosta ja käytöstä vastaavien tahtotilaa suhteessa suunnittelualueen arvoihin. Tavoite on toivottu muutos suunnittelualueen tilassa lyhyellä aikavälillä. Tavoitteilla tarkennetaan suunnitelman yleisluontoisempia päämääriä. Toimenpiteillä tähdätään tavoitteiden toteutumiseen ja sitä kautta edelleen pitkällä aikavälillä päämäärien saavuttamiseen.			
Suojelu- tai käyttöarvo	Luonnontilaisen metsäluonnon kokonaisuus. Vanhan metsän lajisto.			
Uhkatekijän kuvaus	Vaikka vanhat metsät puistossa ovat turvattuja, on niiden kytkeytyvyys muihin vastaaviin vanhan metsän kohteisiin heikko, koska ympäröivät metsät ovat pääosin metsätaloustaloudessa. Suojelualueiden kytkeytyneisyyden puute uhkaa etenkin eliöitä, joille alueiden välillä liikkuminen ja levittäytyminen on hankalaa. Ilmastonmuutoksen myötä ekologisten yhteyksien tarve korostuu lajiston siirtyessä muuttuvien elinympäristöjen mukaisesti. Pääsääntöisesti lajien esiintymisalueiden oletetaan siirtyvän pohjoisemmaksi.			
Päämäärä	Tavoite	Toimenpide	Toteutuslomake	
1. Vanhojen metsien ja erityisesti laho- puulajiston elinympäristöjen kytkeyty- vyyden lisääminen	1.1 Metsien luontoarvoja ja vanhojen metsien kytkeytyvyyttä Pyhä-Häkin ja Kylmämäen välisellä Majajärven alueella lisätään luontoarvot huomioivan metsäsuunnitelun keinoin.	1.1.1. Käytön ohjaaminen	19	
	1.2 Tulijärven- ja Saarikkaankankaan alueet (Aitto-, Tuli- ja Saarikasjärvien sekä Saarikasjärven laskupuron ympärillä) liitetään kansallispuistoon. Liitettävän alueen pinta-ala 88 ha.	1.2.1. Suojelualueen laajentaminen	24	
	1.3 Metsälaki-Natura-alueen metsien käyttöä ohjataan metsälailla. Alueet huomioidaan Metso-ohjelman toteuttamisessa, ja mikäli vapaaehtoiseen luonnonsuojeluun perustuvia Metso-hankintoja kohdistuu näille tai muille kansallispuistoon rajautuville alueille, kyseiset kohteet liitetään kansallispuistoon. Maanomistajalla on myös mahdollisuus hakea vapaaehtoista kestävän metsätalouden rahoituslain ympäristötukea. Nämä ovat 10 vuoden määräaikaista sopimuksia.	1.3.1 Käytön ohjaaminen, suojelualueen laajentaminen	24	
	1.4 Kylmämäen vanhojen metsien suojeluohjelma-alue perustetaan luonnonsuojelu- alueeksi.	1.4.1 Säädöksen laatiminen, suojelualuekiinteistön muo- dostaminen	24	

Suojelu- tai käyttöarvo				Luonnontilaisen metsäluonnon kokonaisuus. Vanhan metsän lajisto.			
Uhkatekijän kuvaus				Kansallispuiston metsät ovat historian kuluessa palaneet useita kertoja. Uhkana eivät olekaan metsäpalot, vaan niiden puute: kulotusten vähäisyys ja metsäpalojen tehokas sammutus. Metsäpalot uudistavat puustoa luontaisesti ja luovat elinympäristöjä palaneesta puusta riippuvaiselle lajistolle. Paloatkumun katkettua kuusi on vallannut alaa metsissä; metsäpalon jälkeen valtapuulajina olisi mänty.			
Päämäärä		Tavoite		Toimenpide		Toteutuslomake	
2. Paloatkumun palauttaminen Pyhä-Häkin alueelle		2.1 Pyhä-Häkkiin ja lähialueelle laaditaan paloatkumun palautussuunnitelma, jossa tarkastellaan poltto-kohteiksi soveltuvia alueita ja valitaan lähivuosille sopivat poltto-kohteet. Suunnitelma valmistuu vuonna 2012, ja poltto-kohteita esitetään hks-kaudelle 1–2 kpl.		2.1.1 Käytön ohjaaminen, ennallistaminen		19	
Suojelu- tai käyttöarvo				Luonnontilaisen metsäluonnon kokonaisuus. Vanhan metsän lajisto			
Uhkatekijän kuvaus				Ojitus on muuttanut puustoisten soiden luontaista vesitaloutta. Puistoon 2007 hankittu uusi alue Riihinevan luoteiskulmassa sekä osa ympäristöarvometsän soista ovat ennallistamisen tarpeessa.			
Päämäärä		Tavoite		Toimenpidelaji		Toteutuslomake	
3. Suoluonnon palauttaminen luonnontilaan		3.1 Riihinevan luoteiskulma kansallispuistossa sekä Ahvenlammen länsi- ja itäpuoliset suot ympäristöarvometsässä ennallistetaan. Ennallistettavan alueen pinta-ala on 120 ha.		3.1.1 Ennallistaminen		19	
Suojelu- tai käyttöarvo				Retkeily- ja nähtävyysskohde			
Uhkatekijän kuvaus				Retkeilyrakenteet eivät tyyliltään sovellu erämaiseen ympäristöön ja Kotajärven nuotiopaikka, puiston ainoa taukopaikka, ruuhkaantuu aika ajoin. Paikan varustus ei riitä palvelemaan isoja ryhmiä ja rakenteiden ympäristössä maaston kulumisen on voimakasta.			
Päämäärä		Tavoite		Toimenpidelaji		Toteutuslomake	
4. Retkeilyrakenteiden sopeuttaminen erämaiseen ympäristöön ja palveluvarustuksen parantaminen		4.1 Kotajärven keittokatoksen rakenteet uusitaan vuoteen 2015 mennessä. Keittokatos korvataan ulkonäöltään erämaiseen kohteeseen soveltuvalla kotalaavulla. Alueelle rakennetaan nykyisen nuotiokehän lisäksi 1–2 uutta nuotiokehää. Laiturilta rakennetaan portaat veteen.		4.1.1 Palveluvarustuksen rakentaminen		21B	
		4.2 Maakuntauran vanha, huonokuntoinen tulentekopaikka puretaan, sillä Tulijärvenkankaan uusi laavu korvaa sen.		4.2.1 Palveluvarustuksen purkaminen		21B	

Suojelu- tai käyttöarvo	Retkeily- ja nähtävyysskohte		
Uhkatekijän kuvaus	Kansallispuiston tunnettuutta tulisi parantaa. Puiston luonto kestäisi nykyistä suuremmankin kävijämäärän. Lähialueella on joitakin matkailijoiden palveluja, mutta niiden markkinointia tulisi kehittää paikallistasoa laajemmalle. Kävijämäärän jääminen alhaiseksi uhkaa puiston palveluiden säilymistä. Suunnittelualueen ja sen lähiympäristön matkailun palvelutarjonta on verraten suppeaa.		
Päämäärä	Tavoite	Toimenpidelaji	Toteutuslomake
5. Puiston tunnettuutta ja retkeilypalveluita parannetaan	5.1 Viestintää tehostetaan tuottamalla Pyhä-Häkistä uutta tiedotusmateriaalia ja tarjoamalla aktiivisesti juttuaiheita viestimille. Luontoon.fi -sivuston ajankohtaisuutta parannetaan tuottamalla vuosittain vähintään viisi ajankohtaisasiaa puiston sivuille.	5.1.1 Virkistyskäytön edistäminen (markkinointi)	21A
	5.2 Poika-ahon päivätupa muutetaan varaukscampiksi. Varaukscampä varustetaan (kalustetaan) niin, että siellä voi yöpyä. Rakennuskantaa täydennetään siirtämällä Poika-ahoon toinen aitta. Lisäksi vanhan saunan paikalle siirretään tai rakennetaan sauna retkeilijöiden käyttöön. Varaukscampä avataan yleisölle 2012.	5.2.1 Palveluvarustuksen rakentaminen	21B
	5.3 Henkilöopastusta puiston opastuspisteellä jatketaan kesäkausina. Ryhmäopastuksia tarjotaan erityisesti koululaisryhmille. Tavoite vuosittain 40 opastettua ryhmää, joissa yhteensä yli 1 000 asiakasta.	5.3.1 Opastus maastossa / palvelupisteessä	21A
Suojelu- tai käyttöarvo	Poika-aho		
Uhkatekijän kuvaus	Poika-ahon perinnebiotooppilajisto on riippuvaista perinteisestä maatalouskäytöstä. Ilman hoitoa (laidunnusta ja niittoa) perinnebiotoopit kasvavat umpeen ja niukkoja ravinneoloja suosivat kasvit sekä niihin sidoksissa olevat hyönteiset katoavat. Poika-ahon rakennukset ja maat edellyttävät jatkuvaa käyttöä ja hoitoa, jotta niiden kulttuuriperintöarvot säilyisivät. Kulttuuriperintöarvoja voidaan tahallisesti tai tahattomasti turmella esim. väärillä kunnostusmenetelmillä tai liiallisella korjausrakentamisella.		
Päämäärä	Tavoite	Toimenpidelaji	Toteutuslomake
6. Poika-ahon perinnebiotooppiarvojen lisääminen ja rakennusten historiallisen arvon säilyttäminen	6.1 Poika-ahon perinnebiotooppiarvot lisääntyvät, kun hoitotoimien seurauksena maaperän ravinteikkaus edelleen vähenee. Alueen kasvilajistoon ilmestyy maaperän siemenpankista perinnebiotoopeille tyypillisiä, niukkoihin ravinneoloihin sopeutuneita lajeja. Hoitotoimia monipuolistetaan toteuttamalla niiton lisäksi eläinten laiduntamista. Hoidetun alueen pinta-ala on 2,2 ha.	6.1.1 Luonnonhoito	19
	6.2 Poika-ahon rakennuksia hoidetaan siten, että niiden kulttuuriperintöarvot säilyvät.	6.2.1 Rakennusperinnön kunnostaminen	20
	6.3 Keski-Suomen maakuntakaavan seuraavassa päivityksessä Poika-aho merkitään kaavaan maakunnallisesti arvokkaana rakennettuna kulttuuriympäristönä.	6.3.1 Rakennusperinnön suojeleminen	20
	6.4 Poika-aho liitetään kansallispuistoon. Tähän asti se on kiinteistöteknisistä syistä ollut oma kiinteistönsä ja erillinen alue.	6.4.1 Suojelualueen laajentaminen	24

16 Kehittämismahdollisuudet

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta; prosessien yhteistyö tavoitteenasettelussa on tärkeää		
Selite	Kehittämistavoitteet linjaavat suunnittelun kehitystä lähtien esimerkiksi suojelualueen perustamistarkoituksesta tai Metsähallituksen tavoitteista suojelualue- tai kansallispuistoverkon kehittämiseksi. Muita lähtökohtia kehittämissuunnitelmoille voivat olla mm. Metsähallituksen strategia, Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteet, toimintaympäristö, kuten matkailun yritys yhteistyö, sekä sidosryhmien esittämät tai osallistamistilaisuuksissa esiin nousevat näkemykset.		
Päämäärä	Tavoite	Toimenpidelaji	Toteutuslomake
7. Lähiseudulle muodostuu matkailupalveluita tarjoavaa yritystoimintaa. Metsähallitus tekee aktiivisesti yhteistyötä yritysten kanssa ja kehittää puiston nähtävyyttä tukevia matkailun palvelutuotteita. Matkailun palvelukokonaisuuksia kehitetään ensisijaisesti kansallispuiston ulkopuolelle, jolloin turvataan kansallispuiston ydinalueiden säilyminen erämaisina. Näin turvataan sekä kohteen suojeluarvot että matkailullisen vetovoiman perustana olevat luonnonnähtävyydet.	7.1 Kolme luontomatkailun yhteistyösopimusta Pyhä-Häkin alueelle.	7.1.1 Luontomatkailun yhteistyösopimusten solmiminen	21A
Päämäärä	Tavoite	Toimenpidelaji	Toteutuslomake
8. Paremmat tiedot suunnittelun alueen lajistosta	8.1 Lajistoinventointeja kohdistetaan puutteellisesti tunnettuihin lajiryhmiin: jäkäliin, sammaliin ja selkärangattomiin. Inventoitavan alueen pinta-ala 1 000 ha.	8.1.1 Inventointi	19

17 Visio

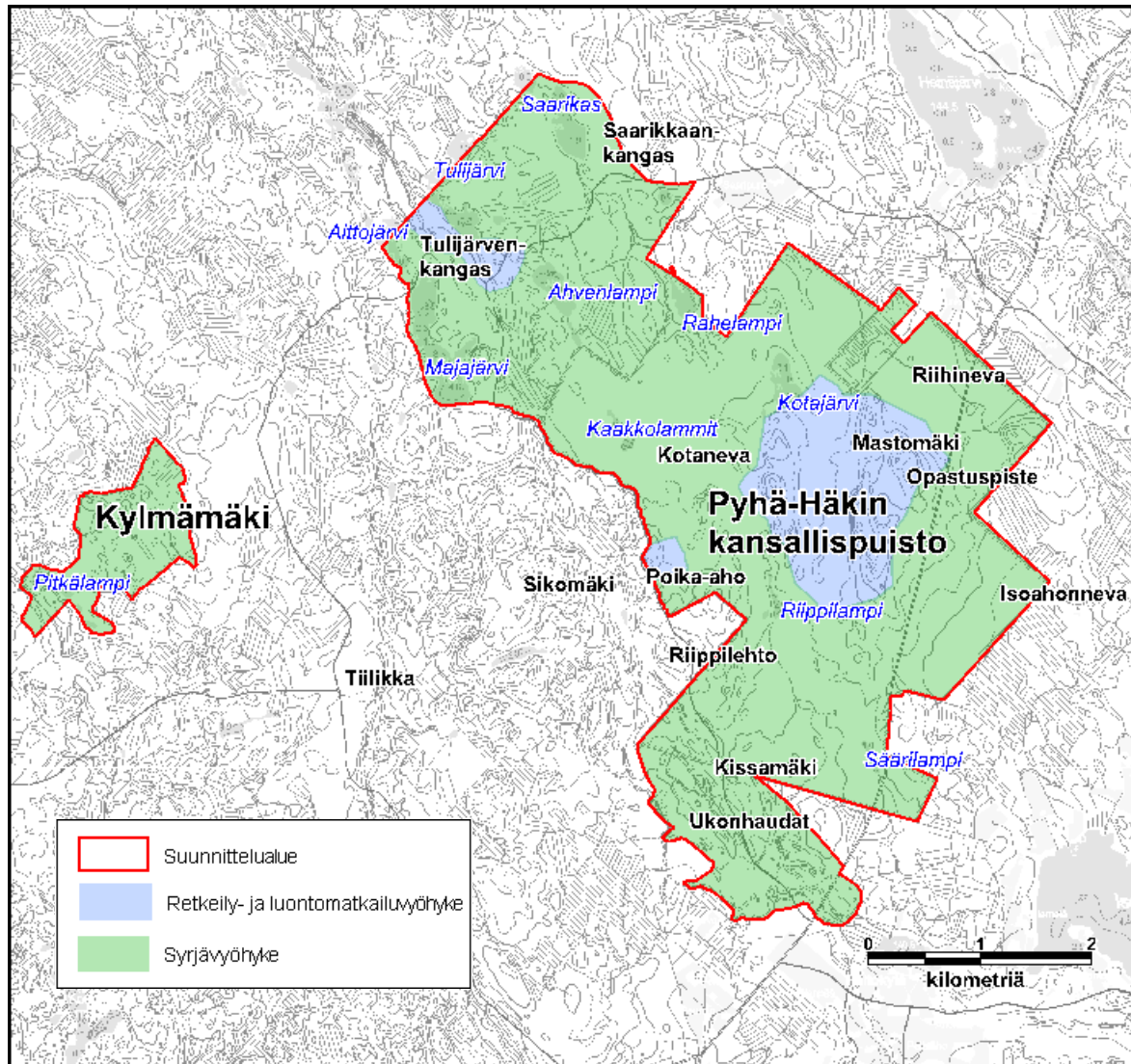
Vastuuprosessi	Alueiden hallinta; prosessien yhteistyö vision määrittelyssä on tärkeää
Selite	Suunnittelualueen visio, eli tavoiteltava tulevaisuudessa, on Metsähallituksen, sidosryhmien ja alueen käyttäjien yhteinen näkemys suunnittelualueen toivosta kehityksestä. Visio suuntautuu tulevaisuuteen, noin 30 vuoden aikajänteelle. Visio on aktiivinen tahtotila, jota kohti pyritään suunnitelman päämäärin, tavoitteiden ja toimenpiteiden kautta. Vision tulee olla optimistinen, mutta myös realistinen: sen muodostamisessa on huomioitava mm. alueen keskeiset arvot ja erityispiirteet, perustamistarkoituksen asettamat raamit, sidosryhmien toiveet ja palautteet sekä resurssitilanne.
Visio	Pyhä-Häkin kansallispuisto on eteläisen Suomen huomattavin aarniometsä, jossa on sekä vanhoja, karuja männiköitä että reheviä luonnontilaisia korpia ja vähäravinteisia nevoja. Aarniometsässä retkeilijä pääsee kokemaan eteläsuomalaisen metsäluonnon sellaisena kuin se olisi ilman ihmistoiminnan vaikutusta. Reittien keskittyminen kansallispuiston keskiosaan ja rakenteiden vähäisyys auttavat alueen erämaaluonteen säilyttämisessä tarjoten kuitenkin retkeilijöille ja matkailijoille mahdollisuuden kulkea metsän siimeksessä kuunnellen ikihonkien huminaa, ihaillen karua suoluontoa ja tarkkaillen metsän ja suon eläinten, kasvien ja sienten elämää. Lähialueen metsien suojelu sekä talousmetsien metsän- ja luonnonhoitotoimenpiteet ja mm. Metso-ohjelman vapaaehtoiset suojeluratkaisut liittävät kansallispuiston luontevasti ympäröiviin metsätalousalueisiin ja suojelualueverkkoon.
Vision selitys	Visio keskittyy kansallispuistoon suunnittelualueen ydinkohteena. Pyhä-Häkin vanhat metsät ovat keskeisiä sekä alueen suojeluarvoa että virkistyskäyttöä ajatellen. Pyhä-Häkki soveltuu retkeilykohteeksi sekä luontoelämyksiä etsivälle jokamiehelle että lajistoharvinaisuuksia havainnoivalle luontoharrastajalle.

18A Vyöhykejako: Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	☒	Kuva 7
Selite	Suunnittelualueen yleisökäyttöpaineita ohjataan suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeelle. Korkean kävijätiheyden lähtökohta asettaa erityisiä vaatimuksia vyöhykkeen sisällä mm. aktiivisella opastuksella ja palvelurakenteilla tehtävälle käytön ohjaukselle, jonka tehtävänä on varmistaa käytön kestävyys ja kävijöiden turvallisuus.			
Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke	Yleismääräys: Vyöhyke on retkeily- ja luontomatkailukäytön kannalta vetovoimainen alue, jonne ohjataan kävijöitä aktiivisesti opastuksella ja palvelurakenteilla. Vyöhykkeelle voidaan sijoittaa uusia palvelurakenteita ja retkeilyreittejä.			
Nimi	Tarkoitus ja käyntimääräennuste vuonna 2025	Ohje	Pinta-ala	
Kansallispuiston keskusalue	Puiston kävijät ohjataan Riihinevan, Mastomäen ja Kotajärven poluille tutustumaan alueen luontoon. Puiston olemassa oleva palveluvarustus keskittyy tälle alueelle.	Virkistyskäyttövyöhykkeelle voidaan sijoittaa uusia palvelurakenteita, joiden tulee kuitenkin olla alueen erämaaluonteeseen sopivia ja sen säilyttäviä. Palvelurakenteiden määrää ei merkittävästi kasvateta nykyisestä. Yöpymiseen soveltuvaa varustusta alueelle ei sijoiteta. Nykyiset reitit riittävät suunnitellun kävijämäärän tarpeisiin, joten reitistön laajentaminen ei ole tarpeen.	235 ha, 11 %	
	Vuosittainen käyntimääräennuste 20 000 käyntiä			
Poika-aho	Poika-ahon kruununmetsätorppa palvelee kävijöitä varaustupana.	Poika-ahon torppa muutetaan varaustuvaksi, joka on sekä omatoimiretkelijöiden että yhteistyöyrittäjien käytössä. Torpan varustelutaso pidetään matalana: torpalla ei ole sähköä eikä juoksevaa vettä.	10 ha, < 1 %	
	Vuosittainen käyntimääräennuste < 500 käyntiä			
Tulijärvenkangas	Tulijärven rannalla retkeilijöitä palvelevat laavu ja tulipaikka ja lisäksi alueella on maakuntauran varrella tulipaikka.	Virkistyskäyttövyöhykkeelle voidaan sijoittaa uusia palvelurakenteita, joiden tulee kuitenkin olla alueen erämaaluonteeseen sopivia ja sen säilyttäviä. Palvelurakenteiden määrää ei merkittävästi kasvateta nykyisestä. Kansallispuiston ulkopuolella, Tulijärvellä, myös leiriytyminen ja yöpyminen on sallittu, joten Tulijärvenkangas palvelee paitsi päiväkävijöitä, myös vaellusta harrastavia retkeilijöitä.	35 ha, 2 %	
	Vuosittainen käyntimääräennuste 1 000 käyntiä			
		Pinta-ala yhteensä ha, osuus suunnittelualueesta (%)	280 ha, 13 %	
Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisomistuksessa olevat alueet				
Retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeeseen ei sisälly yksityismaita.				

18B Vyöhykejako: Syrjävyöhyke

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	☒	Kuva 7
Selite	Syrjävyöhyke on alhaisen kävijätiheyden ja pinta-alaan nähden pienen käyntimäärän aluetta, missä käytön ohjaus suunnitellaan toteuttamaan tätä tavoitetta. Sinne soveltuvat erityisesti sellaiset käyttömuodot, joille alhainen kävijätiheys on erityinen arvo ja jopa edellytys. Vyöhykkeen käytön ohjauksessa huomioidaan erityisesti paikallisen väestön tarpeet alueen käyttöön.			
Syrjävyöhyke	Yleismääräys: Syrjävyöhyke on alue, jonne ei ohjata kävijöitä aktiivisesti eikä rakenneta uutta palveluvarustusta. Aluetta voidaan käyttää erikseen määriteltujen luontaiselinkeinojen tarpeisiin ja alueen erämaaluonteeseen soveltuviin matkailupalveluihin, kuten opastettuihin retkiin. Muilla kuin luonnonsuojelualueilla vyöhykkeelle voi sijoittua myös luonnonvarojen hyödyntämiseen tähtäviä toimintoja. Syrjävyöhykkeellä liikkuminen on sallittua jokamiehenoikeuksien mukaisesti.			
Nimi	Tarkoitus	Ohje	Pinta-ala	
Kansallispuiston reunaosat ja Saarikkaankangas	Vyöhykkeellä säilytetään Pyhä-Häkin erämaaluontoa ihmisvaikutuksen ulkopuolella.	Vyöhykkeelle ei ohjata kävijöitä eikä rakenneta reittejä tai rakenteita lukuun ottamatta vyöhykkeen halki kulkevaa Keski-Suomen maakuntauraa.		
Ympäristöarvometsä	Vyöhykkeellä tuetaan kansallispuiston suojelutavoitteita ja laajennetaan suojelun piirissä olevaa aluetta talousmetsään pienialaisille kuvioille sekä pienvesien välittömään läheisyyteen.	Vyöhykkeelle ei ohjata kävijöitä eikä rakenneta reittejä tai rakenteita lukuun ottamatta vyöhykkeen halki kulkevaa Keski-Suomen maakuntauraa.		
Kansallispuiston eteläpuolen yksityismaat	Vyöhykkeellä tuetaan kansallispuiston suojelutavoitteita luontoarvot huomioivan metsäsuunnittelun keinoin.	Vyöhykkeelle ei ohjata kävijöitä eikä rakenneta reittejä tai rakenteita.		
Kylmämäki	Vyöhykkeellä suojellaan Kylmämäen vanhoja, luonnontilaisia metsiä ja laajennetaan suojelualueverkkoa sekä parannetaan suojelualueiden kytkeytyvyyttä.	Vyöhykkeelle ei ohjata kävijöitä eikä rakenneta reittejä tai rakenteita.		
			Pinta-ala yhteensä ha, osuus suunnittelualueesta (%)	
1 875 ha, 87 %				
Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisomistuksessa olevat alueet				
Natura-alueen eteläosan yksityismaat ovat syrjävyöhykettä, jonne ei ohjata kävijöitä ja jossa ei ole palvelurakenteita.				

Kuva 7. Pyhä-Häkin vyöhykejako. Alueen käytetyimmät reitit ja palvelurakenteet sijaitsevat retkeily- ja luontomatkailuyöhykkeillä, joita on kolme: puiston keskusalue, Poika-aho ja Tulijärvenkangas. Niiden yhteenlaskettu pinta-ala on 280 ha. Pääosa suunnittelualueesta, 1 875 ha, on syrjävyöhykettä, jonne ei erityisesti ohjata kävijöitä ja joka pyritään pitämään mahdollisimman luonnontilaisena alueena. Myös syrjävyöhykkeellä liikkuminen on sallittua jokamiehenoikeuksien mukaisesti.

(© Metsähallitus 2010, © Suomen ympäristökeskus 2010, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/10)

TOTEUTUS

19 Luonnonsuojelun ja -hoidon toimenpiteet						
Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu			Kartta	☐	
Selite	Lomakkeella täsmennetään tavoitteenasettelun yhteydessä mainittuja toimenpiteitä siten, että toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulevat määritettyä riittävällä tarkkuudella. Toimenpiteiden teknisen toteutuksen kuvaus ja tarkempi ohjeistus tapahtuu toimenpidesuunnitelmissa. Luonnonsuojelun toimenpiteet kohdistuvat luontotyypeihin ja lajeihin, esimerkiksi ennallistamisen tai perinnebiotooppien hoidon muodossa.					
Toimenpide	Kiireellisyysaste	Pinta-ala (ha) tai muu yksikkö	Toimenpidesuunnitelma	Aikaisemmin toteutettu tai jatkuvassa hoidossa oleva (ha)	Yksityiset suojealueet	Kuvaus
1.1.1 Käytön ohjaaminen	Suuri	1 suunnitelma	Laaditaan	-	☐	Kylmämäen ja Pyhä-Häkin väliselle alueelle laaditaan luontopainotteen metsäsuunnitelma, jonka kautta parannetaan suojeltujen metsien kytkeytyvyyttä.
2.1.1 Käytön ohjaaminen, ennallistaminen	Suuri	1–2 kpl poltto-kohteita	Laaditaan	-	☐	Pyhä-Häkin alueelle laaditaan palojatkumosuunnitelma, jossa esitetään poltettaviksi soveltuvia kohteita ja suunnitellaan 1–2 polttoa suunnitelmakauden aikana toteutettavaksi. Polttokohteita etsitään ensisijaisesti kansallispuiston ulkopuolelta, myös ympäristöarvometsästä, jossa voitaisiin toteuttaa esim. säästöpuuhakkuu yhdistettynä kulotukseen. Polttamalla luodaan elinympäristöjä palanutta puuta vaativille lajeille sekä metsän luontaisenkaltaiselle uudistumiselle. Palaneille alueille kehitty lehtipuustoa, mikä mm. auttaa ylläpitämään haapajatkumoa alueella. Kansallispuiston alueella polttaminen on myös mahdollista, mutta toteutus voi olla haastavampaa, sillä mm. maisemanäkökohdat on otettava korostetusti huomioon. Polttokohteet olisi joka tapauksessa suunniteltava syrjävyöhykkeelle alueille, joille ei aktiivisesti ohjata kävijöitä.
3.1.1 Ennallistaminen	Suuri	120 ha	Laaditaan	99,4 ha	☐	Riihinevan luoteiskulman alue, joka on ojitettua suota, ennallistetaan tukkimalla ojat ja poistamalla ojituksen seurauksena kasvanut puusto. Ahvenlammin itä- ja länsipuolen suot ennallistetaan myös ojia tukkimalla. Aiemmin Pyhä-Häkissä on ennallistettu puistoon 1980-luvun alussa liitetty Kotanevan alue.
6.1.1 Luonnonhoito	Suuri	2,2 ha	Laadittu 2008	2,2 ha	☐	Poika-ahon perinnebiotooppia hoidetaan niittämällä pelto ja pihapiiri vuosittain heinä-elokuun vaihteessa. Niittojäte korjataan pois. Pellolle pyritään myös hankkimaan eläimiä laiduntamaan. Poika-aho sopisi esim. hevoslaitumeksi. Pihapiirin puustoinen osa säilytetään puoliavoimena raivaamalla tarvittaessa taimia ja pusikoita.

8.1.1 Inventointi	Pieni	1 000 ha	Ei tarvita		☐	Täydennetään suunnittelualueita koskevia lajistoinventointeja. Inventoinnit kohdistetaan puutteellisesti tunnettuihin lajiryhmiin: jäkäliin, sammaliin ja selkärangattomiin.
Lisätietoja						

20 Kulttuuriperinnön suojelun toimenpiteet

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu	Kartta	☐	Kulttuuriperinnön suojelun toimenpiteet						
Selite	Lomakkeella täsmennetään tavoitteenasettelun yhteydessä nimettyjä toimenpiteitä siten, että toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulevat määritettyä riittävällä tarkkuudella. Toimenpiteiden teknisen toteutuksen kuvaus ja tarkempi ohjeistus tapahtuu toimenpidesuunnitelmissa. Kulttuuriperinnön suojelun toimenpiteitä ovat rakennusperintöön, maisemaan ja arkeologisiin kohteisiin liittyvät kunnostus- ja hoitotoimet.									
Kulttuuriperintöinventointi	☐	Ei tehdä	☐	Tehty	☐	Päivitetään	☒	Täydennetään	Vuosi	2020
Rakennusperintö										
Toimenpidelaji	Kiireellisyysaste	Kunnostettava tai hoidettava kohde	Kuvaus					Kpl	Toimenpidesuunnitelma	
6.2.1 Rakennusperinnön kunnostaminen	Suuri	Poika-ahon kruununmetsätorpan rakennukset ja rakenteet	Torppaa kunnostetaan sen kulttuuriperintöarvot säilyttäen käyttöarvon lisäämiseksi. Peruskorjauksen jäljiltä päärakennus on hyvässä kunnossa, ulkorakennusten kunnostustarve on suurempi. Aittaa voidaan pienten korjaustöiden jälkeen hyödyntää majoitustilana. Navetta voidaan tarvittaessa kunnostaa remontoimalla ikkunat ja rakentamalla lattia. Pihapiirin pisteaita uusitaan. Kruununmetsätorpan miljöö pyritään pitämään entisen kaltaisena hyödyntämällä mm. vanhoista asiakirjoista ja valokuvista saatavaa historiatietoa.					1	Ei tarvita	
6.3.1 Rakennusperinnön suojeleminen	Pieni	Poika-ahon rakennukset	Merkitseminen Keski-Suomen maakuntakaavaan maakunnallisesti arvokkaana rakennettuna kulttuuriympäristönä kaavan seuraavassa päivityksessä					1	Ei tarvita	
Maisematarkastelu										
Poika-ahon kruununmetsätorppa pihapiireineen sekä torpan vanha pelto muodostavat hienon perinnemaiseman.										
Yksityiset suojelualueet										
Suunnittelualueella ei ole yksityisiä suojelualueita.										
Lisätietoja										
Hoito- ja käyttösuunnittelun yhteydessä tehtiin pienimuotoinen rakennusinventointi Poika-ahossa. Samalla tutustuttiin myös Tiilikan rakennuksiin. Kulttuuriperinnön inventointia täydennetään tämän hoito- ja käyttösuunnitelman päivityksen yhteydessä arkeologisen inventoinnin osalta.										

Arkeologiset kohteet					
Toimenpidelaji	Kiireellisyys-aste	Hoidettava kohde	Kuvaus	Kpl	Toimenpide-suunnitelma
Ei aktiivisia toimenpiteitä					
Maisematarkastelu					
Suunnitelmassa ei esitetä arkeologisiin kohteisiin liittyviä toimenpiteitä.					
Yksityiset suojelalueet					
Suunnittelualueella ei ole yksityisiä suojelalueita.					
Lisätietoja					
Arkeologisia kohteita ei ole inventoitu. Arkeologisella inventoinnilla ei kansallispuistossa ole varsinaisesti kiire, sillä mahdolliset kohteet on turvattu puiston perustamissäännösten kautta: puistossa ei sallita toimia, jotka voisivat vahingoittaa arkeologista kulttuuriperintöä. Mikäli kohteita paljastuu puiston alueella muiden toimien yhteydessä, ne merkitään ao. rekistereihin ja suojataan.					
Muut toimenpiteet					

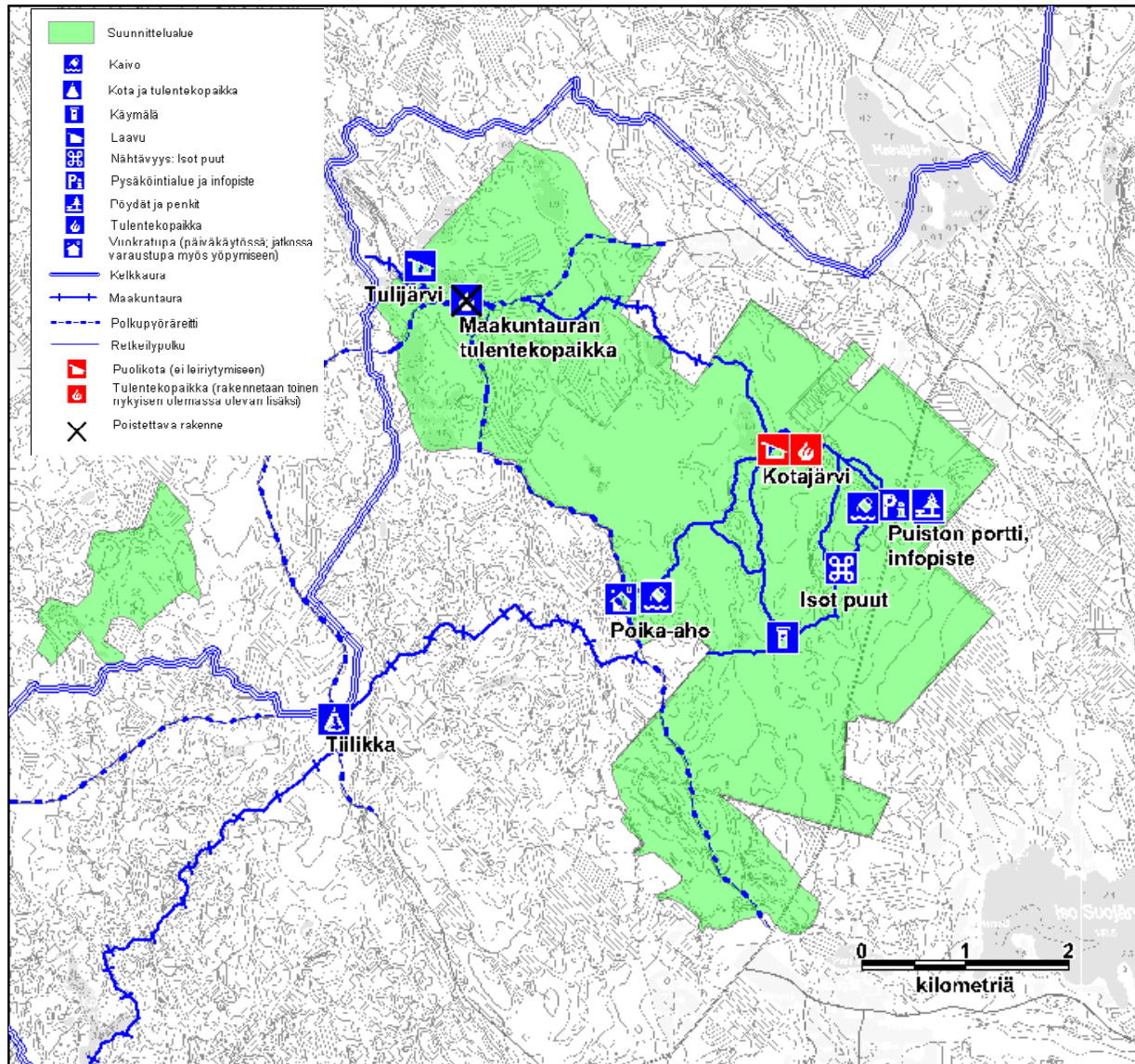
21A Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet

Vastuuprosessi	Luonnon virkistyskäyttö						
Selite	Lomakkeella täsmennetään luonnon virkistyskäyttöä, lähinnä retkeilyä ja luontomatkailua, koskevia tavoitteenasettelun yhteydessä nimettyjä toimenpiteitä. Toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti määritellään riittävällä tarkkuudella. Toimenpiteiden teknisen toteutuksen kuvaus ja tarkempi ohjeistus tapahtuu toimenpidesuunnitelmissa.						
Nykyinen käyntimäärä	Vuosi	Kysynnän kuvaus (nykytila)					
13 500	2008	Pyhä-Häkki on päiväretkikohde, sillä kansallispuiston pienen koon vuoksi ja puiston erämaisen luonteen turvaamiseksi puistossa ei saa leirytyä. Kävijöistä 15 % on ulkomaisia matkailijoita, joista pääosa saapuu puistoon Keski-Euroopasta.					
Käyntimääräennuste	Vuosi	Kysynnän kuvaus (tavoite)					
20 000	2025	Pyhä-Häkin kansallispuisto palvelee kävijöitä pääsääntöisesti päiväretkikohteena. Suunnitellun uuden palveluvarustuksen, kuten Poikahon varustuvan, myötä ja yhdistettynä lähialueisiin Pyhä-Häkki muodostaa myös lyhyisiin erävaelluksiin, ns. viikonloppuvaelluksiin, soveltuvan kohteen.					
Luontomatkailusuunnitelma	Vuosi		Vuosi		Vuosi		Lisätietoja
Ei tehdä	☒	Tehty		Tehdään		Päivitetään	
Opastusviestintäsuunnitelma	Vuosi		Vuosi		Vuosi		Lisätietoja
Ei tehdä	☒	Tehty		Tehdään		Päivitetään	
Toimenpide	Kuvaus						
5.1.1 Virkistyskäytän edistäminen (markkinointi)	Puiston tunnettuutta ja palveluita parannetaan Luontoon.fi -sivujen ajankohtaisuutta parantamalla sekä palveluvarustuksen täydentämisellä, jota on kuvattu lomakkeella 21 B.						
5.3.1 Opastus maastossa/palvelupisteessä	Henkilöopastusta puiston opastuspisteellä jatketaan kesäkausina. Ryhmäopastuksia tarjotaan erityisesti koululaisryhmille. Tavoite vuosittain 40 opastettua ryhmää, joissa yhteensä yli 1 000 asiakasta.						
7.1.1 Luontomatkailun yhteistyösopimusten solmiminen	Metsähallitus toimii yhteistyössä lähiseudun matkailuyrittäjien kanssa kehittämällä kansallispuiston luonteeseen soveltuvia matkailupalveluja. Kansallispuistossa toimivien yrittäjien kanssa solmitaan yhteistyösopimus. Majoitusyrityksille, joiden palvelutarjonta kytkeytyy kansallispuistoon (esim. tarpeeksi lähellä, jotta voidaan ajatella lukeutuvan puiston "palvelukokonaisuuteen") tarjotaan yhteistyösopimusta ilman käyttöoikeutta huollettuihin kohteisiin.						

21B Luonnon virkistyskäyttö: palveluvarustus

Vastuuprosessi	Luonnon virkistyskäyttö	Kartta	☒	Palveluvarustus (kuva 9)
Selite	Palveluvarustus -lomakkeessa käsitellään rakennuksia (esim. autio- ja varaustuvat), rakennelmia (esim. laavut, kodat) sekä reittejä. Lomakkeen tarkoituksena on täsmentää tavoitteenasettelun yhteydessä mainittuja toimenpiteitä siten, että toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulevat määritettyä riittävällä tarkkuudella.			
Toimenpide	Kuvaus	Kiireellisyysaste ⁶	Toimenpidesuunnitelma	
4.1.1 Palveluvarustuksen rakentaminen	Kotajärven keittokatos korvataan puiston erämaiseen ilmeeseen sopivalla kotalaavulla. Lisäksi Kotajärvelle rakennetaan 1–2 uutta nuotiokehää. Kotajärven laiturilta rakennetaan portaat veteen.	Suuri	Laaditaan	
4.2.1 Palveluvarustuksen purkaminen	Maakuntauran vanha, huonokuntoinen tulipaikka puretaan, sillä Tulijärvenkankaan uusi laavu korvaa sen.	Suuri	Ei tarvita	
5.2.1 Palveluvarustuksen rakentaminen	Poika-ahon päivätupa muutetaan varaustuvaksi. Majoitustilaa järjestetään sekä päärakennukseen että aittoihin. Poika-ahoon siirretään toinen aitta, jota myös voidaan käyttää majoitustarkoituksiin. Torpan vanhan saunan paikalle siirretään tai rakennetaan sauna retkeilijöiden käyttöön.	Suuri	Laaditaan	
Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisalueet				
Yksityismaille ei rakenneta retkeilyn palveluvarustusta eikä linjata reittejä lukuun ottamatta polkupyöräilyreittiä, joka kulkee Natura-alueen eteläosan yksityismaiden läpi kulkevaa tietä pitkin.				
Lisätietoja				
Maakuntaurana ja polkupyöräreittinä merkitty reitti puistosta Kotajärveltä Tulijärvelle ja edelleen Poika-ahoon palvelee myös jalan liikkuvia retkeilijöitä. Mikäli kansallispuiston kävijämäärä kasvaa, tarkastellaan suunnitelman seurannan yhteydessä mahdollisuutta linjata retkeilyreitti Tulijärveltä Poika-ahoon ympäristöarvometsän ja Metsähallituksen talousmetsän kautta.				
Yhteenveto				
Retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet painottuvat alueen tunnettuuden parantamiseen mm. yritysyritysten ja muun virkistyskäytön edistämisen kautta. Palveluvarustukseen tehdään pienimuotoisia parannuksia, mutta alueen palveluiden nykytaso ei merkittävästi muutu.				

⁶ asteikko: suuri = toteutetaan 5 vuoden kuluessa, pieni = toteutetaan myöhemmin suunnitelmakaudella.

Kuva 9. Pyhä-Häkin nykyinen ja suunniteltu palveluvarustus. Kotajärven keittokatos korvataan puolikodalla, ja lisäksi Kotajärvelle rakennetaan toinen nuotiokehä nykyisen tulentekopaikan lisäksi. Poika-ahon päivävuokratupa muutetaan varaustuvaksi, joka on käytettävissä myös yöpymiseen. Maakuntauran huonokuntoinen tulentekopaikka puretaan, sillä Tulijärven laavu korvaa sen. Maakuntauran ja polkupyöräreittinä merkitty reitti puistosta Kotajärveltä Tulijärvelle ja edelleen Poika-ahoon palvelee myös jalan liikkuvia retkeilijöitä.

(© Metsähallitus 2010, © Suomen ympäristökeskus 2010, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/10)

22 Erätalouden toimenpiteet

Vastuuprosessi	Erä	Kartta	☐ ☐	Metsästys Kalastus
Selite	Lomakkeella määritellään erätalouteen liittyvät toimenpiteet, ohjeet ja määräykset. Lomakkeen tarkoituksena on täsmentää tavoitteenasettelun yhteydessä mainittuja toimenpiteitä siten, että toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulevat määritettyä riittävällä tarkkuudella.			
Metsästys ja riistanhoito				
Kohdealue	Toimenpide	Kuvaus		
ML 8 §:n alue ⁷	Ei aktiivisia toimenpiteitä	Pyhä-Häkki ei ole ML 8 §:n alueella.		
Yleiset vesialueet	Ei aktiivisia toimenpiteitä	Pyhä-Häkissä ei ole yleisiä vesialueita.		
Lupametsästysalueet ja vuokrasopimukset	Ei aktiivisia toimenpiteitä	Suunnitelmassa ei esitetä lupametsästyksen tai metsästysvuokra-alueisiin liittyviä aktiivisia toimenpiteitä. Lupametsästysalueiden pinta-ala pienenee hieman, kun suojelutarkoituksiin varatut Tulijärvenkangas ja Saarikkaankangas liitetään kansallispuistoon.		
Hirvenajo	Järjestyssäännön laatiminen	Hirvenajo kansallispuistossa voidaan asetuksen 932/1981 nojalla sallia Metsähallituksen luvalla. Puiston päivitettyssä järjestyssäännössä hirvenajo sallitaan Metsähallituksen luvalla. Ajoalueet linjataan Metsähallituksen ja metsästysseurojen välisissä sopimuksissa, joissa huomioidaan myös alueen muu käyttö.		
Muut metsästyskäytön ulkopuolelle jäävät alueet	Ei aktiivisia toimenpiteitä	Suunnitelmassa ei edellä kuvattujen lisäksi esitetä muutoksia alueen metsästyskäyttöön.		
Riistanhoito	Ei aktiivisia toimenpiteitä	Suunnitelmassa ei esitetä riistanhoidon toimenpiteitä.		
Yksityiset suojelualueet		Suunnittelualueella ei ole yksityisiä suojelualueita.		
Riistakantojen kestävän hyödyntämisen suunnittelu ja seuranta	Valtionmailla riistakantoja seurataan Metsähallituksen voimassa olevien ohjeiden mukaisesti. Seurannoista vastaa Metsähallituksen luontopalvelut yhteistyössä Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen (RKTL) kanssa.			
Lisätietoja				

⁷ kunnan asukkailla oikeus metsästyksen valtion mailla

Kalastus		
Kohdealue	Toimenpide	Kuvaus
Yleiset vesialueet	Ei aktiivisia toimenpiteitä	Pyhä-Häkissä ei ole yleisiä vesialueita.
Pilkkiminen, onkiminen, viehekalastus	Ei aktiivisia toimenpiteitä.	Kansallispuiston laajentamisen myötä laajennusalueilla astuvat voimaan kansallispuiston rauhoitusmääräykset. Luonnonsuojelun perustamisen yhteydessä alueella tulevat voimaan luonnonsuojelulain mukaiset rauhoitusmääräykset. Kalastusta koskevat linjaukset annetaan kansallispuiston ja luonnonsuojelun järjestysmääräyksissä.
Lupakalastusvedet	Ei aktiivisia toimenpiteitä	Pyhä-Häkissä ei ole lupakalastusvesiä.
Rajoitus- ja kieltoalueet	Ei aktiivisia toimenpiteitä	Nykyisellä kansallispuiston alueella kalastus on kielletty järjestysmääräyksillä. Tätä ei ole tarkoitus muuttaa. Puiston laajennusalueilla kalastusta ei ole tarkoitus kieltää.
Kalakantojen hoito	Istuttaminen (ravut)	Saarikasjärveen ja sen laskupuroon voidaan mahdollisesti istuttaa jokirapua puhtaiden jokirapukantojen ylläpitämiseksi.
Yksityiset suojelut	Ei aktiivisia toimenpiteitä	Pyhä-Häkissä ei ole yksityisiä suojelun alueita.
Ammattikalastus	Alueella ei harjoiteta ammattikalastusta.	
Kalakantojen kestävä hyödyntämisen suunnittelu ja seuranta	Alueella ei ole merkittäviä hyödynnettäviä kalakantoja, eikä siten niihin liittyviä suunnittelu- eikä seurantarpeita.	
Lisätietoja		

23 Muun luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta		
Selite	Lomakkeella määritellään ne suunnittelun alueen luonnonvarojen ja alueiden käyttömuodot, jotka eivät ole tulleet esille aikaisemmillä lomakkeilla. Näitä ovat marjastus, sienestys, poronhoito, liikenteen ja liikkumisen järjestelyt, urheilutapahtumat, partio- ja muu leiritointi, kaivostoiminta sekä maa-ainesten, polttopuun ja pohjaveden otto.		
Marjastus ja sienestys			
☒	Sallittu	☐	Rajoitettu (Peruste: Luonnonsuojelulakiin perustuva liikkumisrajoitus)
Lisätietoja			
Poronhoito			
Toimenpiteet ja käytännöt	Pyhä-Häkki ei sijaitse poronhoitoalueella.		
Suositukset			
Lisätietoja			
Maastoliikenne			
Toimenpide	Kuvaus	Yksityiset suo- jelualueet	
Käytön ohjaaminen	Pyhä-Häkin valtionmaille ei sulan maan aikana myönnetä maastoliikennelupia mönkijöillä tai vastaavilla liikkumiseen. Lumipeitteen aikana maastoliikennelupia voidaan myöntää kelkkailua varten esim. tutkimustarkoituksiin sekä sopimukseen perustuvaan hiihtolatuksen ylläpitoon. Muuta virkistyskäyttöön liittyvää maastoliikennettä ei sallita.		☐
Muu liikenne			
Toimenpide	Kuvaus	Yksityiset suo- jelualueet	
Suojelun alueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Alueen teillä liikkuminen on sallittua, ellei sitä ole liikennemerkein rajoitettu tai kielletty. Suunnitelmassa ei esitetä tieliikenteeseen liittyviä toimenpiteitä. Alueella ei ole merkittäviä vesiliikennekohteita.		☐
Liikkuminen			
Toimenpide	Toiminto	Kuvaus	Yksityiset suo- jelualueet
Käytön ohjaaminen	Maastopyöräily	Suunnittelun alueella sallittu. Tarvittaessa ohjataan pois vilkkailta retkeilyreiteiltä järjestyssääntöä päivittämällä.	☐
Käytön ohjaaminen	Ratsastus	Sallittu alueen läpi kulkevilla sekä aluetta sivuavilla tieurilla. Retkeilypoluilla ja maastossa ratsastus kielletään järjestyssäännöllä.	☐
Käytön ohjaaminen	Koiravaljakko	Sallittu alueen läpi kulkevilla sekä aluetta sivuavilla tieurilla sekä maastossa. Retkeilypoluilla ajaminen kielletään järjestyssäännöllä.	☐
Ei aktiivisia toimenpiteitä	Porovaljakko	Ei alueella	☐

Ei aktiivisia toimenpiteitä	Kiipeily	Pyhä-Häkin alueella ei käytännössä ole kiipeilyyn soveltuvia kohteita.	☐
Urheilutapahtumat ja järjestetty urheiluseura- tai vastaava toiminta			
Toimenpide	Kuvaus		Yksityiset suo- jelualueet
Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Metsähallitus voi myöntää luvan urheilutapahtuman tai vastaavan järjestämiseen suunnittelualan valtionmailla alueiden suojelumääräysten ja Metsähallituksen voimassa olevien ohjeiden mukaisesti.		☐
Partio- ja muu leiritoiminta			
Toimenpide	Kuvaus		Yksityiset suo- jelualueet
Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Metsähallitus voi myöntää luvan partio- tai muun leiritoiminnan järjestämiseen suunnittelualan valtionmailla alueiden suojelumääräysten ja Metsähallituksen voimassa olevien ohjeiden mukaisesti.		☐
Maa-ainesten otto			
Toimenpide	Kuvaus		Yksityiset suo- jelualueet
Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Suunnittelualan valtionmailta ei oteta maa-aineksia. Yksityismailla maa-ainesten ottoa säätelevät maa-aineslain ja luontodirektiivin säännökset.		☐
Metsätalous			
Toimenpide	Kuvaus		Yksityiset suo- jelualueet
Ei aktiivisia toimenpiteitä	Ympäristöarvometsän metsätalouden linjaukset on tehty ympäristöarvometsän hoito- ja käyttösuunnitelmassa ⁷ .		☐
Polttopuun otto			
Toimenpide	Kuvaus		Yksityiset suo- jelualueet
Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Kansallispuistossa polttopuun ottaminen on kielletty. Muilla alueilla maanomistajalla on oikeus polttopuun ottamiseen alueiltaan.		☐
Pohjaveden otto			
Toimenpide	Kuvaus		Yksityiset suo- jelualueet
Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Suunnittelualueelta ei oteta pohjavettä.		☐
Muu toiminta			
Toimenpide	Kuvaus		Yksityiset suo- jelualueet
			☐
Lisätietoja			
Tässä esitetyt toimenpiteet koskevat valtion alueita. Yksityismailla toimenpiteistä päättää maanomistaja.			

24 Hallinto

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	☒	Kansallispuiston laajennusalueet Tulijärven- ja Saarikkaankangas (kuva 2)
Selite	Lomakkeella määritellään suunnittelualueen hallintaan liittyvät linjaukset, ohjeet ja määräykset. Suojelualueen hallintaan ja hallintoon olennaisesti liittyviä asioita ovat kannanotto suojelualueen mahdolliseen laajentamiseen, järjestyssääntö, turvallisuus, valvonta ja pelastustoiminta sekä yhteistyö muiden toimijoiden kanssa.			
Suunnittelualueesta vastaavat tahot				
Kansallispuiston, Kylmämäen sekä ympäristöarvometsän pienvesien lähialueiden hoidosta vastaa Metsähallitus, Etelä-Suomen luontopalvelut. Ympäristöarvometsä on muilta osin Metsähallituksen metsätalouden hallinnassa. Natura-alueen eteläosa on yksityisomistuksessa. Vesistöt ovat Kylmämäen Pitkälampea ja Kituperänlampia lukuun ottamatta Metsähallituksen hallinnassa.				
Suojelualueiden perustamistoimet ja hallinta				
Toimenpide	Kuvaus			
1.2.1 Suojelualueen laajentaminen	Kansallispuistoon liitetään suojeluun varatut Natura-alueen luoteisosan kohteet Tulijärvenkankaalla ja Saarikkaankankaalla (pienvesien lähialueet). Kaikki liitettävät kohteet ovat Metsähallituksen luontopalvelujen hallinnassa. Liittämisen myötä kohteilla astuvat voimaan kansallispuiston rauhoitusmääräykset.			
1.3.1 Käytön ohjaaminen, suojelualueen laajentaminen	Metsälaki-Natura-alueen metsien käyttöä ohjataan metsälaila. Alueet huomioidaan Metso-ohjelman toteuttamisessa, ja mikäli vapaaehtoiseen luonnonsuojeluun perustuvia Metso-hankintoja kohdistuu näille tai muille kansallispuistoon rajautuville alueille, kyseiset kohteet liitetään kansallispuistoon. Yksityismaiden vapaaehtoisen pysyvän suojelun ratkaisuisa yhteistyötahona on Keski-Suomen ympäristökeskus (nykyisin Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus). Maanomistajalla on myös mahdollisuus hakea vapaaehtoista kestävän metsätalouden rahoituslain ympäristötukea ja tehdä sopimus 10 vuoden määräaikaisesta suojelusta. Yksityismaiden vapaaehtoisen määrällisen suojelun ratkaisuisa yhteistyötahona on Keski-Suomen Metsäkeskus.			
1.4.1 Säädöksen laatiminen, suojelualuekiinteistön muodostaminen	Kylmämäen vanhojen metsien suojeluohjelma-alue perustetaan luonnonsuojelualueeksi. Alueelle muodostetaan suojelualuekiinteistöt (SLK) sekä Kannonkosken kuntaan että Saarijärven kaupunkiin. Alueen nimeksi tulee Kylmämäen luonnonsuojelualue. Perustamisen yhteydessä alueella astuvat voimaan luonnonsuojelulain mukaiset rauhoitusmääräykset.			
6.4.1 Suojelualueen laajentaminen	Kansallispuistoon liitetään Poika-aho, joka kiinteistöteknisistä syistä on tähän asti ollut oma kiinteistönsä ja erillinen alue. Liittäminen ei ole tähän asti ollut mahdollista, koska saantokirjasta on puuttunut merkintä hankinnasta luonnonsuojelutarkoituksiin. Toiminnallisesti Poika-aho on kuitenkin jo useita vuosia ollut osa kansallispuistoa.			
Järjestyssäännön laatiminen	Kansallispuiston järjestyssääntö päivitetään puiston laajennuksen (Tulijärven- ja Saarikkaankangas, Poika-aho) yhteydessä. Kylmämäen perustettavalle luonnonsuojelualueelle annetaan tarvittaessa järjestyssääntö.			
Rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset				
Toimenpide	Kuvaus			
Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Käyttöoikeuksia voidaan myöntää ja sopimuksia tehdä Metsähallituksen voimassa olevan ohjeistuksen mukaisesti.			

Turvallisuus ja valvonta						
Toimenpide	Kuvaus					
Ei aktiivisia toimenpiteitä	Alla mainittujen rutiinitoimien ohella ei ole tarpeen tehdä muita turvallisuuteen tai valvontaan liittyviä toimenpiteitä.					
Valmiudet	☐	Öljyonnettomuussuunnitelma	Ei tarpeen alueella.			
	☒	Metsäpalontorjuntasuunnitelma	Tehty valtionmaille. Tarkistetaan vuosittain. Vastuutaho Metsähallituksen metsätalous.			
Palvelurakenteiden turvallisuus	☒	Rakennusten pelastussuunnitelma	Tehdään Poika-aholle, kun se siirtyy varaustuvaksi.			
	☒	Rakennusten palotarkastus	Tehdään Poika-aholle 2010.			
	☒	Kohteiden nimi- ja koordinaattimerkinnot	Poika-ahoon, Kotajärvelle ja infopisteelle tehty 2009.			
	☒	Pelastusyhteistyö	Alustava keskustelu 2009. Tarkempi neuvottelu ja mahdollinen maastoretki 2010.			
Yhteistyö						
Alueellinen ja paikallinen yhteistyö	Suunnittelun alueen maankäytön suunnittelussa ja alueen kehittämisessä ollaan tarvittaessa yhteydessä paikallisiin yrittäjiin ja yhteisöihin sekä kuntiin, maakuntaliittoon, ympäristö- (nykyisin ELY-) ja metsäkeskuksiin.					
Kansainvälinen yhteistyö	Suunnittelun alueella ei ole näköpiirissä merkittäviä kansainvälisiä yhteistyöhankkeita. Niitä voidaan toteuttaa alueella Metsähallituksen alueiden käyttöä koskevan ohjeistuksen mukaisesti.					
Alueen hallintaan ja hoitoon liittyvät yhteistyötahot	Yksityismaiden hallinta ja hoito ovat maanomistajien vastuulla. Yksityismaiden luontotyyppitietoja hallinnoivat Keski-Suomen metsäkeskus ja Keski-Suomen ympäristökeskus (nykyisin Keski-Suomen ELY).					
Alueen hallintaan liittyvät vakiintuneet yhteistyömuodot	☐	Neuvottelukunta	☐	Yhteistyöryhmä	☐	Muu, mikä?
Lisätietoja						

25 Rakennuskanta

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	☐	Rakennuskanta
Selite	Suunnittelualueella voi olla rakennuksia ja rakennelmia, jotka eivät liity alueen suojeluarvoihin (kulttuuriperintöön) eivätkä virkistyskäyttöön. Tällaisia ovat mm. suojelualuehankintoihin liittyneet, vanhat asuin- ja lomarakennukset. Lomakkeelle kirjataan tällaiset rakennukset ja rakennelmat ja niihin liittyvät toimenpiteet.			
Toimenpide	Kohde	Omistaja	Kpl	Toimenpiteen kuvaus
Eryitysmääräykset				
Yksityiset suojelualueet				
Lisätietoja				
Pyhä-Häkissä ei ole ns. selvittämätöntä rakennuskantaa. Suunnittelualueen rakennukset ja rakenteet ovat osa alueen palveluvarustusta sekä kulttuuriperintökohteita.				

26 Resurssit

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta		
Selite	Lomakkeella määritellään toiminnan suunnittelun pohjaksi hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuksen kerta- ja jatkuvaluonteiset kustannukset. Lisäksi määritellään muut alueen hoitoon ja hallintoon liittyvät kustannukset, mikä tukee hoito- ja käyttösuunnitelman kytkemistä vuotuisen toiminnan suunnitteluun. Hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuksen kustannuksista vastaa lähinnä Metsähallitus. Mikäli suunnitelmaan kirjataan muita tahoja, kuten alueellista ympäristökeskusta (nykyisin ELY-) tai kuntaa koskevia sitoumuksia, myös niiden kustannukset esitetään lomakkeella.		
Vuosi, jonka kustannustasoon arviot perustuvat		2009	
Kohde	Jatkuvaluonteiset kulut, €/vuosi	Kertaluonteiset menot €	Lisätietoja
Rakennukset	500	25 000	Poika-ahon varustaminen varaustuvaksi. Saunan ja aitan siirtäminen Poika-ahoon.
Rakennelmat	1 500	9 000	Kotajärven keittokatoksen korvaaminen puolikodalla, uusi nuotiokehä, laiturin portaat. Polttopuuhuolto.
Reitit	1 500		Reittien vuosihuolto
Opastuspalvelut ja opastusviestintä	15 000		Henkilöopastus kesäkaudella opastuspisteellä.
Kävijälaskenta, kävijä-, yritys- ym. tutkimukset	1 000	5 000	Kävijälaskenta vuosittain. Kävijätutkimus kerran suunnitelmakaudella.
Virkistyskäyttö yhteensä	19 500	39 000	
Ennallistaminen		50 000	Ennallistamisen suunnittelu, soiden ennallistaminen ja ennallistamispoltto.
Lajistonhoito	-	-	Ei tehdä.
Muu luonnonhoito	1 000		Poika-ahon perinnebiotoopin hoito.
Luonnonsuojelun seurannat	500		Ennallistamis- ja hoitoseurannat.
Luonnonsuojelu yhteensä	1 500	50 000	
Rakennusperintö	1 000		Poika-ahon rakennusten ylläpitokulut.
Arkeologiset kohteet	-		
Muu kulttuuriperinnön hoito	-		
Kulttuuriperintö yhteensä	1 000		
Hallinto- ja muut kulut	50 000		Puistomestarin ja luontovalvojan palkka- ja matkakulut, kiinteistöverot, tiemaksut.
Kaikki yhteensä	72 000	89 000	Kaikki kustannukset yhteensä suunnitelmakaudella (15 vuotta) €
			161 000

YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI

27 Ympäristövaikutusten arviointi						
Vastuuprosessi	Alueiden hallinta; muiden prosessien osallistuminen on tärkeää					
Selite	Hoito- ja käyttösuunnitelmassa arvioidaan suunniteltujen toimenpiteiden ekologisia, sosiokulttuurisia ja taloudellisia vaikutuksia eli suunnitelmasta aiheutuvien muutosten oletettuja seurauksia. Ekologiset vaikutukset kohdistuvat lähinnä maisemaan, maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eläimistöön tai luonnon monimuotoisuuteen. Sosiokulttuuriset vaikutukset kohdistuvat ihmisten terveyteen, elinoloihin, viihtyvyyteen, yhdyskuntarakenteeseen, henkiseen tai aineelliseen kulttuuriperintöön. Taloudelliset vaikutukset kohdistuvat esim. luonnonvarojen hyödyntämiseen, työllisyyteen tai taloudelliseen tilanteeseen suunnittelualueella ja sen lähiympäristössä. Hoito- ja käyttösuunnitelmien taloudellisia vaikutuksia tarkastellaan lähinnä paikallistalouden tasolla. Arvioinnilla varmistetaan, että suunnitelman ratkaisut ovat sellaisia, ettei niiden toteuttaminen aiheuta haittaa suunnittelualueen ympäristölle. Toisaalta vaikutusten arviointi on keino tarkistaa suunnitelman linjausten oikeellisuutta: saadaanko asetettujen tavoitteiden avulla aikaan sellaisia hyötyjä, jotka edesauttavat suunnittelualueella koskevien päämäärien saavuttamista.					
Tavoite	Toimenpide	Vaikutuksen tyyppi			Vaikutuksen kuvaus	Riskit, haitat ja niiden vähentäminen
		Ekologinen	Sosiokulttuurinen	Taloudellinen		
1.1 Metsien luontoarvoja Pyhä-Häkin ja Kylmämäen välisellä Majajärven alueella lisätään luontoarvot huomioivan metsäsuunnittelun keinoin.	1.1.1 Käytön ohjaaminen	☒	☐	☒	Suojeltujen metsien kytkeytyvyys paranee ja metsien luontoarvoja turvataan. Ratkaisu parantaa metsien lajiston elinolosuhteita.	Taloukskäytössä olevan metsäalueen pieneneminen aiheuttaa metsätaloustulojen pienenemistä. Alueet ovat verraten pienialaisia, joten taloudelliset tappiot eivät ole merkittäviä.
1.2 Suojeluun varatut Natura-alueen luoteisosan kohteet Tulijärvenkankaalla sekä Saarikkaankankaalla (Aitto-, Tuli- ja Saarikasjärven sekä Saarikasjärven lasakupuron ympärillä) liitetään kansallispuistoon.	1.2.1 Suojelualueen laajentaminen	☒	☒	☐	Ratkaisu turvaa kohdealueen suojelun. Kansallispuistoon liitettäessä alueilla astuvat voimaan kansallispuiston metsästystä koskevat rauhoitussäännökset. Alueiden merkitys metsästyskohteina on kuitenkin vähäinen.	Alueiden metsästyskäytön loppuminen kansallispuistoon liitettäessä vähentää hieman tarjolla olevia valtion maiden metsästysalueita. Alueiden pieni pinta-ala sekä se, että merkittävä osa liitettävistä alueista on pienten järvien ja lampien vesialueita, vähentävät metsästyskäytölle aiheuttavaa haittaa, joka jää vähäiseksi.

<p>1.3 Metsälaki-Natura-alueen metsien käyttöä ohjataan metsälailalla. Alueet huomioidaan Metso-ohjelman toteuttamisessa ja mikäli vapaaehtoiseen luonnonsuojeluun perustuvia Metso-hankintoja kohdistuu näille tai muille kansallispuistoon rajautuville alueille, kyseiset kohteet liitetään kansallispuistoon.</p>	<p>1.3.1 Käytön ohjaaminen, suojelualueen laajentaminen</p>	<p>☒</p>	<p>☐</p>	<p>☐</p>	<p>Suojeltu metsäpinta-ala lisääntyy. Metsäeliöiden elinympäristöjen pinta-ala ja kytkeytyvyys kasvavat.</p>	<p>Suojeluratkaisut vähentävät metsätaloustulosten määrää, mutta kohteet ovat verrattain pienialaisia. Yksityisten maanomistajien tekemät suojeluratkaisut korvataan Metso-ohjelman kautta.</p>
<p>1.4 Kylmämäen vanhojen metsien suojeluohjelmakohte perustetaan luonnonsuojelualueeksi.</p>	<p>1.4.1 Säädöksen laatiminen, suojelualuekiinteistön muodostaminen</p>	<p>☒</p>	<p>☐</p>	<p>☒</p>	<p>Ratkaisu turvaa kohdealueen suojelun.</p>	<p>Suojelualueen perustamissäädöksessä otetaan kantaa metsästyskäytäntöihin alueella.</p>
<p>2.1 Pyhä-Häkkiin ja lähialueelle laaditaan palojatkumon palautussuunnitelma, jossa tarkastellaan polttopaikoiksi soveltuvia alueita ja valitaan lähivuosille sopivat polttokohteet. Suunnitelma valmistuu vuonna 2012 ja polttokohteita esitetään 1–2 kpl.</p>	<p>2.1.1 Käytön ohjaaminen, ennallistaminen</p>	<p>☒</p>	<p>☐</p>	<p>☐</p>	<p>Palojatkumon palauttaminen tarjoaa elinympäristöjä palanutta puuta vaativille lajeille sekä avaa tilaa lehtipuulle ja siten tarjoaa elinympäristöjä niistä riippuvaisille lajeille.</p>	<p>Polttamista ei tehdä alueilla, joilla esiintyy uhanalaisluokituksessa tai luontodirektiivissä mainittuja kasvilajeja. Poltosta aiheutuu tilapäistä häiriötä alueen luonnolle, mutta pitkällä aikavälillä polttaminen parantaa elinympäristöjen laatua. Paloalueet rajataan luonnollisten esteiden ja tarvittaessa palokujien avulla, joten palo ei leviä hallitsemattomasti.</p>
<p>3.1 Riihinevan luoteiskulma sekä Ahvenlammen länsi- ja itäpuoliset suot ympäristöarvometsässä ennallistetaan.</p>	<p>3.1.1 Ennallistaminen</p>	<p>☒</p>	<p>☐</p>	<p>☐</p>	<p>Ennallistaminen edesauttaa soiden palautumista luonnontilaan ja parantaa suokasvillisuuden sekä siihen sidoksissa olevien eliöiden elinolosuhteita.</p>	<p>Ennallistamisen konetyöt tehdään syksyllä ja talvella lintujen pesimäkauden ulkopuolella. Konetyö aiheuttaa vähäisiä melu- ja pako-kaasupäästöjä sekä ohimeneviä haittoja alueen eläimistöille. Öljyjen ja muiden vaarallisten aineiden käsittelyssä noudatetaan tarvittavia varotoimia päästöjen estämiseksi. Ennallistamistoimet suunnitellaan niin, että niillä ei aiheuteta naapurikiinteistöjen tai -palstojen vettymistä.</p>

<p>4.1 Kotajärven keittokatoksen rakenteet uusitaan vuoteen 2015 mennessä. Keittokatos korvataan ulkonäöltään erämaiseen kohteeseen soveltuvalla kotalaavulla. Alueelle rakennetaan nykyisen nuotiokehän lisäksi 1–2 uutta nuotiokehää. Laiturilta rakennetaan portaat veteen.</p>	<p>4.1.1 Palveluvarustuksen rakentaminen</p>	<p>☐</p>	<p>☒</p>	<p>☐</p>	<p>Palvelurakenteiden sopeuttaminen kansallispuiston erämaiseen luonteeseen parantaa puiston yleisilmettä ja lisää viihtyisyyttä. Kotajärven palveluvarustuksen lisääminen parantaa kävijöiden palveluita ja suuremmatkin ryhmät mahtuvat viettämään aikaa nuotiopaikalla. Palvelurakenteiden keskittäminen Kotajärvelle säästää muuta puistoa kävijöiden vaikutuksilta ja alueen käyttö rakentein ohjaamalla vähentää maaston kulumista.</p>	<p>Palveluvarustuksen mitoituksen kasvattaminen voi lisätä nuotiopaikan käyttöastetta ja voimistaa kävijöistä luonnolle aiheutuvia häiriöitä. Lisäksi eri kävijäryhmät voivat jossain määrin häiriintyä toisistaan. Kotajärven ympäristön maasto kestää kuitenkin melko hyvin kovempaakin kulutusta, eikä alueella elä häiriölle erityisen herkkää lajistoa. Kävijöitä ohjataan ottamaan muut retkeilijät ja nuotiopaikan käyttäjät huomioon ja toimimaan sen mukaisesti.</p>
<p>4.2 Maakuntauran vanha, huonokuntoinen tulentekopaikka puretaan, sillä Tulijärvenkankaan uusi laavu korvaa sen.</p>	<p>4.2.1 Palveluvarustuksen purkaminen</p>	<p>☐</p>	<p>☒</p>	<p>☐</p>	<p>Tulentekopaikan korvaaminen yöpymiseen sopivalla laavulla parantaa retkeilypalveluita alueella.</p>	<p>Huonokuntoisen tulentekopaikan purkaminen parantaa alueen yleisilmettä virkistyskäyttökohteena.</p>
<p>5.1 Viestintää tehostetaan tuottamalla Pyhä-Häkistä uutta tiedotusmateriaalia ja tarjoamalla aktiivisesti juttuaiheita viestimille.</p>	<p>5.1.1 Virkistyskäytön edistäminen (markkinointi)</p>	<p>☐</p>	<p>☒</p>	<p>☒</p>	<p>Kansallispuiston tunnettuus ja puiston käyntimäärä kasvavat. Kävijöille voidaan tiedottaa myös mm. kansallispuistossa sallituista luonnon virkistyskäytön muodoista sekä yleisesti luonnonarvoista ja luonnon monimuotoisuudesta, ja siten kävijöiden luonto- ja ympäristötietoisuus lisääntyvät. Tämä voi lisätä kävijöiden positiivista asennetta luonnonsuojelua kohtaan.</p>	<p>Kävijämäärän liiallinen (hallitsematon) kasvu voi johtaa puiston reittien ja palvelurakenteiden ruuhkaantumiseen, eliöstön häiriintymiseen ja maaston kulumiseen. Nämä syyt voivat edelleen johtaa mm. kävijätyytyväisyyden vähentymiseen. Kävijämäärien hallinta ja seuranta, suunnitelmallinen viestintä ja puiston käytön ohjaaminen suunnitelmassa esitetyin keinoin auttavat estämään haittavaikutuksia.</p>
<p>5.2 Poika-ahon päivätupa muutetaan varaukämpäksi. Varaukämpä varustetaan (kalustetaan) niin, että siellä voi yöpyä. Lisäksi paikalle siirretään tai rakennetaan sauna.</p>	<p>5.2.1 Palveluvarustuksen rakentaminen</p>	<p>☐</p>	<p>☒</p>	<p>☐</p>	<p>Poika-ahon varustaminen varaustuvaksi parantaa kävijöiden palveluita puistossa. Se voi myös monipuolistaa yhteistyöyrittäjien palvelutarjontaa, kun yrittäjät voivat tarjota esim. ryhmille yöpymisen sisältäviä maastoretkiä, kursseja tms.</p>	<p>Riskejä ovat liika korjaaminen tai väärät korjaustavat, jotka voivat johtaa kulttuuriperinnön tuhoutumiseen. Haittojen välttämiseksi rakennustyöt suunnitellaan yhteistyössä Metsähallituksen kulttuuriperintövastaavan kanssa ja tarvittaessa käytetään lisäksi muita asiantuntijoita.</p>
<p>5.3 Henkilöopastusta puiston opastuspisteellä jatketaan kesäkausina. Ryhmäopastuksia tarjotaan erityisesti koululaisryhmille. Tavoite vuosittain 40 opastettua ryhmää, joissa yhteensä yli 1 000 asiakasta.</p>	<p>5.3.1 Opastus maastossa / palvelupisteessä</p>	<p>☐</p>	<p>☒</p>	<p>☐</p>	<p>Opastus lisää kansallispuiston houkuttelevuutta retkeily- ja matkailukohteena. Opastus myös lisää asiakkaiden ymmärrystä luonnon monimuotoisuudesta ja sen suojelusta.</p>	<p>Ei haittoja</p>

<p>6.1 Poika-ahon perinnebiotooppiarvot lisääntyvät, kun hoitotoimien seurauksena maaperän ravinteikkaus edelleen vähenee. Alueen kasvilajistoon ilmestyy maaperän siemenpankista perinnebiotoopeille tyypillisiä, niukkoihin ravinneoloihin sopeutuneita lajeja. Hoitotoimia monipuolistetaan toteuttamalla niiton lisäksi eläinten laiduntamista.</p>	<p>6.1.1 Luonnonhoito</p>	☒	☒	☐	<p>Perinnebiotoopin hoito parantaa siitä riippuvaisen kasvi- ja hyönteislajiston elinolosuhteita ja monipuolistaa kansallispuiston luontoarvoja. Luonnonhoito lisää myös Poika-ahon maisema-arvoja.</p>	<p>Ei haittoja</p>
<p>6.2 Poika-ahon rakennuksia hoidetaan siten, että niiden kulttuuriperintöarvot säilyvät.</p>	<p>6.2.1 Rakennusperinnön kunnostaminen</p>	☐	☒	☐	<p>Poika-ahon rakennusperintöä hoitamalla säilytetään kansallispuistossa näyte entisajan kruununmaiden asutushistoriasta. Rakennusperinnön hoito myös parantaa Poika-ahon virkistyskäyttöarvoja ja lisää maisema-arvoja.</p>	<p>Rakennusten ja rakenteiden kunnostaminen ja hoito edellyttävät asiantuntemusta. Väärin toteutetut kunnostustoimet voivat alentaa kohteen kulttuuriperintöarvoa tai johtaa rakenteiden vaurioitumiseen.</p>
<p>6.3 Keski-Suomen maakuntakaavan seuraavassa päivityksessä Poika-aho merkitään kaavaan maakunnallisesti arvokkaana rakennettuna kulttuuriympäristönä</p>	<p>6.3.1 Rakennusperinnön suojeleminen</p>	☐	☒	☐	<p>Poika-ahon suojeleminen vahvistuu, kun se merkitään kaavaan arvokkaana kulttuuriperintökohteena. Kaava-merkintä ei estä Poika-ahon käyttöä osana puiston palveluvarustusta.</p>	<p>Ei haittoja</p>
<p>6.4 Poika-aho liitetään kansallispuistoon. Tähän asti se on kiinteistöteknisistä syistä ollut oma kiinteistönsä ja erillinen alue.</p>	<p>6.4.1 Suojelualueen laajentaminen</p>	☒	☐	☐	<p>Ratkaisu turvaa kohdealueen suojelun.</p>	<p>Ei haittoja.</p>
<p>7.1 Lähiseudulle muodostuu matkailupalveluita tarjoavaa yritystoimintaa. Metsähallitus tekee aktiivisesti yhteistyötä yrittäjien kanssa ja kehittää puiston nähtävyysskäyttöä tukevia matkailun palvelutuotteita.</p>	<p>7.1.1 Virkistyskäytön edistäminen (markkinointi). Yhteistyösopimusten solmiminen</p>	☐	☒	☒	<p>Lähialueen palvelutarjonnan monipuolistuminen lisää kiinnostusta Pyhä-Häkkiin matkailukohteena sekä tarjoaa kävijöille mahdollisuuksia mm. ohjelmajärjestelyjen sekä majoitus- ja ruokailupalvelujen hankintaan.</p>	<p>Markkinointi, palvelutarjonnan paraneminen ja kävijämäärien kasvu voivat uhata herkkiä luonnonympäristöjä ja -arvoja. Pyhä-Häkin luonto kestää kuitenkin hyvin nykyistä korkeamman kävijäpaineen, ja kävijöiden ohjaaminen mm. vyöhykejaolla turvaa suojeluarvoja. Kävijöiden kokemukset rauhallisesta, erämaisestä luontokohteesta voivat vaarantua, mikäli kävijämäärä kasvaa merkittävästi. Ruuhkaantumista ei maltillisella kävijämäärän kasvattamisella pitäisi aiheutua. Kävijöitä voidaan ohjata myös muille lähialueen kohteille kävijäpaineen tasaamiseksi.</p>

<p>8.1 Lajistoinventointeja kohdistetaan puutteellisesti tunnettuihin lajiryhmiin: jäkäliin, sammaliin ja selkärangattomiin. Inventoitavan alueen pinta-ala 1 000 ha.</p>	<p>8.1.1 Inventointi</p>	☒	☐	☐	<p>Alueen lajistoa koskeva tieto lisääntyy. Tietoa voidaan hyödyntää alueen hoitoa ja käyttöä koskevissa linjauksissa sekä myös mm. aluetta koskevassa viestinnässä.</p>	<p>Ei haittoja.</p>
<p>Saarikasjärveen ja sen las-kupuroon voidaan mahdollisesti istuttaa jokirapua puhtaisten jokirapukantojen ylläpitämiseksi.</p>	<p>Istuttaminen (ravut)</p>	☒	☐	☐	<p>Jokirapujen istuttamisella pyritään suojaamaan puhtaita jokirapukantoja rapurutolta.</p>	<p>Ei haittoja.</p>
<p>Natura-vaikutusten arvioinnin tarveharkinta</p>	<p>Hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetyistä toimista suojelualueen laajentaminen ja käytön ohjaaminen parantavat Natura-luontotyyppien ja lajien tilaa. Ennallistaminen voi aikanaan johtaa Natura-luontotyyppien pinta-alan kasvamiseen. Suunnitelmassa esitettävillä toimenpiteillä ei aiheuteta haittoja alueen Natura-suojeluarvoille.</p> <p>Suunnitelmaa laadittaessa on käyty läpi suunnitelmassa asetettujen tavoitteiden ja toimenpiteiden vaikutukset alueella esiintyviin luontodirektiivin nojalla suojeltuihin luontotyypeihin ja lajeihin sekä lintudirektiivin lajeihin ja alueella levähtäviin muuttolintuihin ja todettu, ettei suunnitelmalla ole haitallisia vaikutuksia näihin. Siten suunnitelma ei edellytä LsL 65–66 §:ien mukaista Natura-vaikutusten arviointia.</p>					
<p>Ympäristövaikutusten arvioinnin yhteenveto</p>	<p>Suunnitelman ekologiset vaikutukset ovat positiivisia: Suunnittelualueen luonnontilaisuus lisääntyy, suojelualueen pinta-ala kasvaa ja luontotyyppien ja lajien elinolosuhteet sekä alueen kytkeytyvyys muihin suojelualueisiin paranevat. Sosiokulttuuriset vaikutukset ovat positiivisia: Kansallispuistossa suojellaan luonnon ohella myös kulttuuriperintöä. Alue tarjoaa kävijöille mahdollisuuksia luonnossa rentoutumiseen ja fyysiseen sekä henkiseen virkistytymiseen. Suunnitelman taloudelliset vaikutukset ovat vähäisiä.</p>					

SEURANTA

28A Suunnitelman toteutuksen seuranta				
Vastuuprosessi	Alueiden hallinta			
Selite	Suunnitelman toteutumista seurataan suunnitelman väliarvioinneissa noin 5–6 vuoden välein sekä hoito- ja käyttösuunnitelman päivityksen yhteydessä (suunnitelma-kausi on noin 15 vuotta). Toteutuksen seuranta kohdistuu suunnitelmassa määritettyihin toimenpiteisiin (ks. lomakkeet 19–25). Tällä lomakkeella esitetään seurattavat toimenpiteet ja käytettävät mittarit.			
Tavoite	Toteutuslomake	Toimenpide	Tulosmittari	Tavoiteaikataulu toteutukselle
1.1 Metsien luontoarvoja ja vanhojen metsien kytkeytyvyyttä Pyhä-Häkin ja Kylmämäen välisellä Majajärven alueella lisätään luontoarvot huomioivan metsäsuunnittelun keinoin.	19	1.1.1 Käytön ohjaaminen	Metsäsuunnitelman valmistuminen ja kattavuus	2012
1.2 Ympäristöarvometsään rajoittuvat suojeluohjelma-alueet (Aitto-, Tuli- ja Saarikasjärvien sekä Saarikasjärven laskupuron ympärillä) liitetään kansallispuistoon.	24	1.2.1 Suojelualueen laajentaminen	Suojelualueen laajennuksen pinta-ala (ha)	2015
1.3 Metsälaki-Natura-alueen metsien käyttöä ohjataan metsälaililla. Alueet huomioidaan Metso-ohjelman toteuttamisessa ja, mikäli vapaaehtoiseen luonnonsuojeluun perustuvia Metsohankintoja kohdistuu näille tai muille kansallispuistoon rajautuville alueille, kyseiset kohteet liitetään kansallispuistoon.	24	1.3.1 Käytön ohjaaminen, suojelualueen laajentaminen	Suojelualueen laajennuksen pinta-ala (ha)	Ei ole
1.4 Kylmämäen vanhojen metsien suojeluohjelma-alue perustetaan luonnonsuojelualueeksi.	24	1.4.1 Säädöksen laatiminen, suojelualuekiinteistön muodostaminen	Suojelualueiden lkm, joiden säädös on annettu/päivitetty. Suojelualueiden lkm, joista on muodostettu esi-/suojelukiinteistö	2015
2.1 Pyhä-Häkkiin ja lähialueelle laaditaan palojatkumon palautussuunnitelma, jossa tarkastellaan polttokohteiksi soveltuvia alueita ja valitaan lähivuosille sopivat polttokohteet. Suunnitelma valmistuu vuonna 2012 ja polttokohteita esitetään 1–2 kpl.	19	2.1.1 Käytön ohjaaminen, ennallistaminen	Suunnitelman valmistuminen ja kattavuus. Ennallistettujen kohteiden toteutuneet pinta-alat (ha)	2012 (suunnitelma), 2025 (poltot)
3.1 Riilinevan luoteiskulma sekä Ahvenlammen länsi- ja itäpuoliset suot ympäristöarvometsässä ennallistetaan. Ennallistettavan alueen pinta-ala 120 ha.	19	3.1.1 Ennallistaminen	Ennallistettujen kohteiden toteutuneet pinta-alat (ha)	2012
4.1 Kotajärven keittokatos rakenteet uusitaan vuoteen 2015 mennessä. Keittokatos korvataan ulkonäöltään erämaiseen kohteeseen soveltuvalla kotalaavulla. Alueelle rakennetaan nykyisen nuotiokehän lisäksi 1–2 uutta nuotiokehää. Laiturilta rakennetaan portaat veteen.	21B	4.1.1 Palveluvarustuksen rakentaminen	Rakennettujen kohteiden lkm, investointien määrä ja laatu	2015
4.2 Maakuntauran vanha, huonokuntoinen tulentekopaikka puretaan, sillä Tulijärvenkan-kaan uusi laavu korvaa sen.	21B	4.2.1 Palveluvarustuksen purkaminen	Palvelurakenteiden purkamisen: kohteiden lkm	2012
5.1 Viestintää tehostetaan tuottamalla Pyhä-Häkistä uutta tiedotusmateriaalia ja tarjoamalla aktiivisesti juttuaiheita viestimille. Luontoon.fi-sivuston ajankohtaisuutta parannetaan tuottamalla vuosittain vähintään viisi ajankohtaisasiaa puiston sivuille.	21A	5.1.1 Opastus maastossa / palvelupisteessä	Asiakasmäärä opastetuissa ryhmissä	Vuosittain

5.2 Poika-ahon päivätupa muutetaan varaukshuoneeksi. Varaukshuoneita varustetaan (kalustetaan) niin, että siellä voi yöpyä. Rakennuskantaa täydennetään siirtämällä Poika-ahon toinen aitta. Lisäksi vanhan saunan paikalle siirretään tai rakennetaan sauna retkeilijöiden käyttöön. Varaukshuoneita avataan yleisölle 2012.	21B	5.2.1 Palveluvarustuksen rakentaminen	Rakennettujen kohteiden lkm, investointien määrä ja laatu	2012
5.3 Henkilöopastusta puiston opastuspisteellä jatketaan kesäkausina. Ryhmäopastuksia tarjotaan erityisesti koululaisryhmille. Tavoite vuosittain 40 opastettua ryhmää, joissa yhteensä yli 1 000 asiakasta.	21A	5.3.1 Opastus maastossa / palvelupisteessä	Asiakasmäärä opastetuissa ryhmissä maastossa ja opastuspisteessä	Vuosittain
6.1 Poika-ahon perinnebiotooppiarvot lisääntyvät, kun hoitotoimien seurauksena maaperän ravinteikkaus edelleen vähenee. Alueen kasvilajistoon ilmestyy maaperän siemenpankista perinnebiotoopeille tyypillisiä, niukkoihin ravinneoloihin sopeutuneita lajeja. Hoitotoimia monipuolistetaan toteuttamalla niiton lisäksi eläinten laiduntamista. Hoidetun alueen pinta-ala on 2,2 ha.	19	6.1.1 Luonnonhoito	Hoidetun kohteen toteutunut pinta-ala (ha). Hoitoseuranta	Vuosittain
6.2 Poika-ahon rakennuksia hoidetaan siten, että niiden kulttuuriperintöarvot säilyvät.	20	6.2.1 Rakennusperinnön kunnostaminen	Kohteiden lkm	Vuosittain
6.3 Keski-Suomen maakuntakaavan seuraavassa päivityksessä Poika-aho merkitään kaavaan maakunnallisesti arvokkaana rakennettuna kulttuuriympäristönä.	20	6.3.1 Rakennusperinnön suojeleminen	Kohteiden lkm	2025
6.4 Poika-aho liitetään kansallispuistoon. Tähän asti se on kiinteistöteknisistä syistä ollut oma kiinteistönsä ja erillinen alue.	24	6.4.1 Suojelun laajentaminen	Suojelun laajennuksen pinta-ala (ha)	2015
7.1 Metsähallitus toimii yhteistyössä lähiseudun matkailuyrittäjien kanssa kehittäen kansallispuiston luonteeseen soveltuvia matkailupalveluja. Kansallispuistossa toimivien yrittäjien kanssa solmitaan yhteistyösopimus. Majoitusyrityksille, joiden palvelutarjonta kytkeytyy kansallispuistoon (esim. tarpeeksi lähellä, jotta voidaan ajatella lukeutuvan puiston "palvelukokonaisuuteen") tarjotaan yhteistyösopimusta ilman käyttöoikeutta huollettuihin kohteisiin.	21A	7.1.1 Luontomatkailun yhteistyösopimusten solmiminen	Laadittujen yhteistyösopimusten lkm	Vuosittain
8.1 Täydennetään suunnittelualuetta koskevia lajistoinventointeja. Inventoinnit kohdistetaan puutteellisesti tunnettuihin lajiryhmiin: jäkäliin, sammaliin ja selkärangattomiin. Inventoitavan alueen pinta-ala 1 000 ha.	19	8.1.1 Inventointi	Lajistokartoitusten määrä	2020
Hirvenajo kansallispuistossa voidaan asetuksen 932/1981 nojalla sallia Metsähallituksen luvalla. Puiston päivitettävässä järjestyssäännössä hirvenajo sallitaan Metsähallituksen luvalla. Ajoalueet linjataan Metsähallituksen ja metsästysseurojen välisissä sopimuksissa, joissa huomioidaan myös alueen muu käyttö.	22	Järjestyssäännön laatiminen	Uusien / päivitettyjen järjestyssääntöjen lkm	2010
Saarikasjärveen ja sen laskupuroon voidaan mahdollisesti istuttaa jokirapua puhtaiden jokirapukantojen ylläpitämiseksi.	22	Istuttaminen (ravut)	Istutettujen yksilöiden määrä	Vuosittain

28B Suunnitelman vaikuttavuuden seuranta

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta			
Selite	Suunnitelman vaikuttavuutta seurataan suunnitelman väliarvioinneissa noin 5–6 vuoden välein sekä hoito- ja käyttösuunnitelman päivityksen yhteydessä (suunnitelmakausi on noin 15 vuotta). Vaikuttavuus tarkoittaa sitä, missä määrin asetetut tavoitteet saavutetaan. Vaikuttavuus on siis toiminnalla aikaansaatu tavoitteiden suuntainen muutos. Vaikuttavuus voi olla myös suotuisan tilan säilymistä, mikäli se on suunnitelman tavoite.			
Päämäärä	Vaikuttavuusmittari	Mittarin kuvaus	Nykytila	Tavoitetila
1. Vanhojen metsien ja erityisesti laho- puulajiston elinympäristöjen kytkeyty- vyyden lisääminen	Kytkeytymisindeksi (mittaria ei vielä olemassa). Suojeltavien lajien esiintymätieto- jen määrä	Asiantuntija-arvio	Huono kytkeytyvyys. Vanhojen metsien uhanalais- ten ja indikaattorilajien esiin- tymätiedot	Kytkeytyvyys parantunut. Esiintymien lkm vähintään ennallaan.
2. Palojatkumon palauttaminen Pyhä- Häkkiin	Ennallistamisen onnistuminen/ monimuotoisuusvaikutukset Natura-luontotyyppien edusta- vuus suojelualueilla	Asiantuntija-arvio. Natura-luontotyyppien edustavuu- den arviointi luontotyyppi- inventoinnin ohjeiden mukaisesti.	Alueen luontainen palojatku- mo on katkennut	Palojatkumo on palautettu ja sen ylläpitäminen tulevien vuosikymmenten (20–30 v.) aikana on suunniteltu
3. Suoluonnon palauttaminen luonnon- tilaan	Ennallistamisen onnistuminen/ monimuotoisuusvaikutukset. Natura-luontotyyppien edusta- vuus suojelualueilla	Asiantuntija-arvio. Natura-luontotyyppien edustavuu- den arviointi luontotyyppi- inventoinnin ohjeiden mukaisesti.	Ennallistettavien alueiden kuvaus (kuviotiedot)	Onnistuneet ennallistamis- toimenpiteet, pitkällä aikavä- lillä parantunut edustavuus
4. Retkeilyrakenteiden sopeuttaminen erämaiseen ympäristöön ja palveluva- rustuksen parantaminen	Palvelurakenteiden kunto; palve- lurakenteiden tarkoituksenmu- kaisuus	Arvioidaan palveluvarustuksen kun- toa ja tarkoituksenmukaisuutta	Kunto ok, ei tarkoituksenmu- kainen	Kunto parantunut, tarkoituk- senmukainen
5. Puiston tunnettuutta ja retkeilypalve- luita parannetaan	Opastuksen vaikuttavuus	Asiantuntija-arvio		
6. Poika-ahon perinnebiotooppiarvojen lisääminen ja rakennusten historiallisen arvon säilyttäminen	Hoidon onnistuminen/ monimuo- toisuusvaikutukset	Asiantuntija-arvio luonnonhoidon seurantatulosten perusteella. Asiantuntija-arvio rakennusten kunnosta.	2,2 ha hoidetaan, lajistotie- dot. Rakennusten kuntoluokka hyvä.	2,2 ha hoidetaan, lajistoarvot lisääntyvät. Rakennusten kuntoluokka hyvä. Rakennusten suojelu turvattu kaavoituksella.

<p>7. Lähiseudulle muodostuu matkailupalveluita tarjoavaa yritystoimintaa. Metsähallitus tekee aktiivisesti yhteistyötä yrittäjien kanssa ja kehittää puiston nähtävyysskäyttöä tukevia matkailun palvelutuotteita. Matkailun palvelukonaisuuksia kehitetään ensisijaisesti kansallispuiston ulkopuolelle, jolloin turvataan kansallispuiston ydinalueiden säilyminen erämaisina. Näin turvataan sekä kohteen suojeluarvot että matkailullisen vetovoiman perustana olevat luonnonnähtävyydet.</p>	<p>Kävijätyytyväisyys. Virkistyskäytön paikallistaloudelliset vaikutukset. Matkailuyritysten tyytyväisyys yhteistyöhön</p>	<p>Kävijätutkimukset Paikallistaloudellisten vaikutusten arviointi Yritystutkimukset</p>	<p>Ei merkittäviä paikallistaloudellisia vaikutuksia, ei merkittävää yritystoimintaa. Kävijätyytyväisyysarvo 4,3 (ks. lo-make 9A).</p>	<p>Matkailun paikallistaloudellinen merkitys kasvaa, yhteistyöyritysten määrä ja tyytyväisyys yhteistyöhön lisääntyvät. Kävijätyytyväisyys pysyy vähintään nykyisellä tasolla.</p>
<p>8. Paremmat tiedot suunnittelualueen lajistosta</p>	<p>Suojeltavien lajien esiintymien määrä suojelualueilla</p>	<p>Suojeltavien lajien esiintymätiedot kirjataan ympäristöhallinnon Herttajärjestelmään.</p>	<p>Esiintymätiedot Herttajärjestelmässä</p>	<p>Parantuneet esiintymätiedot</p>
<p>Lisätietoja</p>				

LÄHTEET

Viittaus	Tekijä(t)	Julkaisun nimi	Julkaisutiedot	Julkaisuvuosi
1	Keski-Suomen liitto	Keski-Suomen maakuntakaava (ympäristöministeriön 14.4.2009 vahvistama).	Luettavissa internetissä: < http://www.keskisuomi.fi/fin/suunnittelu_ja_kehittaminen/maankayton_suunnittelu/maakuntakaava/?id=46 >, Viitattu 16.10.2009.	2009
2	Keski-Suomen liitto	Keski-Suomen seutukaavan 5. vaihekaava.	Julkaisu A 11. Keski-Suomen liitto, Jyväskylä.	1996
3	Saarijärven kaupunki	Saarijärven pienvesistöjen rantaosayleiskaava (valmisteilla).	Ei julkaisua; kaavaprosessi kesken (v. 2009).	
4	Kannonkosken kunta	Kannonkosken eteläosan vesistöjen rantaosayleiskaava (valmisteilla).	Ei julkaisua; kaavaprosessi kesken (v. 2009).	
5	Metsähallitus	Länsi-Suomen alueen luonnonvarasuunnitelma. Kausi 2004–2013.	Metsähallituksen metsätalouden julkaisuja 56. 57 s. + 11 liitettä.	2006
6	Metsähallitus	Pyhä-Häkin kansallispuiston runkosuunnitelma.	Metsähallitus, SU 4/58. 9 s. + kartat ja 5 liitettä.	1984
7	Metsähallitus (Björkqvist, N., Kuokkanen, P., Kuosmanen, R., Pekkanen, M. & Suikki, A.)	Pyhä-Häkin ympäristöarvometsän hoito- ja käyttösuunnitelma.	Metsähallitus. 25 s. + kartat ja 2 liitettä.	2007
8	Poikonen, H.	Pyhä-Häkin kansallispuistoon kuuluvan Kotanevan ojikon ennallistamissuunnitelma.	Raportti, Metsähallitus, Länsi-Suomen puistoalue. 12 s.	1993
9	Metsähallitus, Sanna Arminen	Keski-Suomen luontotiimin perinnebiotooppien hoitosuunnitelma.	Raportti, Metsähallitus. Ei julkaistu.	2007
10	Metsähallitus, Santtu Kareksela	Poika-ahon perinnebiotoopin hoitosuunnitelma.	Raportti, Metsähallitus. Ei julkaistu.	2009
11	Heinonen, P., Hallila, H., Koivurinne, J., Oikarinen, A., Saarikoski, P., Salmi, O., Soinne, H. & Tanninen, T.	Länsi-Suomen alueen luonnonvarasuunnitelma.	Metsähallituksen metsätalouden julkaisuja 12. 111 s. + kartta.	1999 (2. painos; 1. painos 1997)
12	Paasivirta, L.	Saarijärven Pyhä-Häkin kansallispuiston ja sen lähiympäristön metsäjärvien veden laatu ja klorofyllipitoisuudet.	Jyväskylän yliopiston Biologian laitoksen Tiedonantoja 29: 5–18.	1982
13	Heikkinen, P.	Pyhä-Häkin kansallispuiston kasvillisuus.	Metsähallitus, SU4:13/50. 20 s.	1984
14	Maanmittauslaitos, Suomen maantieteellinen seura	Suomen kartasto 1993. Osa 1, Fyysinen ympäristö.		1993
15	Metsähallitus	SutiGis-paikkatietojärjestelmän kuviotiedot.	-	
16	Kunttu, P., Halme, P., Juutilainen, K. & Markkanen, A.	Pyhä-Häkin kansallispuiston kääväkäs inventointi 2005.	Raportti, Metsähallitus. Ei julkaistu.	2006

17	Mikkola, M. & Kuosmanen, R.	Pyhä-Häkin kansallispuiston kävijätutkimus 2007.	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 93. 46 s.	2008
18	Itkonen, T. I.	Vesikulkuneuvot. – Teoksessa: Jokipii, M.(toim.), Saarijärven kirja.	JKKY:n kotiseutusarja N:o 1, Pieksämäki. 812 s.	1963
19	Koivunen, A.	Nilviäiskartoitukset haapakohteilla kesällä ja syksyllä 2008.	Raportti, Metsähallitus, Etelä-Suomen luontopalvelut. 38 s. Ei julkaistu.	2008
20	Koskinen, E.	Kuusivaltaisesta kasvillisuudesta ja sen historiasta Saarijärven Pyhä-Häkin kansallispuistossa.	Pro gradu -tutkielma, Oulun yliopisto, kasvitieteen laitos. 58 s.	1983
21	Lehtonen, H. & Kolström, T.	Metsäpalojen vaikutus puuston rakenteeseen Pyhä-Häkin kansallispuistossa.	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A 135. 23 s.	2002
22	Pohjonen, R.	Pyhä-Häkin kansallispuiston metsäpalohistoria ja palojen vaikutus puuston rakenteeseen.	Metsäympäristön hoidon ja suojelun pro gradu, Joensuun yliopisto, metsätieteellinen tiedekunta. 34 s. + karttaliitteet.	1998
23	Hoffrén, J.	Kytösavuja kruununmaalla. Pyhä-Häkin kruununmaan asukkaiden maan- ja metsänkäyttö 1900-luvun vaihteessa.	Pro gradu -tutkielma, Joensuun yliopisto, maantieteen laitos. 84 s. + karttaliitteet.	2000
24	Lammi, A.	Keski-Suomen pienviesien suojeluohjelma.	Raportti, Keski-Suomen vesi- ja ympäristöpiiri. 233 s. + 36 liitettä.	1993
25	Kunttu, P. & Halme, P.	Keski-Suomen valtion maiden käävät.	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A 173. 97 s.	2008
26	Björkqvist, N., Kuokkanen, P., Maukonen, A. & Viisanen, J.	Länsi-Suomen alueen luonnonvarasuunnitelman välitarkastus. Kausi 2009–2013.	Metsähallituksen metsätalouden julkaisuja 62. 76 s.	2009
27	Kareksela, S.	Poika-ahon perinnebiotoopin hoitosuunnitelma.	Raportti, Metsähallitus, Etelä-Suomen luontopalvelut. 6 s.	2009
28	Ryömä, R.	Raportti haapakohteiden sammalinventoinneista 2008.	Raportti, Metsähallitus. 25 s.	2009
29	Mattila, J.	Haapakohteiden lajistokartoitukset 2008 (kovakuoriaiset).	Metsähallitus. Ei julkaistu.	2009
30	Hyvärinen, H. & Pykälä, J.	Haapakohteiden lajistokartoitukset 2008 (jäkälät).	Metsähallitus. Ei julkaistu.	2009
31	Rajasärkkä ym.	Suojelualueiden linnuston linjalaskennat.	Metsähallitus. Ei julkaistu.	2005
32	Oittinen, K., Honkonen, J., Pirkkainen, R. & Virtanen, J.	Pyhä-Häkin linnusto.	Raportti, Metsähallitus, SU 4:35/1. 2 s. + 2 liitettä.	1982
33	Kunttu, P., Halme, P., Juutilainen, K. & Markkanen, A.	Pyhä-Häkin kansallispuiston kääväkäsinventointi 2005.	Raportti, Metsähallitus. Versio 1.2.2006. 20 s.	2006
34	Sillanpää, H.	Kuukkeliselvitys Keski-Suomessa valtionmailla 2007.	Raportti, Metsähallitus. Versio 30.10.2007. 7 s.	2007
35	Metsähallitus	Metsätalouden ympäristöopas.	Metsähallitus. 159 s.	2004
36	Erkkonen, J. & Sievänen, T.	Kävijätutkimusopas.	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 62. 73 s.	2001

37	Kareksela, S.	Keski-Suomen valtionmaiden perinnebiotooppien hoito ja hoidon priorisointi.	Raportti, Metsähallitus. 17 s.	2008
38	Hyvärinen, H.	Epifyyttijäkäläkartoitukset Lapissa, Pohjanmaalla ja Keski-Suomessa 2008.	Raportti, Metsähallitus. 38 s.	2008

LIITTEET

Liite 1. Ote maakuntakaavakartasta

Liite 2. Suunnittelualueella esiintyvät uhanalaiset, silmälläpidettävät ja direktiivilajit

Liite 3 Luonnos suunnittelualueen järjestyssäännöksi

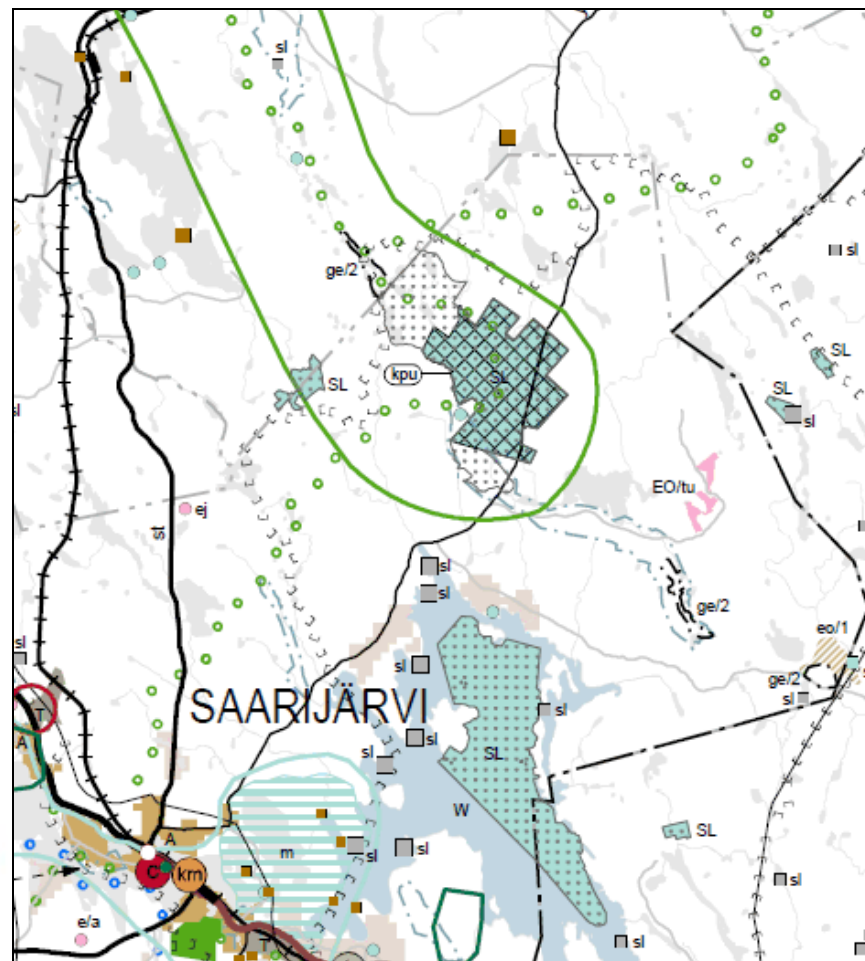
Liite 4. Lausuntokooste

Liite 5. Ympäristöministeriön vahvistuskirje

Liite 1. Ote maakuntakaavakartasta

- **Kansallispuisto (kpu) tai luonnonpuisto (lpu)**
Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan kansallis- ja luonnonpuistot.
- **Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue**
Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue.
- **Arvokas harjualue (ge/2)**
Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokas harjualue.
Suunnittelumääräys: Alueen käytön suunnittelussa on otettava huomioon alueen luonnonkauneuden, geologisten muodostumien sekä erikoisten luonnonolosuhteiden ja -esiintymien säilyminen.
- Aluevaraus- ja kohdemerkinnät**
- **Luonnonsuojelualue (SL, sl)**
Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojeltu tai suojeltavaksi tarkoitettu alue. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.
Suojelumääräys: Alueella ei saa ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, jotka saattavat vaarantaa alueen suojeluarvoja. Suojelumääräys on voimassa kunnes suojelualue varsinaisesti perustetaan.
- **Matkailun ja virkistyksen kehittämisen kohdealue (mv)**
Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti tärkeä matkailussa ja virkistyksessä jo oleva tai siihen soveltuva aluekokonaisuus.
Suunnittelumääräys: Alueidenkäytön suunnittelussa on erityisesti kiinnitettävä huomiota reitistöjen ja virkistysalueiden verkostojen muodostamiseen sekä maisema- ja ympäristöarvojen säilymiseen ja kehittämiseen sekä matkailulliseen hyödyntämiseen. Alueen rakentamisen suunnittelussa uusien matkailukeskusten rakentaminen tulee sopeuttaa ympäristöön.
- **Ulkoilureitti**
Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan Keski-Suomen maakunta- ja muut sitä tukevat ulkoilureitit ohjeellisina.
- **Moottorikelkkailureitti**
Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan moottorikelkkailun runkoreitistö ohjeellisina.

Keski-Suomen liitto 2009: Keski-Suomen maakuntakaava.

Liite 2. Suunnittelualueella esiintyvät uhanalaiset, silmälläpidettävät ja direktiivilajit

Suunnittelualueen lajistotiedot. Luettelossa lajiryhmä: L = Linnut, M = Muut selkärangaiset, S = Selkärangattomat, P = Putkilokasvit, I = Itiökasvit, Si = Sienet. Uhanalaisuus: E = Erityisesti suojeltava, U = Muu uhanalaiseksi arvioitu, NT = Silmälläpidettävä, RT = Alueellisesti uhanalainen. Direktiivi: Lu II = Luontodirektiivin liitteen II laji, Lu IV = Luontodirektiivin liitteen IV laji, Li I = Lintudirektiivin liitteen I laji, Li muutt. = Lintudirektiivin laji, muuttolintu. Määrä ja yksikkö -kenttään merkitään esimerkiksi yksilö- tai pesimäparien määrä alueella. Lisätietoja-kentässä voidaan esittää tarvittaessa tietoja esim. havaintopaikoista tai -ajankohdasta.

Mikäli lähde ei ole erikseen mainittu, lähteenä on Natura-tietolomake.

Lajiluettelo						
Vastuuprosessi		Luonnonsuojelu				
Selite		Lomakkeella esitetään luettelo suunnittelualueella esiintyvistä uhanalaisiksi luokitelluista lajeista sekä luonto- ja lintudirektiivien lajeista. Kullekin suunnittelualueeseen kuuluvalle Natura-alueelle sekä muille merkittävälle alueille (esim. Metsähallituksen suojelumetsät, jotka eivät kuulu Natura-verkostoon) täytetään oma lomakkeensa.				
Alue		Pyhä-Häkin Natura-alue, ml. Pyhä-Häkin kansallispuisto				
Lajiryhmä	Suomenkielinen nimi	Tieteellinen nimi	Uhanalaisuus	Direktiivi	Määrä ja yksikkö	Lisätietoja, lähde
L	Ampuhaukka	<i>Falco columbarius</i>	U	Li I	1 pari	Kansallispuistossa ³¹
L	Helmipöllö	<i>Aegolius funereus</i>		Li I		
L	Kaakkuri	<i>Gavia stellata</i>	NT			
L	Kalasääski	<i>Pandion haliaetus</i>	NT			
L	Kalatiira	<i>Sterna hirundo</i>		Li I		
L	Kapustarinta	<i>Pluvialis apricaria</i>		Li I	1 pari	Kansallispuistossa ³¹
L	Kehräjä	<i>Caprimulgus europaeus</i>	NT			
L	Keltävästäräkki	<i>Motacilla flava</i>	RT		30 paria	Kansallispuistossa ^{31, 32}
L	Kivitasku	<i>Oenanthe oenanthe</i>	NT		1 pari	Kansallispuistossa ³¹
L	Kuikka	<i>Gavia arctica</i>		Li muutt.		
L	Kuovi	<i>Numenius arquata</i>	RT		2 paria	Kansallispuistossa ³¹
L	Kurki	<i>Grus grus</i>		Li muutt.	4 paria	Kansallispuistossa ³¹
L	Kuukkeli	<i>Perisoreus infaustus</i>	U			²⁹
L	Käenpiika	<i>Jynx torquilla</i>	U		4 paria	Kansallispuistossa ³¹
L	Käki	<i>Cuculus canorus</i>	NT			Kansallispuistossa ^{31, 32}
L	Lapinpöllö	<i>Strix nebulosa</i>				Kansallispuistossa, vanhan metsän indikaattorilaji
L	Laulujoutsen	<i>Cygnus cygnus</i>		Li muutt.		

Lajiryhmä	Suomenkielinen nimi	Tieteellinen nimi	Uhanalaisuus	Direktiivi	Määrä ja yksikkö	Lisätietoja, lähde
L	Liro	<i>Tringa glareola</i>			22 paria	Kansallispuistossa ^{31, 32}
L	Mehiläishaukka	<i>Pernis apivorius</i>	NT			³²
L	Metso	<i>Tetrao urogallus</i>	NT	Li I	3 paria	Kansallispuistossa ^{31, 32}
L	Palokärki	<i>Dryocopus martius</i>		Li I		Kansallispuistossa
L	Pensastasku	<i>Saxicola rubetra</i>	NT		2 paria	Kansallispuistossa ³¹
L	Pikkulepinkäinen	<i>Lanius collurio</i>	NT	Li I	1 paria	Kansallispuistossa ³¹
L	Pikkusieppo	<i>Ficedula parva</i>	NT, RT	Li muutt.		Kansallispuistossa
L	Pohjantikka	<i>Picoides tridactylus</i>	NT, RT	Li I	1 pari	Kansallispuistossa ^{31, 32}
L	Pyy	<i>Bonasa bonasia</i>		Li I	2 paria	Kansallispuistossa ³¹
L	Sinipyrstö	<i>Tarsiger cyanus</i>				Kansallispuistossa, vanhan metsän indikaattorilaji
L	Suopöllö	<i>Asio flammeus</i>		Li I		Kansallispuistossa
L	Taivaanvuohi	<i>Gallinago gallinago</i>	RT		15 paria	Kansallispuistossa ³¹
L	Teeri	<i>Tetrao tetrix</i>	NT	Li I	3 paria	Kansallispuistossa ³¹
L	Tiltalti	<i>Phylloscopus collybita</i>	U		13 paria	Kansallispuistossa ^{31, 32}
L	Varpuspöllö	<i>Glaucidium passerinum</i>		Li I		³²
L	Viirupöllö	<i>Strix uralensis</i>		Li I		³²
S	Haavansahajumi	<i>Xyletinus tremulicola</i>	EN	Lu II		29
S	Haavantuhoaja	<i>Lamellocossus terebra</i>	NT			29
S	Idänräätäli	<i>Monochamus urussovii</i>	U			29
S	Isohukka	<i>Corticeus fraxini</i>	U			29
S	Isomustakeiju	<i>Melandrya dubia</i>	NT			29
S	Isopehkiäinen	<i>Peltis grossa</i>	NT			29
S	Korpikolva	<i>Pytho kolwensis</i>		Lu II, Lu IV		
S	Lahokapo	<i>Boros schneideri</i>		Lu II		
S	Lahopoukko	<i>Eucilodes caucasicus</i>	U			29
S	Monipistehaapsanen	<i>Saperda perforata</i>	NT			29
S	Saloripsikkä	<i>Ptiliolium caledonium</i>	NT			29
Si	Harjasorakas	<i>Gliodon strigosus</i>	U			29
Si	Aarnikäätä	<i>Phellinus nigrolimitatus</i>				Vanhan metsän indikaattorilaji
Si	Erakkokäätä	<i>Antrodia infirma</i>	U			Kotiranta

Lajiryhmä	Suomenkielinen nimi	Tieteellinen nimi	Uhanalaisuus	Direktiivi	Määrä ja yksikkö	Lisätietoja, lähde
Si	Harsukääpä	<i>Anomoporia kamtschatica</i>				Vanhan metsän indikaattorilaji
Si	Hentohaprakääpä	<i>Postia lateritia</i>	U			Hertta
Si	Hentokääpä	<i>Oligoporus lateritius</i>	U			Vanhan metsän indikaattorilaji
Si	Heterusokas	<i>Entoloma rubrobasis</i>	EN			Hertta
Si	Kalkkikääpä	<i>Amyloporia crassa</i>	EN			Hertta
Si	Karhunkääpä	<i>Phaeolus schweinitzii</i>				Vanhan metsän indikaattorilaji
Si	Kermakarakääpä	<i>Junghuhnia luteoalba</i>				Vanhan metsän indikaattorilaji
Si	Kituhaprakääpä	<i>Postia hibernica</i>	NT			Hertta
Si	Kitukääpä	<i>Oligoporus parvus</i>	NT			Vanhan metsän indikaattorilaji
Si	Korkkikerroskääpä	<i>Perenniporia subacida</i>	NT			
Si	Korokääpä	<i>Oligoporus sericeomollis</i>				Vanhan metsän indikaattorilaji
Si	Korpiludekääpä	<i>Skeletocutis odora</i>	NT			
Si	Kuusenkääpä	<i>Phellinus chrysoloma</i>				Vanhan metsän indikaattorilaji
Si	Käpälakääpä	<i>Anomoporia bombycina</i>	NT			Vanhan metsän indikaattorilaji
Si	Lohkokääpä	<i>Diplomitoporus crustulinus</i>	NT			Vanhan metsän indikaattorilaji
Si	Lovikääpä	<i>Oligoporus lowei</i>	U			Kotiranta
Si	Lumokääpä	<i>Skeletocutis brevispora</i>	U			
Si	Männynkääpä	<i>Phellinus pini</i>				Vanhan metsän indikaattorilaji
Si	Pikireunakääpä	<i>Phellinus lundellii</i>				Vanhan metsän indikaattorilaji
Si	Punahäivekääpä	<i>Leptoporus mollis</i>				Vanhan metsän indikaattorilaji
Si	Punakarakääpä	<i>Steccherinum collabens</i>	U			Kotiranta
Si	Pursukääpä	<i>Amylocystis lapponica</i>	U			Vanhan metsän indikaattorilaji
Si	Raidantuoksukääpä	<i>Haploporus odoratus</i>	NT			
Si	Riekonkääpä	<i>Antrodia albobrunnea</i>	NT			Vanhan metsän indikaattorilaji
Si	Riukukääpä	<i>Phellinus viticola</i>				Vanhan metsän indikaattorilaji
Si	Ruostekääpä	<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	NT			Vanhan metsän indikaattorilaji
Si	Ruskohaprakääpä	<i>Postia leucomallella</i>				Vanhan metsän indikaattorilaji
Si	Rusokantokääpä	<i>Fomitopsis rosea</i>	NT			Vanhan metsän indikaattorilaji
Si	Rustikka	<i>Protomerulius caryae</i>	VU			
Si	Silokääpä	<i>Gloeoporus pannocinctus</i>	NT			

Lajiryhmä	Suomenkielinen nimi	Tieteellinen nimi	Uhanalaisuus	Direktiivi	Määrä ja yksikkö	Lisätietoja, lähde
Si	Sirppikäätä	<i>Cinereomyces lenis</i>	U			Vanhan metsän indikaattorilaji, Kylmämäki
Si	Sitruunakäätä	<i>Antrodiella citrinella</i>	U			Vanhan metsän indikaattorilaji
Si	Talikäätä	<i>Physisporinus rivulosus</i>	NT			Kotiranta
Si	Tippahaprakäätä	<i>Postia guttulata</i>	NT			Hertta
Si	Tippakäätä	<i>Oligoporus guttulatus</i>	NT			Vanhan metsän indikaattorilaji
Si	Viinikäätä	<i>Meruliopsis taxicola</i>				Vanhan metsän indikaattorilaji
Si	Välkkyludekäätä	<i>Skeletocutis stellae</i>	U			Vanhan metsän indikaattorilaji
Si	Oravuotikka	<i>Asterodon ferruginosus</i>				Vanhan metsän indikaattorilaji
Si	Mäntyraspikka	<i>Odonticum romellii</i>	NT			Vanhan metsän indikaattorilaji, Kylmämäki
Si	Kuorvakka	<i>Chaetodermella luna</i>				Vanhan metsän indikaattorilaji
Si	Pohjanrypykkä	<i>Phlebia centrifuga</i>	U			Vanhan metsän indikaattorilaji
Si	Kelorypykkä	<i>Phlebia cornea</i>				Vanhan metsän indikaattorilaji
Si	Kultarypykkä	<i>Pseudomerulius aureus</i>				Vanhan metsän indikaattorilaji
Si	Kelokurokka	<i>Sistotremastrum suecicum</i>				Vanhan metsän indikaattorilaji
Si	Kielinahakka	<i>Stereopsis vitellina</i>	NT			
M	Liito-orava	<i>Pteromys volans</i>	U	Lu II, Lu IV		
P	Kaitakämmekä	<i>Dactylorhiza traunsteineri</i>	U			
P	Ketoneilikka	<i>Dianthus deltoides</i>	NT			
P	Ketonoidanlukko	<i>Botrychium lunaria</i>	NT, RT			
P	Metsänemä	<i>Epipogium aphyllum</i>	U			
P	Ruskopiirtoheinä	<i>Rhynchospora fusca</i>	NT, RT			
P	Suopunäkämmekä	<i>Dactylorhiza incarnata ssp. incarnata</i>	NT, RT			
P	Vaaleasara	<i>Carex livida</i>	LC, RT			Kotanevalla
I	Haapariippusammal	<i>Neckera pennata</i>	U			Mastomäen eteläpuolella ²⁸
I	Hitupihtisammal	<i>Cephalozia macounii</i>	U	Lu II		28
I	Kantopaanusammal	<i>Calypogeia suecica</i>	U			28
I	Kantoraippasammal	<i>Anastrophyllum helle-rianum</i>	NT			28
I	Aarninokijäkälä	<i>Cyphelium karelicum</i>	NT			30, 38
I	Hentokesijäkälä	<i>Leptogium subtile</i>	VU			30, 38

Lajiryhmä	Suomenkielinen nimi	Tieteellinen nimi	Uhanalaisuus	Direktiivi	Määrä ja yksikkö	Lisätietoja, lähde
I	Hentoneulajäkälä	<i>Chaenotheca gracillima</i>	RT			30
I	Jalokuprujäkälä	<i>Bacidia laurocerasi</i>	NT			30, 38
I	Jauheneulajäkälä	<i>Chaenosteca stemonea</i>	NT			30, 38
I	Karstajäkälä	<i>Parmeliella triptophylla</i>	NT			30, 38
I	Kelonuppijäkälä	<i>Calicium adpersum</i>	NT			38
I	Kuusenpiilojäkälä	<i>Arthonia leucopellaea</i>	VU			30, 38
I	Siimesruskeinen	<i>Psilolechia clavulifera</i>	NT			38
I	Varjojäkälä	<i>Chaenotheca gracilea</i>	U			30
I	Varjoneulajäkälä	<i>Chaenotheca gracilenta</i>	VU			38
I	Varjoparakka	<i>Microcalicium arenarium</i>	NT			30, 38
I	Viheineulajäkälä	<i>Chaenotheca chlorella</i>	NT			30, 38
I		<i>Arthonia muscigena</i>	DD			30, 38 Maalle uusi laji
I		<i>Chaenothecopsis nigra</i>	DD			30, 38
I		<i>Micacea myriocarpa</i>	DD			38
I		<i>Bacidina chlorodricula</i>	DD			38

Liite 3. Luonnos Pyhä-Häkin kansallispuiston uudeksi järjestyssäännöksi

Kansallispuiston uusi järjestyssääntö annetaan myöhemmin. Siinä vaiheessa järjestyssääntöluonnoksesta pyydetään erikseen lausunnot. Järjestyssääntö tulee voimaan Metsähallituksen päätöksellä. Päätös on valituskelpoinen, ja siitä voi valittaa ao. hallinto-oikeuteen.

Pyhä-Häkin kansallispuiston järjestyssääntö

Metsähallitus on luonnonsuojelulain (1096/1996) 20 §:n nojalla antanut tämän Saarijärven kaupungissa sijaitsevan Pyhä-Häkin kansallispuiston käyttäjiä koskevan järjestyssäännön. Kansallispuisto on perustettu lailla 634/1956 luonnonsuojelulain mukaisen suojelun toteuttamiseksi ja luonnonkauniin tai muuten luontonsa puolesta huomattavan paikan säilyttämiseksi sellaisenaan. Puistoa on laajennettu merkittävästi lailla eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta kansallispuistoiksi ja luonnonpuistoiksi (674/1981) ja sen rauhoituksesta on säädetty asetuksella eräistä valtion omistamille alueille perustetuista kansallispuistoista ja luonnonpuistoista (932/1981) sekä luonnonsuojelulailla (1096/1996).

Tämä järjestyssääntö sisältää ne määräykset ja ohjeet, jotka alueella kävijöiden tulee tietää ja tuntea. Järjestyssääntöön on otettu edellä mainituista laista ja asetuksesta sekä luonnonsuojelulaista (1096/1996), muinaismuistolaista (195/1963), metsästyslaista (615/1993), kalastuslaista (286/1982), maastoliikennelaista (1710/1995), pelastuslaista (468/2003), kokoontumislaista (530/1999), järjestyslaista (612/2003) ja jätelaista (1072/1993) johtuvia määräyksiä, jotka koskevat alueen käyttäjiä. Lisäksi järjestyssäännössä on määräyksiä, jotka Metsähallitus on kansallispuiston hallinnosta vastaavana viranomaisena ja maanhaltijan ominaisuudessa oikeutettu ja velvollinen antamaan.

Järjestyssäännön määräykset noudattavat periaatteita, jotka on esitetty ympäristöministeriön 6.10.2010 vahvistamassa Pyhä-Häkin kansallispuiston ja Natura-alueen hoito- ja käyttösuunnitelmassa.

Pyhä-Häkin kansallispuiston muodostavat perustamislaisissa (634/1956) mainitun rajauksen sisällä olevat valtion omistamat maa- ja vesialueet ja muut alueet siten kuin liitteen 1 kartta osoittaa. Mikäli kansallispuistoon liitetään muita alueita, koskee tämä järjestyssääntö myös niitä.

Kielletyt toimet

(Asetus eräistä valtion omistamille alueille perustetuista kansallispuistoista ja luonnonpuistoista 932/1981 1 ja 2 §:t, jätelaki 1072/1996 19 §, muinaismuistolaki 195/1963 1 §, metsästyslaki 615/1993 53 §, järjestyslaki 612/2003 3 §)

Kansallispuistossa on kielletty:

- Eläinten tappaminen, pyydystäminen ja häytyttäminen sekä niiden pesien ottaminen ja vahingoittaminen
- Kasvien ja elävien ja kuolleiden kasvinosien ottaminen ja vahingoittaminen
- Kalastus
- Maa-ainesten ottaminen
- Roskaaminen
- Kiinteiden muinaisjäännösten kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu niihin kajoaminen
- Koirien ja muiden kotieläinten päästäminen irralleen, pl. koiran käyttö hirvenajossa
- Muita ihmisiä häiritsevää toimintaa
- Muut toimenpiteet, jotka saattavat muuttaa alueen luonnontilaa tai vaikuttaa epäedullisesti sen kasvillisuuden tai eläimistön säilymiseen.

Sallitut toimet

(Asetus eräistä valtion omistamille alueille perustetuista kansallispuistoista ja luonnonpuistoista 932/1981 2 §, luonnonsuojelulaki 1096/1996 18 §, pelastuslaki 468/2003 24 §)

Kansallispuistossa on sallittu:

- Liikkuminen jokamiehenoikeuksien mukaisesti, pl. ratsastus
- Ratsastus puiston alueen teillä
- Marjojen ja hyötysienien poimiminen
- Avotulen teko sitä varten osoitetuilla nuotiopaikoilla muulloin kuin metsäpalovaroituksen aikana, sekä keittokatosten tulisijoissa, käyttäen ainoastaan tarkoitukseen varattua, paikalle tuotua puuta. Retkikeittimen käyttö on sallittua muuallakin.

Metsähallituksen luvalla sallitut toimet

(Asetus eräistä valtion omistamille alueille perustetuista kansallispuistoista ja luonnonpuistoista 932/1981 2 §, kokoontumislaki 530/1999 13§)

Kansallispuiston alueella on Metsähallituksen luvalla sallittu:

- Tieteellisessä tai opetuksellisessa tarkoituksessa tapahtuva eläinten tappaminen ja pyydystäminen sekä eläinten pesien, kasvien, elävien ja kuolleiden kasvosien ja kivennäisnäytteiden vähäinen ottaminen
- Alueelle kaatuneen riistaeläimen haltuun otto
- Hirvenajo metsästyksen yhteydessä
- Matkailun yritystoiminta, yleisötapahtumien tai maastokilpailujen järjestäminen ja muu niihin verrattava toiminta.

Muut määräykset

(Luonnonsuojelulaki 1096/1996 14 ja 60 §:t, Asetus eräistä valtion omistamille alueille perustetuista kansallispuistoista ja luonnonpuistoista 932/1981 7 §)

Luonnonsuojelua valvovalla viranomaisella ja kansallispuiston valvojalla on oikeus ottaa haltuunsa metsästys-, keräily- tai muut välineet, joita on käytetty tai ilmeisesti aiotaan käyttää vastoin kansallispuistossa noudatettavia säännöksiä tai määräyksiä. Sama haltuunotto-oikeus koskee myös kansallispuiston alueelta luvattomasti pyydytetyjä eläimiä, luvattomasti otettuja kasveja sekä kaikkea muuta sellaista, mitä kansallispuistossa on kielletty ottamasta tai siellä käyttämästä.

Liikkumista, tulentekoa, leiriytymistä ja maastokulkuneuvojen käyttöä koskevat rajoitukset eivät koske kansallispuiston valvonta- ja hoitotehtävissä liikkuvia eivätkä myöskään poliisi-, pelastuspalvelu- ja palontorjuntatehtävissä tai vastaavissa viranomaistehtävissä liikkuvia, eivätkä eläinsuojelun edellyttämiä välttämättömiä toimenpiteitä.

Säännökset, joiden mukaan eräät toimenpiteet kansallispuiston alueella sallitaan, eivät perusta kenellekään laajempaa oikeutta kuin mitä asianomaiselle muutoin kuuluu.

Liite 4. Lausuntokooste

HOITO- JA KÄYTTÖSUUNNITELMAN KOHTA, LAUSUJA JA EHDOTUS	METSÄHALLITUKSEN KOMMENTTI	AIHEUTUNUT TOIMENPIDE HOITO- JA KÄYTTÖSUUNNITELMASSA
YLEISTÄ		
<p>SLL Keski-Suomen piiri ry.</p> <p>Suunnitelma on perusteellinen ja erinomainen alueen hoidon ja käytön tavoitteiden toteuttamista ohjaava asiakirja. Asiakirjan lomakepohja-rakenne tuntuu hyvältä ja mahdollistaa entistä paremmin suunnitelman ja sen osien vertaamisen muihin hoito- ja käyttösuunnitelmiin etenkin jatkossa.</p>	<p>Lomakepohjaisen suunnittelumallin yksi tavoite on parantaa suunnitelmien helppolukuisuutta, seurantaa ja vertailtavuutta.</p>	<p>Ei toimenpiteitä</p>
VYÖHYKEJAKO		
<p>SLL Keski-Suomen piiri ry.</p> <p>Suunnitelmassa esitetty alueen vyöhykejako näyttää onnistuneelta.</p>	<p>Ei kommenttia</p>	<p>Ei toimenpiteitä</p>
LUONNONSUOJELU		
<p>SLL Keski-Suomen piiri ry.</p> <p>Hyviä seikkoja --- suunnitelmassa ovat myös Kylmämäen alueen liittäminen kansallispuistoon sekä näiden välisen alueen huomioon ottaminen suunnitelmassa.</p> <p>Suunnitelmassa esitetyt toimenpiteet ovat hyviä ja oikean suuntaisia, mutta vielä riittämättömiä. Muissa suunnitelmissa ja mahdollisissa jatkosuunnitelmissa alueen kytkeytyvyyttä muihin vanhojen metsien alueisiin pitää pystyä kehittämään.</p> <p>Kansallispuistoa ja ympäristöarvometsää tulisivin laajentaa etenkin Rakennuslampien suuntaan.</p>	<p>Kylmämäen aluetta ei liitetä puistoon, mutta se perustetaan luonnon-suojelualueeksi.</p> <p>Hoito- ja käyttösuunnitelman kohdealueena on Pyhä-Häkin Natura 2000 -alue. Laajempien alueiden suunnittelua edistetään mm. maakuntakaavoituksessa, valtion alueiden luonnonvarasuunnittelussa sekä Metso-ohjelman keinoin. Yksittäisten alueiden hoidon ja käytön suunnittelu on kuitenkin tilaisuus tuoda esiin myös laajempia kokonaisuuksia koskevia näkökantoja, joita voidaan tarkastella myöhemmin laajemmissa yhteyksissä ja suunnitelmissa.</p> <p>Kuten lausunnessakin todetaan, kyseiset alueet ovat yksityisomistuksessa, joten kansallispuiston tai ympäristöarvometsän laajentaminen alueelle ei ole suoraan mahdollista. Mikäli ko. alueen maanomistajat olisivat halukkaita suojelemaan alueita, voidaan mahdolliset valtion omistukseen siirtyneet, rauhoitetut alueet liittää kansallispuistoon.</p>	<p>Ei toimenpiteitä.</p> <p>Ei toimenpiteitä.</p> <p>Ei toimenpiteitä.</p>

<p>Keski-Suomen liitto</p> <p>Maakunnan luonnonvaraisen suoluonnon heikon tilanteen takia liitto pitää tärkeänä kansallispuiston ojitettujen suoalueiden ennallistamista. Kylmämäen ja Pyhä-Häkin luonnonsuojelualueiden välisellä metsäalueella, joka on valtion omistuksessa, voidaan luontopainotteisella metsäsuunnittelulla merkittävästi tukea SL-alueiden suojelutavoitteita sekä parantaa suojeluverkoston kytkeytyneisyyttä.</p>	<p>Kyseiset toimet ovat keskeisiä pyrittäessä suunnitelman päämääriin eli suoluonnon palauttamiseen luonnontilaan ja vanhojen metsien kytkeytyvyyden lisäämiseen.</p>	<p>Ei toimenpiteitä.</p>
<p>Keski-Suomen ympäristökeskus</p> <p>Käyttö- ja hoitosuunnitelmassa on esitetty kannatettavia toimia lajien suojeluun ja suojelualueiden kytkeytyvyyden puuttumiseen liittyvien ongelmien ratkaisemiseksi. Erityisen vaikuttavana toimena ympäristökeskus näkee palojatkumon palautussuunnitelman laatimisen tavoitteen. Kansallispuiston pienialaisuudesta ja vanhojen metsien huomattavista luontoarvoista johtuen poltot on tehtävä kansallispuiston ulkopuolisilla alueilla. Palojatkumon palautussuunnitelman tarkastelualueeksi tulee ottaa riittävän laaja aluekokonaisuus eli käytännössä koko Pyhä-Häkin läheisyydessä oleva valtionmaan alue. Majajärven alueelle suunnitelmassa ehdotetaan luontoarvot huomioon ottavan metsäsuunnitelman laatimista, johon palojatkumon palautussuunnitelman laatiminen on tärkeä kytkeä. Niin ikään Pyhä-Häkin ympäristöarvometsän alue on syytä ottaa mukaan tarkasteluun. Vaikuttavuuden saamiseksi polttoja on tehtävä etenkin varttuneilla metsäkuvioilla, jotta saadaan aikaiseksi useiden uhanalaisten eliöiden vaatimaa järeää palanutta puuta. Polttopolteita on tärkeä saada jatkossa luonnonsuojelun piiriin.</p> <p>Majajärven alueella ja Pyhä-Häkin ympäristöarvometsän alueella yhtenä keskeisenä tavoitteena tulee olla lehtipuun ja erityisesti haavan suosiminen.</p> <p>Suunnitelmassa esitetty soiden ennallistaminen --- on perusteltu toimenpide-ehdotus. Ahvenlammen pohjoispuolella on pieniä lampia, joita ympäröivät suot on ojitettu. Kyseisen ojitusalueen ennallistamisen mahdollisuus tulee selvittää.</p> <p>Suunnitelmassa ei ole pystytty riittävästi pureutumaan suojelualueiden kytkeytyvyyden parantamisen problematiikkaan johtuen mm. suunnitelma-alueen rajaamisesta.</p> <p>Todellisia parannuksia saataisiin aikaiseksi, jos Pyhä-Häkin ympäristöarvometsän alueesta Tulijärvenkankaan ja Saarikkaankankaan sekä kansallispuiston väliset alueet liitettäisiin kokonaisuudessaan kansallispuistoon.</p>	<p>Palojatkumosuunnitelma laaditaan Pyhä-Häkin Natura 2000 -alueelle. Laajemmin valtion alueiden käyttöä linjataan luonnonvarasuunnittelussa. Polttopolteiksi pyritään löytämään riittävän järeitä metsiä, ensi vaiheessa kansallispuiston ulkopuolelta Kylmämäestä sekä ympäristöarvometsästä. Mikäli kansallispuistosta löytyy toteutuskelpoisia polttopolteita, myös puiston alueella polttaminen on mahdollista. Polttopolteiden valinnassa otetaan huomioon ja turvataan luonto- ja kulttuuriperintöarvot sekä virkistyskäyttöarvot.</p> <p>Tämä huomioidaan kytkeytyvyyden parantamissuunnitelmassa ja alue-ekologisissa suunnitelmissa, sekä palojatkumon palauttamisessa.</p> <p>Kyseinen alue sijaitsee ympäristöarvometsässä, jonka metsien käyttö on linjattu ympäristöarvometsän hoito- ja käyttösuunnitelmassa⁷. Sen mukaan kyseisten kohteiden ennallistaminen on mahdollista.</p> <p>Suunnitelma koskee Pyhä-Häkin Natura 2000 -aluetta. Laajemmin valtion alueiden käyttöä linjataan luonnonvarasuunnittelussa. Laaja-alaisempia alueita koskevat myös mm. maakuntakaavoitus ja Metsä-ohjelma.</p> <p>Ympäristöarvometsä on valtion talousmetsää ja siten Metsähallituksen metsätalouden hallinnassa. Alueen liittäminen suojelualueisiin edellyttää eduskuntapäätöstä. Metsähallitus katsoo, että tässä vaiheessa ympäristöarvometsän luontoarvot voidaan riittävästi turvata alue-ekologisella suunnittelulla ja jättämällä luontokohteita metsätaloustoimien ulkopuolelle.</p>	<p>Täsmennetään suunnitelmaa lisäämällä tieto polttojen mahdollisesta toteuttamisesta myös puiston alueella.</p> <p>Ei toimenpiteitä.</p> <p>Ei toimenpiteitä.</p> <p>Ei toimenpiteitä.</p> <p>Ei toimenpiteitä.</p>

<p>Kansallispuiston lisäksi perusinventointia [lajistoinventointia] tulisi tehdä Natura 2000 -alueen muissakin osissa.</p> <p>Täsmällisempien lajiin tai lajiryhmiin keskittyvien kartoitustyyppisten laskentojen toteutusta tulisi edistää suunnittelualueella siten, että kokonaan suojeltujen alueiden lisäksi myös talouskäytössä olevien alueiden arvoinnustosta on olemassa tietoja ennen toimenpiteiden suorittamista. --- [Linnuston] Linjalaskenta ei yksin täytä tätä tavoitetta eikä voi toimia yksityiskohtaisten toimenpiteiden suunnittelun työkaluna.</p> <p>Jäkälälajistoa on selvitetty haapakohteilta 2008. Yhteenveto selvityksen tuloksista on syytä lisätä suunnitelmaan.</p>	<p>Tämä on suunnitelman tavoitteena.</p> <p>Linjalaskenta on valittu metsäisiä suojelualueita koskevaksi linnuston perusselvitysmenetelmäksi kustannustehokkuuden vuoksi. Kattavampien linnustoselvitysten tekeminen edellyttäisi lisärahoitusta, ja mikäli sellaista osoitetaan kohteelle, linjalaskentatietoja täydennetään laajemmalla kartoituksella.</p> <p>Yhteenveto puuttui suunnitelmasta.</p>	<p>Ei toimenpiteitä.</p> <p>Ei toimenpiteitä.</p> <p>Lisätään jäkäläkartoituksia koskevat tiedot.</p>
<p>KULTTUURIPERINTÖ</p>		
<p>Museovirasto</p> <p>[Suunnittelu]alueella ei ole tehty arkeologista inventointia eikä sieltä tällä hetkellä tunneta kiinteitä muinaisjäännöksiä. Alueella voi kuitenkin olla muinaisjäännöksiä, joten sopivalla aikavälillä esimerkiksi inventoinnin toteuttaminen on perusteltua kulttuuriperinnön hoidon ja käytön tehostamiseksi.</p> <p>[Suunnitelmassa] mainitut lähialueiden kruunutorpat ja metsäkämpät on myös syytä inventoida ja miettiä, voidaanko niiden mahdollinen käyttö sitoa Pyhä-Häkin alueen kehittämiseen.</p> <p>Suunnitelmassa todetaan, ettei mahdollisia muinaisjäännöksiä uhkaa maankäyttö. Metsien ennallistamistoimet --- voivat kuitenkin vaikuttaa muinaisjäännöksiin. Tämän vuoksi muinaisjäännöksiä tai sellaiseksi epäiltyjä kohteita koskevat ennallistamissuunnitelmat on lähetettävä Museovirastoon arvioitaviksi.</p>	<p>Kulttuuriperintöinventointi toteutetaan viimeistään suunnitelman seuraavan päivityksen yhteydessä.</p> <p>Tietoja Metsähallituksen rakennuksista kerätään ja tallennetaan Metsähallituksen tietojärjestelmiin. Yksityisomistuksessa olevia rakennuksia koskevien tietojen kerääminen on museoviranomaisten vastuulla. Suunnitelmassa mainittujen rakennusten ohella Pyhä-Häkin lähialueella ei ole muita valtion mailla sijaitsevia rakennuksia, joiden käyttöä olisi perusteltua tarkastella Pyhä-Häkin käytön suunnittelun yhteydessä.</p> <p>Tunnettuja muinaisjäännöksiä sisältävillä kohteilla sekä mahdollisten uusien muinaisjäännöslöytöjen yhteydessä otetaan yhteyttä museoviranomaisiin. Pyhä-Häkin Natura-alueelta ei ole tiedossa muinaisjäännöksiä.</p>	<p>Ei toimenpiteitä.</p> <p>Ei toimenpiteitä.</p> <p>Ei toimenpiteitä.</p>
<p>Keski-Suomen museo</p> <p>Keski-Suomen museo on tutustunut Pyhä-Häkin kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelmaan ja pitää suunnitelmaa kokonaisuudessaan hyvänä. Kuitenkin Keski-Suomen museo on samalla huolissaan kulttuuriympäristön tilasta. Hoito- ja käyttösuunnitelmasta uupuvat tärkeimmät kulttuuriperinnön inventointisuunnitelmat --- Puutteelliset tie-</p>	<p>Pyhä-Häkissä tehdään kulttuuriperintöinventointi viimeistään tämän suunnitelman päivityksen yhteydessä, resurssien salliessa jo aiemmin. Rakennetun kulttuuriperinnön, Poika-ahon, osalta tätä suunnitelmaa varten tehtiin katselmus kohteella. Suunnittelualueelta ei tunneta kiinteitä muinaisjäännöksiä. Suunnitelmassa esitetyistä toimista</p>	<p>Ei toimenpiteitä.</p>

<p>dot ja sen pohjalta tehdyt hoito- ja käyttöohjeet voivat johtaa pahimmassa tapauksessa kulttuuriympäristön kannalta jopa osittaisen tuhoutumiseen. Keski-Suomen museo esittää, että Metsähallitus varaa rahoitusta ja lisää tehtäväksi Pyhä-Häkin kansallispuiston ja Natura-alueen hoito- ja käyttösuunnitelmaan kulttuuriympäristöinventoinnit mahdollisimman pian kuitenkin ennen vuotta 2015.</p>	<p>ennallistaminen vaikuttaa mahdollisiin muinaisjäänneksiin. Ennallistamisen toimenpidesuunnittelussa huomioidaan mahdolliset alueella sijaitsevat muinaisjäänneksiset ja niiden suojaaminen. Muinaisjäänneksien yhteydessä otetaan yhteyttä museoviranomaisiin.</p>	
<p>POIKA-AHO</p>		
<p>SLL Keski-Suomen piiri ry.</p> <p>Ensisijaisen tärkeää Poika-aholla on perinnebiotoopin säilyttäminen. Retkeilyn aiheuttamaa painetta alueella ei pitäisi lisätä ja kunnostustyöt pitää tehdä varovaisesti. Niittyjen hoitoon voisi löytyä apua paikallisilta tahoilta.</p>	<p>Poika-ahon perinnebiotooppia hoidetaan vuosittain. Retkeilykäytöllä ei aiheuteta haittoja perinnebiotoopille tai rakennuksille. Metsähallitus tekee mielellään yhteistyötä paikallisten toimijoiden kanssa mm. luonnonhoitotöissä. Poika-ahossa on järjestetty esimerkiksi talkoolejia.</p>	<p>Ei toimenpiteitä.</p>
<p>Keski-Suomen liitto</p> <p>Poika-aho on maakuntakaavan ohjeellisen ulkoilureitin, maakuntauran, kannalta yksi merkittävä reittikohte, mikä tulee ottaa huomioon paikan käytön ja kehittämisen suunnittelussa. Torpan niittyjen hoitamista perinnebiotooppeina tulee jatkaa. Kohteen arvo rakennettuna kulttuuriympäristönä otetaan huomioon seuraavassa maakuntakaavan päivityksessä.</p>	<p>Poika-ahon retkeilykäytön kehittäminen vahvistaa myös maakuntauran asemaa Keski-Suomen retkeilyreittien verkostossa. Niittyjen hoitamista jatketaan vuosittain. Kohteen maakunnallisten kulttuuriperintöarvojen tunnustaminen edistää kohteen suojelua ja säilyttävää käyttöä.</p>	<p>Ei toimenpiteitä.</p>
<p>Museovirasto</p> <p>Museovirasto pitää hyvänä ratkaisuna kruununmetsätorpan liittämistä kansallispuistoon. --- luonteva suunnittelun lähestymistapa olisikin kokonaisvaltainen Poika-ahon perinnemaiseman hoidon ja käytön suunnittelu.</p> <p>Jatkossa hoidon ja käytön suunnitteluun liittyen on suositeltavaa tehdä yhteistyötä myös kulttuuriympäristöasiantuntijoiden, kuten Keski-Suomen museon, kanssa.</p>	<p>Tähän on pyritty hoito- ja käyttösuunnitelmassa. Tarvittaessa sitä tarkennetaan yksityiskohtaisemmalla suunnittelulla sekä perinnebiotoopin että rakennusperinnön hoidon osalta.</p> <p>Suunnittelusta on tiedotettu mm. Keski-Suomen museolle, jolta on myös pyydetty lausunto suunnitelmasta. Metsähallitus pyrkii toimimaan yhteistyössä sidosryhmien kanssa ja täydentämään siten käytössään olevaa asiantuntemusta.</p>	<p>Ei toimenpiteitä.</p> <p>Ei toimenpiteitä.</p>
<p>Keski-Suomen ympäristökeskus</p> <p>Poika-ahon perinnebiotoopin arvo suhteessa muihin Keski-Suomessa inventoituihin ja arvotettuihin perinnebiotooppikohteisiin puuttuu. Arvottaminen tulisi tehdä yhdessä ympäristökeskuksen kanssa.</p>	<p>Metsähallitus on arvottanut Poika-ahon suhteessa muihin Keski-Suomen valtionmaiden perinnebiotooppeihin¹⁰. Poika-ahon luontoarvoja koskevat tiedot on tallennettu Metsähallituksen tietojärjestelmiin, ja ne ovat käytettävissä inventointia ja arvottamista varten. Maakunnan perinnebiotooppien inventointi ja arvottaminen muilta osin on ympäristökeskuksen vastuulla. Kun maakunnan perinne-</p>	<p>Ei toimenpiteitä.</p>

<p>Perinnebiotoopin ensisijaisin hoitomuoto tulisi olla laidunnus, sillä se on niittoa tehokkaampi hoitomuoto. Mikäli laidunnus saadaan toteutettua, tulee Poika-ahon perinnebiotoopin hoitosuunnitelmaa täsmentää.</p> <p>Niityn hoitamisen vaikuttavuuden selvittäminen edellyttää säännöllistä seurantaa.</p> <p>Ympäristökeskus pitää tärkeänä, että Poika-aho säilyy yleisölle avoimena kohteena.</p>	<p>biotooppi-inventointia seuraavan kerran päivitetään, Poika-aho tulisi sisällyttää inventoitaviin kohteisiin ja arvottaa suhteessa maakunnan muihin perinnebiotooppeihin.</p> <p>Hoitosuunnitelmassa¹⁰ suositetaan laidunnusta niittyjen hoitomuodoksi.</p> <p>Poika-ahon perinnebiotoopin hoidon vaikuttavuutta seurataan osana suunnitelman seurantaa.</p> <p>Suunnitelman mukaisesti Poika-aho muutetaan varaustuvaksi, joka pidetään yleisökäytössä. Lisäksi Poika-ahoon voi tutustua mm. retkeilemällä alueella. Yleisökäyttö auttaa osaltaan kohteen arvojen säilyttämistä.</p>	<p>Ei toimenpiteitä.</p> <p>Ei toimenpiteitä.</p> <p>Ei toimenpiteitä.</p>
RETKEILY JA LUONTOMATKAILU		
<p>SLL Keski-Suomen piiri ry.</p> <p>Retkeily ja luontomatkailu toimii Pyhä-Häkin alueella riittävän hyvin. Matkailupalveluita ei ole tarpeen lisätä.</p>	<p>Matkailupalveluita kehitetään puiston lähialueille siten, että kansallispuistossa, alueen suojellussa ytimessä, turvataan luontoarvot ja käyttöarvojen perustana oleva mahdollisuus tutustua erämaiseen luontoon. Kävijämäärän hallittu kasvattaminen mm. palvelutarjontaa parantamalla edesauttaa myös puiston peruspalveluiden, kuten opastuksen ja huollon, turvaamista.</p>	<p>Ei toimenpiteitä.</p>
<p>Palaute, yksityishenkilö</p> <p>Mielestäni kansallispuiston alueelle mahtuu vielä toinen vaatimaton tulipaikka. Tulipaikka perustettaisiin Suolikko-lammen rantaan mäntykankaan reunaan.</p>	<p>Toistaiseksi retkeilijöiden palveluvarustus keskitetään Kotajärvelle, Tulijärven rantaan sekä Poika-ahoon. Uusien kohteiden rakentamista ei tässä vaiheessa suunnitella erämaisen luonnon säilyttämiseksi mahdollisimman vähäisin muutoksin. Mikäli kävijämäärä kasvaa siten, ettei Kotajärven taukopaikan kapasiteetti riitä kävijöille, voidaan harkita mahdollisuutta uudelle tulentekopaikalle. Tätä tarkastellaan uudelleen suunnitelman seurannan yhteydessä.</p>	<p>Ei toimenpiteitä.</p>
<p>Keski-Suomen liitto</p> <p>Suunnitelmassa Pyhä-Häkkiin on osoitettu vain vähän rakennettua palveluvarustusta. Liitto katsoo, että kansallispuiston erämaisyyden takia ratkaisu on kuitenkin perusteltu. Vähäisestä palveluvarustuksesta huolimatta tauko- ja palvelupisteiden sekä alueen reitistöjen tasokkuuteen panostamalla hoito- ja käyttösuunnitelmalla voidaan edistää maakuntakaavan matkailu- ja virkistystavoitteita.</p> <p>Liitto pitää tärkeänä, että Pyhä-Häkin kansallispuiston ja Natura-alueen matkailupalveluja kehitetään yhteistyössä lähiseudun matkailuyrittäjien kanssa. Kansallispuiston toiminnan ja yritystoiminnan ke-</p>	<p>Suunnitelman yhtenä päämääränä on retkeilypalveluiden parantaminen.</p> <p>Tämä on suunnitelman tavoitteena.</p>	<p>Ei toimenpiteitä.</p> <p>Ei toimenpiteitä.</p>

<p>hittämisen kytkeminen voi olla merkittävästi tukemassa seudun matkailupalvelujen edistämistä.</p>		
<p>Keski-Suomen ympäristökeskus</p> <p>Ympäristökeskus pitää suunnitelmassa esitettyjä virkistyskäytön linjauksia oikean suuntaisina. --- informaation yhtenä keskeisenä tavoitteena tulisi olla ympäristökasvatuksellisuus. Biodiversiteetin säilyttämisen ja lisäämisen tulisi olla keskeinen opastuksen teema. Puiston kävijämäärän lisäämisen tavoitteen kanssa on oltava maltillisia.</p> <p>Suunnitelmassa ei ole riittävästi linjattu kansallispuiston alueella tapahtuvan maastopyöräilyn ja koiravaljakkoajelun mahdollisesti aiheuttamia haittavaikutuksia. Maastopyöräily ja koiravaljakkotoiminta tulee rajoittaa kansallispuiston ulkopuolisille alueille. Nämä kysymykset tulee ottaa korostetusti esiin kansallispuiston järjestyssääntöä uudistettaessa.</p>	<p>Ympäristökasvatus on Metsähallituksen opastusviestinnässä keskeisellä sijalla. Biodiversiteetin säilyttämisen tärkeyttä tuodaan esiin opastuksessa, mm. vuoden 2010 biodiversiteetti-teemavuoden kautta. Kävijämäärän odotetaan kasvavan 15 vuoden aikajänteellä maksimissaan n. 5 000 kävijän verran, mikä ei uhkaa kansallispuiston suojeluarvoja.</p> <p>Tällä hetkellä maastopyöräilyn rajoittaminen kansallispuistossa ei ole tarpeellista, sillä sitä ei ole varsinaisesti harrastettu alueella, eikä siitä ole ollut haittaa alueen luontoarvoille. Metsähallitus seuraa tilannetta ja ohjaa tarvittaessa käyttäjiä sekä päivittää kansallispuiston järjestyssääntöä. Koiravaljakko-ajoa ei ole toistaiseksi tarpeen rajoittaa puistossa. Moottorikelkkailun rajoitusten myötä mahdollisuudet koiravaljakkoajoon ovat kuitenkin vähäisiä.</p>	<p>Ei toimenpiteitä.</p> <p>Ei toimenpiteitä.</p>
<p>METSÄSTYS</p>		
<p>Keski-Suomen ympäristökeskus</p> <p>Ympäristökeskuksen näkemyksen mukaan hirvenajo ei sovi Pyhä-Häkin kaltaiseen suhteellisen pienialaiseen, virkistyskäytön kannalta merkittävään erämaiseen kohteeseen. Ympäristökeskus pyytää Metsähallitusta selvittämään, onko asetus 932/1981, jossa sallitaan hirven ajaminen metsästyksen yhteydessä mm. Pyhä-Häkin kansallispuistossa, tarkoitus lainmuutoksen myötä kumota. Jos tämä on tarkoitus, hirvenajosta pitäisi määrätä hoito- ja käyttösuunnitelmassa.</p>	<p>Kansallispuiston rauhoitusta säätelevä asetus 932/1981 sallii hirvenajon kansallispuistossa Metsähallituksen luvalla. Vastaava kirjaus sisältyy tällä hetkellä käsittelyssä olevaan luonnonsuojelulain uudistukseen. Hirvenajoalueista päätetään jatkossa Metsähallituksen ja metsästysseurojen välisissä sopimuksissa huomioiden puiston muiden käyttäjien viihtyvyys ja turvallisuus.</p>	<p>Täsmennetään hirvenajoa koskevaa kirjausta suunnitelmassa.</p>
<p>HALLINTO</p>		
<p>Keski-Suomen ympäristökeskus</p> <p>Yksityismaiden luontotyyppitiedot (alkuperäiset Natura 2000 -verkoston valmisteluvaiheessa kerätyt tiedot) ovat Keski-Suomen ympäristökeskuksessa.</p> <p>Yksityismaiden metsien käytön ratkaisuihin yhteistyötahona on vapaaehtoisena pysyvän suojelun osalta Keski-Suomen ympäristökeskus.</p>	<p>Suunnitelman teksti on tältä osin virheellinen.</p> <p>Suunnitelmassa mainitaan vain Metsäkeskus, joka vastaa vapaaehtoisista, määräaikaisista suojeluratkaisuista.</p>	<p>Korjataan tekstiä (lomake 6A).</p> <p>Täydennetään suunnitelmaa (lomake 24).</p>

Lausuntojen johdosta suunnitelmaan on tehty korjauksia ja muutoksia. Lisäksi siihen on lausuntokierroksen jälkeen lisätty mahdollisuus toteuttaa ympäristöarvometsän ja Metsähallituksen talousmetsien kautta rengasreitti Kotajärveltä Tulijärvelle ja edelleen Poika-ahoon (lomake 21B).

6.10.2010

YM 4/5741/2010

Metsähallitus

METSÄHALLITUS

11. 10. 2010

MH 119/623/2008

Viite
Hänvisning

Metsähallituksen kirje Dnro 119/623/2008, 21.5.2010

Asia
Ärende

Pyhä-Häkin kansallispuiston ja Natura 2000-alueen hoito- ja käyttösuunnitelman vahvistaminen

Metsähallitus on 21.5.2010 lähettänyt viitekohdan saatekirjeellä ympäristöministeriölle Pyhä-Häkin kansallispuiston ja Natura 2000 -alueen (FI0900069) hoito- ja käyttösuunnitelman luonnonsuojelulain (1096/1996) 19 §:n mukaista vahvistamista varten. Metsähallitus on myöhemmin ministeriön pyynnöstä täydentänyt Natura-vaikutusten tarveharkinnan perusteluita. Suunnitelmasta on luonnosvaiheessa pyydetty tarpeelliset lausunnot, joiden perusteella se on viimeistelty ministeriöön vahvistettavaksi tulleeseen muotoon.

Suunnittelualue kattaa koko Pyhä-Häkin Natura 2000 -alueen. Siihen sisältyvät valtion maista Pyhä-Häkin kansallispuisto, Pyhä-Häkin ympäristöarvometsä, suojeluun varatut pienvedet ja rannat Tulijärvenkankaan ja Saarikankaan alueella, Poika-Ahon vanhan kruununmetsätorpan alue sekä erilliskohteena Kylmämäen vanhojen metsien suojeluohjelman alue. Suunnittelukokonaisuuteen liittyy yksityismaata Natura 2000 -alueen eteläosassa.

Hankkeelle ei ole tehty luonnonsuojelulain (1096/1996) 65-66 §:ien mukaista Natura-vaikutusten arviointia. Ministeriö katsoo kuitenkin, että suunnitelman yhteydessä tehty Natura-vaikutusten arvioinnin tarveharkinta perustuu riittävään tietoon ja Metsähallituksessa saatuihin kokemuksiin hoitotoimenpiteiden vaikutuksista Natura-luontotyyppeihin ja -lajeihin eikä hankkeen vaikutuksia ao. Natura 2000 -alueeseen ole siten ollut tarpeen arvioida luonnonsuojelulaissa tarkoitettulla tavalla.

Pyhä-Häkin kansallispuiston ja Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma perustuu riittäviin luontoinventointeihin ja muihin perustietoihin, osallisuuteen ja vaikutusten arviointiin. Metsähallituksen laatima ehdotus Pyhä-Häkin kansallispuiston ja Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelmaksi täyttää kaikin puolin tehtävänsä sekä vuonna 1956 perustetun ja 1982 laajennetun Pyhä-Häkin kansallispuiston että Natura 2000 -alueen hoitoa ja käyttöä ohjaavana asiakirjana. Ympäristöministeriö vahvistaa suunnitelman kansallispuiston osalta sellaisena kuin se on viitekohdan saatekirjeen liitteenä.

Valtioneuvoston hyväksymä Etelä-suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelma, METSO-ohjelma, on tuottanut runsaasti uutta tietoa vanhojen luonnon metsien ekologiasta ja dynamiikasta. Tämän tiedon valossa Pyhä-Häkin kansallispuiston on arvioitu olevan

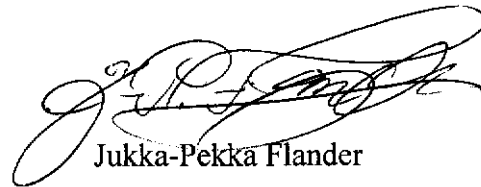
pinta-alaltaan liian pieni voidakseen yksin turvata seudun luonnonmetsistä riippuvaisen lajiston kantojen säilymisen saatikka lisääntymisen. Toisaalta palojatkumon katkeaminen vaikuttaa köyhdyttävästi kansallispuiston ikimetsälajistoon. Ministeriö katsoo - kuten Metsähallitus uhka-analyysissään - ja eräät lausunnonantajatkin, että Pyhä-Häkin kansallispuiston metsäluonnon erityispiirteiden turvaamiseksi tulee metsäluonnon monimuotoisuutta ja suojelua pyrkiä edistämään eri keinoin myös kansallispuiston ulkopuolella. Ensivaiheen keinovalikoimaan kuuluvat erityisesti Pyhä-Häkin kansallispuiston kytkeytyneisyyden parantaminen METSO-ohjelman välinein. Kansallispuiston laajentamismahdollisuudet valtion mailla on luontevinta selvittää maakuntakaavalla, joka on keskeinen instrumentti myös suojelukokonaisuuden parantamisessa että kytkeytyneisyyden edistämässä pitkällä aikavälillä.

Ryhmän päällikkö
Neuvotteleva virkamies

Ilkka Heikkinen

Ympäristöneuvos

Jukka-Pekka Flander

TIEDOKSI

Maa- ja metsätalousministeriö
Keski-Suomen elinkeino- ja ympäristökeskus
Keski-Suomen liitto
Museovirasto
Kannonkosken kunta
Saarijärven kaupunki
Suomen luonnonsuojeluliitto

Uusimmat Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisut

Sarja A

- No 191 Marika Yliniva ja Essi Keskinen 2010: Perämeren kansallispuiston vesimakrofytyt – peruskartoitus ja näytteenottomenetelmien vertailu. 66 s.
- No 192 Juutinen, R. ym. 2010: Lähteikköjen ennallistamistarve – kasviyhteisöjen ja ympäristön rakenteen tarkastelu. 59 s.
- No 193 Juutinen, R. (toim.) 2010: Lähteikköjen ennallistamistarve – hyönteislajiston tarkastelu ja koko hankkeen yhteenveto. 133 s.

Sarja B

- No 142 Sarlin, A., Nygrund, S. & Meriruoho, A. 2010: Företagsundersökning i världsarvet Kvarkens skärgård 2009. 46 s.
- No 143 Sarlin, A., Nygrund, S. & Meriruoho, A. 2010: Merenkurkun saariston maailmanperintöalueen yritystutkimus 2009. 48 s.
- No 144 Hyttinen, R. & Kortelainen, T. 2010: Pyhätunturin luontokeskuksen asiakastutkimus 2008. 48 s.
- No 145 Airaksinen, S. & Kuusiniva, M. 2010: Syötteen luontokeskuksen asiakastutkimus 2008–2009. 39 s.
- No 146 von Boehm, A. 2010: Nuuksion kansallispuiston kävijätutkimus 2009–2010. 60 s.
- No 147 Laukkanen, M. 2010: Kolin kansallispuiston yritystutkimus 2009–2010. 67 s.

Sarja C

- No 75 Metsähallitus 2010: Vorlokin Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 48 s.
- No 76 Metsähallitus 2010: Koloveden kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. 87 s.
- No 77 Metsähallitus 2010: Linnansaaren kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. 87 s.
- No 79 Metsähallitus 2010: Aatsinki-Onkamon, Peuratunturin ja Suksenpaistama-Miehinkävaaran Natura 2000 -alueiden hoito- ja käyttösuunnitelma. 61 s.
- No 80 Metsähallitus 2010: Kolvananuuro ja lähialueet Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 77 s.
- No 81 Metsähallitus 2010: Kaldoaivin erämaa-alueen sekä Sammuttijängän–Vaijoenjängän soidensojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 175 s.
- No 82 Metsähallitus 2010: Metsäkylän Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma 2009–2018. 41 s.
- No 85 Kyöstiä, M., Erkkonen, J., Sulkava, P. & Lohiniva, S. 2010: Pallas–Yllästunturin kansallispuiston luontomatkailusuunnitelma. 82 s.
- No 86 Pulkkinen, P., Partanen, T., Kiiskinen, A. & Laakkonen, M. 2010: Pallas–Yllästunturin kansallispuiston kalavesien hoito- ja käyttösuunnitelma. 40 s.
- No 87 Laukkanen, M. 2010: Kolin–Ruunaan alueen luontomatkailusuunnitelma. 39 s.

ISSN 1796-2943
ISBN 978-952-446-812-1 (nidottu)
ISBN 978-952-446-813-8 (pdf)

www.metsa.fi/julkaisut